

209.

VÁLASZTÁSI FÜZETEK

SEGÉDLET

**a helyi választási irodák vezetői részére
a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek,
valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők
2019. évi választásának lebonyolításához**

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

SEGÉDLET

**a helyi választási irodák vezetői részére
a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek,
valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők
2019. évi választásának lebonyolításához**

A „Választási füzetek” című sorozat szerkesztője:

DR. PÁLFFY ILONA

a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Összeállította:

dr. Jackli Tamás

dr. Mucsi Tamás

Péteri Attila

Lektorálta:

dr. Pálffy Ilona

TARTALOMJEGYZÉK

1. A VÁLASZTÁSOK JOGI HÁTTERE ÉS A VÁLASZTÁSI RENDSZER FELÉPÍTÉSE	7
1.1. A HELYI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK ÉS POLGÁRMESTEREK VÁLASZTÁSÁNAK SZABÁLYAIT TARTALMAZÓ JOGANYAG	7
1.2. A VÁLASZTÓJOG	7
1.3. A HELYI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK ÉS POLGÁRMESTEREK VÁLASZTÁSÁNAK RENDSZERE	8
1.3.1. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken	8
1.3.1.1. Választókerület	8
1.3.1.2. Jelölés	8
1.3.1.3. Szavazás	8
1.3.1.4. A választási eredmény megállapítása	8
1.3.2. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben ...	9
1.3.2.1. Választókerület	9
1.3.2.2. Jelölés	9
1.3.2.3. Szavazás	10
1.3.2.4. A választási eredmény megállapítása	10
1.3.3. A fővárosi közgyűlés tagjainak választása	10
1.3.3.1. Választókerület	10
1.3.3.2. Jelölés	10
1.3.3.3. Szavazás	10
1.3.3.4. A választási eredmény megállapítása	10
1.3.4. A megyei közgyűlés tagjainak választása	11
1.3.4.1. Választókerület	11
1.3.4.2. Jelölés	11
1.3.4.3. Szavazás	11
1.3.4.4. A választási eredmény megállapítása	11
1.3.5. A polgármester, főpolgármester választása	11
1.3.5.1. Választókerület	11
1.3.5.2. Jelölés	12
1.3.5.3. Szavazás	12
1.3.5.4. A választási eredmény megállapítása	12
1.4. A NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK VÁLASZTÁSÁRA VONATKOZÓ TOVÁBBI, ILLETVE ELTÉRŐ SZABÁLYOK	12
1.4.1. A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának szabályait tartalmazó jogszabályok és jogi normák	12
1.4.2. Választójog	12
1.4.3. A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának rendszere	12
1.4.3.1. Települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választása	12
1.4.3.2. Területi nemzetiségi önkormányzati képviselők választása	13
1.4.3.3. Országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választása	13
2. VÁLASZTÁSI SZERVEK	14
2.1. VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGOK	14
2.1.1. A szavazatszámoló bizottság	15
2.1.1.1. Választott tagok	15
2.1.1.2. Megbízott (delegált) tagok	16
2.1.1.3. A tagok megbízatásának megszűnése	17
2.1.1.4. Eskü-/fogadalomtétel	17
2.1.1.5. Az SZSZB működése	17
2.1.1.6. A nemzetiségi megfigyelő	17
2.1.2. A helyi választási bizottság	18
2.1.2.1. Választott tagok	18
2.1.2.2. A megbízott (delegált) tagok	19
2.1.2.3. A bizottság működése	19
2.2. A BIZOTTSÁG DÖNTÉSE ÉS JOGEREJE	20
2.2.1. A bizottság döntése	20
2.2.2. A választási bizottságok határozatainak jogereje	20
2.3. A VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGOK A NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSÁN	21
2.3.1. Az SZSZB	21
2.3.2. A HVB	21
2.4. VÁLASZTÁSI IRODÁK	21
2.4.1. Választási irodák feladatai	21
2.4.2. A helyi választási iroda	21
2.4.3. Az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda	22
2.4.4. A területi választási iroda	22
2.4.5. A Nemzeti Választási Iroda	22
2.4.6. A választási irodákra vonatkozó általános szabályok	23

3. A NÉVJEGYZÉK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS TOVÁBBVEZETÉSE	24
3.1. A KÖZPONTI NÉVJEGYZÉK	24
3.1.1. A központi névjegyzék továbbvezetése	24
3.1.2. A nemzetiségi regisztráció	24
3.1.3. A fogyatékossgal élő választópolgár által igényelt segítség	24
3.1.4. A központi névjegyzéki adatok kiadásának megtiltása	24
3.1.5. A személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban kezelt adatok kiadásának megtiltása	25
3.1.6. Az Európai Unió más tagállama állampolgárának névjegyzékbe vétele az EP választásra	25
3.2. A VÁLASZTÓJOGGAL NEM RENDELKEZŐ POLGÁROK JEGYZÉKE (NESZA)	25
3.2.1. A NESZA adattartalma	25
3.2.2. A NESZA adatainak felhasználása	25
3.2.3. A NESZA nyilvánossága	25
3.3. A SZAVAZÓKÖRI NÉVJEGYZÉK	25
3.3.1. A szavazóköri névjegyzék létrehozása	25
3.3.2. Az értesítő	26
3.3.2.1. Az értesítő tartalma	26
3.3.2.2. Az értesítő megküldése	26
3.3.3. A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése	26
3.3.3.1. A szavazóköri névjegyzék automatikus továbbvezetése	26
3.3.3.2. A szavazóköri névjegyzék módosítása hivatalból	26
3.3.3.3. A szavazóköri névjegyzék módosítása kérelemre	26
3.3.4. A szavazóköri névjegyzék lezárása és kinyomtatása	27
3.3.4.1. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének lezárása	27
3.3.4.2. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének kinyomtatása	28
3.4. A NÉVJEGYZÉKEKKEL KAPCSOLATOS KÉRELMEK	28
3.4.1. A névjegyzékkel kapcsolatos kérelem benyújtása	28
3.4.1.1. A kérelem benyújtásának módja és helye	28
3.4.1.2. A kérelem benyújtásának ideje	28
3.4.1.3. A kérelem áttétele	29
3.4.2. A kérelem adattartalma	29
3.4.2.1. Kötelező adattartalom	29
3.4.2.2. Fakultatív adattartalom	29
3.4.3. A központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelem elbírálása	30
3.4.3.1. A kérelmező azonosítása	30
3.4.3.2. A kérelem elbírálásának határideje	30
3.4.3.3. A választási iroda döntése	30
3.4.3.4. A döntés kijavítása	30
3.4.3.5. A kérelmező értesítése	31
3.5. A NÉVJEGYZÉK NYILVÁNOSÁGA	31
3.5.1. A központi névjegyzék nyilvánossága	31
3.5.2. A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága	31
3.6. A NEMZETISÉGI NÉVJEGYZÉKRE VONATKOZÓ SPECIÁLIS SZABÁLYOK	31
4. A JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK.....	33
4.1. A JELÖLŐ SZERVEZET NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE	33
4.2. AZ AJÁNLÁS	33
4.2.1. Az ajánlóív igénylése	33
4.2.1.1. Az igénylés fogadása	33
4.2.1.2. Az elfogadható jelölések	33
4.2.1.3. A jelölt névhasználata	34
4.2.2. Az ajánlóív kiadása	34
4.2.3. Az ajánlás	35
4.2.4. A jelölt bejelentése	35
4.2.5. Az ajánlások ellenőrzése	36
4.2.6. Kompenzációs lista bejelentése	38
4.3. A JELÖLT ÉS A LISTA NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE	39
4.3.1. A jelölt szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása	39
4.3.2. A jelölt kiesése	39
4.3.3. A lista kiesése	40
4.4. JELÖLTÁLLÍTÁS A TELEPÜLÉSI NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSON	40
5. VÁLASZTÁSI KAMPÁNY	41
5.1. VÁLASZTÁSI KAMPÁNYIDŐSZAK	41
5.2. VÁLASZTÁSI KAMPÁNYTEVÉKENYSÉG	41
5.2.1. Plakát	43
5.2.2. Választási gyűlés	44

5.2.3. Politikai reklám	44
5.2.3.1. Politikai reklám közzétételének általános előírásai	44
5.2.3.2. Politikai reklám közzététele egyéb, helyi és körzeti médiaszolgáltatásban	44
5.2.4. Politikai hirdetés	45
5.2.4.1. Bejelentési kötelezettség	45
5.2.5. Közvetlen politikai kampány	45
5.2.6. Közvélemény-kutatás	45
5.3. TILTOTT KAMPÁNYTEVÉKENYSÉG	46
5.3.1. Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás	46
5.3.2. Relatív területi kampánytilalom	46
5.3.3. Szavazás napján választási gyűlés tartása	46
5.3.4. Szavazás napján politikai reklám közzététele	46
5.3.5. Közvélemény-kutatás eredményének közzététele	46
5.4. A MÉDIA KAMPÁNYBAN VALÓ RÉSZVÉTELÉVEL KAPCSOLATOS JOGORVOSLAT	46
5.5. ADATSZOLGÁLTATÁS A NÉVJEGYZÉKBŐL	47
5.5.1. További ingyenes adatszolgáltatás a települési nemzetiségi önkormányzati választáson	47
6. A SZAVAZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE	49
6.1. A SZAVAZÓLAP	49
6.1.1. A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása	49
6.1.2. A szavazólap adattartalma	49
6.1.2.1. Az egyéni szavazólap tartalmazza	49
6.1.2.1.1. Azonos nevű jelöltek megkülönböztetése	49
6.1.2.1.2. Egyéb szabályok	50
6.1.3. A szavazólap adattartalmának jóváhagyása	50
6.2. SZAVAZÓHELYISÉG ÉS ANNAK FELSZERELTSÉGE	50
6.3. A JEGYZŐKÖNYVVEZETŐ	51
6.4. A SZAVAZÁSNAPI KELLÉKEK ÁTADÁSA	51
7. A VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA	53
7.1. ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS	53
7.2. NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA	54
7.2.1. Az SZSZB feladatai	54
7.2.2. A HVI / HVB feladatai	54
7.2.2.1. Azon a településen és nemzetiség tekintetében, ahol tartottak települési nemzetiségi önkormányzati választást	54
7.2.2.2. Azon a településen és nemzetiség tekintetében, ahol nem tartottak települési nemzetiségi önkormányzati választást	54
7.3. A JEGYZŐKÖNYVEK TOVÁBBÍTÁSA	54
7.4. AZ EREDMÉNY-JEGYZŐKÖNYVEK JOGEREJÉNEK KÖVETÉSE	55
8. JOGORVOSLATOK	56
8.1. JOGORVOSLATOK ÁLTALÁBAN	56
8.1.1. Jogorvoslatok fajtái	56
8.1.2. Jogorvoslati határidők	56
8.1.3. Általános hatásköri szabályok	56
8.2. AZ EGYES JOGORVOSLATOK	56
8.2.1. Kifogás	56
8.2.2. Fellebbezés	58
8.3. SPECIÁLIS JOGORVOSLATOK	59
8.3.1. Névjegyzékkel kapcsolatos jogorvoslat	59
8.3.2. Jelöltek, listák sorrendje elleni jogorvoslat	59
8.3.3. Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat	59
8.3.4. A választás eredménye elleni jogorvoslat	59
8.3.5. Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt	59
8.3.6. A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat	59

Rövidítések jegyzéke

Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye
Övjt.	2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról
Nektv.	2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
Ve.	2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról
NVB	Nemzeti Választási Bizottság
Vhr.	20/2019. (VII. 30.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól és a választási eljárásban használandó nyomtatványokról
Pvr.	22/2019. (VII. 31.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek általános választása, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők általános választása költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről
Hir.	19/2019. (VII. 29.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2019. október 13. napjára kitűzött választása eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról
Nemzhir.	21/2019. (VII. 31.) IM rendelet a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2019. október 13. napjára kitűzött választása eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról
TVB	területi/fővárosi választási bizottság
HVB	helyi választási bizottság
SZSZB	szavazatszámláló bizottság
NVI	Nemzeti Választási Iroda
TVI	területi/fővárosi választási iroda
OEVI	országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda
HVI	helyi választási iroda
NVR	Nemzeti Választási Rendszer
VÁKIR	Választási Kommunikációs és Információs Rendszer
NESZA	a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása
SZL	a polgárok személyiadat- és lakcímnnyilvántartása

1. A VÁLASZTÁSOK JOGI HÁTTERE ÉS A VÁLASZTÁSI RENDSZER FELÉPÍTÉSE

1.1. A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának szabályait tartalmazó joganyag

1. Magyarország Alaptörvénye, amely megfogalmazza a népképviselési demokrácia alapelvét, szabályozza a választójogosultság, mint alapvető politikai jog feltételeit, meghatározza a választások alapelveit, és a választás kitűzésének legalapvetőbb szabályait.
2. 2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról (Övt.), amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer felépítését, elemeit, a mandátumkiosztás módját és az eredmény megállapításának szabályait, valamint rendelkezést tartalmaz az időközi választás megtartására vonatkozóan.
3. 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról (Ve.), amely a választási eljárási jog elemeinek szabályait rögzíti.
4. 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet a központi névjegyzék, valamint egyéb választási nyilvántartások vezetéséről.
5. 19/2019. (VII. 29.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2019. október 13. napjára kitűzött választása eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról.
6. 20/2019. (VII. 30.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól és a választási eljárásban használandó nyomtatványokról.
7. 21/2019. (VII. 31.) IM rendelet a nemzetiségi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2019. október 13. napjára kitűzött választása eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról.
8. 22/2019. (VII. 31.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választása, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választása költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről.

1.2. A választójog

Az Alaptörvény XXIII. cikke politikai alapjogként határozza meg a választójogot, mely szerint **minden nagykorú magyar állampolgárnak**, valamint az **Európai Unió más tagállama magyarországi lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárának** joga van ahhoz, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **választó és választható legyen** [XXIII. cikk (1)-(2) bekezdés]. Az Alaptörvény biztosítja továbbá, hogy a Magyarországon **menekültként, bevándoroltként vagy letelepedtként elismert** nagykorú személyek a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **választók** legyenek.

A szavazás jogának feltétele továbbá, hogy a választópolgár magyarországi lakóhellyel vagy bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezzen, figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény XXIII. cikk (5) bekezdés szerint a választópolgár a szavazás jogát lakóhelyén vagy bejelentett tartózkodási helyén gyakorolhatja. Ilyen korlát a passzív választójog vonatkozásában nincs, azaz magyarországi lakcímmel nem rendelkező magyar választópolgár is lehet jelölt, feltéve, hogy az NVI a központi névjegyzékbe felvette.

A választójogot korlátozzák az ún. természetes kizáró okok, így az Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdése alapján „nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt”.

Választástípus		Magyar állampolgár		EU-s állampolgár	Bevándorolt Letelepedett Menekült
		magyarországi lakcímmel	magyarországi lakcím nélkül		
Országgyűlési választás	szavazás	+	regisztráció	-	-
	jelöltség	+	regisztráció	-	-
nemzetiségi lista	szavazás	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
Európai Parlamenti választás	szavazás	+	regisztráció (lakcím EU-n kívül)	eu-s regisztráció	-
	jelöltség	+	-	+	-
Önkormányzati választás	szavazás	+	-	+	+
	jelöltség	+	regisztráció	+	-
	nemzetiségi jelölt	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	-
Nemzetiségi önkormányzati választás	szavazás	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
Országos népszavazás	aláírás	+	+	-	-
Helyi népszavazás	aláírás	+	-	+	+

Választójog az egyes választásokon

Nem rendelkezik **sem aktív, sem passzív** választójoggal az,

- akit a bíróság kizárt a választójogból, mert a választójog gyakorlásához szükséges belátási képessége hiányzik.
- aki közügyektől eltiltás hatálya alatt áll.

Szavazati joggal ugyan rendelkezik, ám nem választható, aki jogerős ítélet alapján szabadságvesztés büntetését vagy büntetőeljárásban elrendelt intézeti kényszergyógykezelését tölti, és nincs eltiltva a közügyektől.

A választójoggal kapcsolatos változásokat az **NVI vezeti át a névjegyzéken, ezzel a HVI-nek teendője nincs.**

A települési képviselő-választáson, valamint a polgármester-választáson nemzetiségi jelöltként indulhat a nemzetiségi névjegyzékben szereplő, nemzetiségi szervezet által állított jelölt.

1.3. A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának rendszere

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2019. évi választásán kerülnek megválasztásra a települési önkormányzati, fővárosi kerületi önkormányzati képviselők, a megyei közgyűlések tagjai, a fővárosi közgyűlés tagjai, valamint a települési és fővárosi kerületi polgármesterek, továbbá a fővárosban a főpolgármester. A jogalkotó a települési önkormányzati képviselők választását különbözőképpen szabályozza, függően attól, hogy 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú, vagy 10 000-nél több lakosú a település. A fővárosi közgyűlés tagjai egyrészt a kerületi polgármester-választás eredményeképp a megválasztott kerületi polgármesterek, másrészt a kompenzációs listáról mandátumot szerzett képviselők lesznek. A fővárosi közgyűlés tagja továbbá a főpolgármester, akit továbbra is közvetlenül választanak meg.

1.3.1. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken

A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken a választás ún. „egyéni listás” választási rendszer alkalmazásával történik.

1.3.1.1. Választókerület

A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú település egésze alkot egy választókerületet, amelyben a képviselők száma a következőképpen alakul:

- a) 100 lakosig 2 fő,
- b) 1 000 lakosig 4 fő,
- c) 5 000 lakosig 6 fő,
- d) 10 000 lakosig 8 fő

A települési önkormányzati képviselők száma a 2019. január 1-jei lakosságszám alapján került meghatározásra.

1.3.1.2. Jelölés

Egyéni listás képviselőjelölt az, akit a település választópolgárainak **legalább 1%-a** jelöltnek ajánlott. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője** állapítja meg **augusztus 8-án**, az augusztus 7-i névjegyzéki adatok alapján. Az ajánlásszámot a HVI vezetője hirdetmény/közlemény/stb. formában hozza az érintettek tudomására, az ajánlásszámok **nem** határozati formában kerülnek megállapításra, mivel a Ve. nem tartalmaz ilyen rendelkezést. [Amikor a Ve. elvárja a határozati formát (pl. szavazókörök kialakítása), ott nevesítésre is kerül a követelmény.] Az ajánlásszámokat a helyben szokásos módon (internetes oldal, hirdetőtábla, helyi újság) közzé is kell tenni, illetve az ismert jelöltek és jelölőszervezetek közvetlenül is értesíthetők.

A szükséges ajánlások számát az NVR-ben is rögzíteni kell. Az alkalmazás megmutatja a számított ajánlásszámot, ellenőrzést követően ezt kell rögzíteni az NVR-ben. Ha a HVI vezetője el kíván térni az NVR által számított ajánlásszámtól, előzetesen egyeztetnie kell az NVI-vel.

1.3.1.3. Szavazás

A szavazólapon a választópolgár akár egy, akár több, de legfeljebb annyi jelöltre szavazhat, ahány mandátum a településen kiosztható.

1.3.1.4. A választási eredmény megállapítása

Az egyéni listán képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a megválasztható képviselők száma szerint a **legtöbb** érvényes szavazatot kapták. **Szavazategyenlőség esetén sorsolással** (a szavazólapon szereplő sorrend sorsolásához képest új sorsolást kell tartani) kell megállapítani, hogy az egyenlő számú szavazatot elért jelöltek közül melyik szerez mandátumot.

Ha az egyéni lista jelöltjét **polgármesternek is megválasztották**, úgy őt – a polgármester-választás eredményének nem jogerős megállapítása után, még az egyéni listás eredmény megállapítása előtt – **törölni kell** az egyéni listáról.

Az alábbi településeken lehetőség van kedvezményes nemzetiségi mandátum megszerzésére:

TELEPÜLÉS	NEMZETISÉG
Drávasztára	Horvát
Felsőszentmárton	Horvát
Ganna	Német
Hernádvécse	Roma
Keszőhidegkút	Német
Komlóska	Ruszin
Marócsa	Roma
Méhkerék	Román
Okorág	Roma
Piskó	Roma
Pócsa	Német
Potony	Horvát
Pusztaradvány	Roma
Rátka	Német
Rinyabesenyő	Roma
Sárok	Német
Szentpéterfa	Horvát
Szúr	Német

Abban az esetben, ha a felsorolásban szereplő településen

- a fenti nemzetiség egyetlen jelöltje sem szerzett mandátumot sem képviselőként, sem polgármesterként, de
- az egyéni listás szavazáson a nemzetiségi jelölt több szavazatot kapott, mint a legkevesebb szavazattal mandátumhoz jutó képviselő szavazatszámának 2/3-a,

akkor kedvezményes mandátumot szerez, és a településen eggyel nő a képviselők száma.

1.3.2. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben

1.3.2.1. Választókerület

A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben a képviselők vegyes **választási rendszerben** – egyéni választókerületben és kompenzációs listán – szerezhetnek mandátumot. Az egyéni választókerületek és a kompenzációs listás mandátumok száma a települések lakosságszámához igazodik az alábbiak szerint:

- a) 25 000 lakosig 8 egyéni választókerületi és 3 kompenzációs listás mandátum (11 tag),
- b) 50 000 lakosig 10 egyéni választókerületi és 4 kompenzációs listás mandátum (14 tag),
- c) 75 000 lakosig 12 egyéni választókerületi és 5 kompenzációs listás mandátum (17 tag),
- d) 100 000 lakosig 14 egyéni választókerületi és 6 kompenzációs listás mandátum (20 tag).

Minden további 10 000 lakos után eggyel nő az egyéni választókerületben, és minden további 25 000 lakos után eggyel nő a kompenzációs listán választott képviselők száma.

1.3.2.2. Jelölés

A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben egyéni választókerületi képviselőjelölt az lesz, akit az adott választókerület választópolgárainak legalább **1%-a** jelöltnek ajánlott. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője** állapítja meg **augusztus 8-án**, az augusztus 7-i névjegyzéki adatok alapján. Az elvárt ajánlásszámokat a HVI vezetője hirdetmény/közlemény/stb. formában hozza az érintettek tudomására, az ajánlásszámok **nem** határozati formában kerülnek megállapításra, mivel a Ve. nem tartalmaz ilyen rendelkezést. [Amikor a Ve. elvárja a határozati formát (pl. szavazókörök kialakítása), ott nevesítésre is kerül a követelmény.] Az ajánlásszámokat a helyben szokásos módon (internetes oldal, hirdetőtábla, helyi újság) közzé is kell tenni, illetve az ismert jelöltek és jelölőszervezetek közvetlenül is értesíthetők.

A szükséges ajánlások számát az NVR-ben is rögzíteni kell. Az alkalmazás megmutatja a számított ajánlásszámot, ellenőrzést követően ezt kell rögzíteni az NVR-ben. Ha a HVI vezetője el kíván térni az NVR által számított ajánlásszámtól, előzetesen egyeztetnie kell az NVI-vel.

Kompenzációs listát az a jelölő szervezet indíthat, amely a település egyéni választókerületeinek **több mint felében** jelöltet állított. (A listaindítás jogát nem érinti, ha a nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt visszalépett vagy kiesett). Azok a jelölő szervezetek, amelyek az egyéni választókerületek több mint felében közös egyéni jelöltet állítottak, közös kompenzációs listát állíthatnak. Közös jelölt csak közös lista állítását alapozhatja meg, önálló lista állítása során közös jelölt nem vehető figyelembe.

A nemzetiségi jelölő szervezetek is – a többi jelölő szervezettel megegyező feltételekkel – állíthatnak kompenzációs listát, mely listára elsődlegesen a többi kompenzációs listára vonatkozó szabályok az érvényesek.

Ha a településen nemzetiségi jelölő szervezet nemzetiségi egyéni jelöltet állít – és a fentiek szerint „normál” kompenzációs listát nem állít –, akkor a HVB – hivatalból, nemzetiségenként külön-külön – nemzetiségi kompenzációs listára veszi ezeket a jelölteket.

1.3.2.3. Szavazás

A választópolgár érvényesen csak **egy egyéni választókerületi** jelöltre szavazhat. A **kompenzációs listára** nem szavaznak a választópolgárok.

1.3.2.4. A választási eredmény megállapítása

Az **egyéni választókerületben** az a jelölt lesz képviselő, aki a **legtöbb** érvényes szavazatot kapta. **Szavazategyenlőség** esetén **időközi** választást kell tartani.

A **kompenzációs lista** az egyéni választókerületben összesített **töredékszavazatok** arányában kap mandátumot. Töredékszavazatnak minősül az egyéni választókerületekben a mandátumot nem szerző jelöltekre leadott érvényes szavazat, a mandátumot szerző jelöltnek nem keletkezik töredékszavazata.

Nem kap mandátumot, ezért nem vehet részt a mandátumkiosztásban a jelölő szervezet kompenzációs listája, ha az azt állító jelölő szervezet jelöltjei a települési szinten összesített kompenzációs szavazatok **öt százalékát** nem érték el, valamint a közös kompenzációs lista, ha a **közös** listát állító jelölő szervezetek közös jelöltjei a települési szinten összesített kompenzációs szavazatok **tíz** százalékát, kettőnél több jelölő szervezet által állított közös kompenzációs lista esetében **tizenöt** százalékát nem érték el. Ezeket a szabályokat a nemzetiségi kompenzációs listára nem kell alkalmazni.

A kompenzációs listás eredményt az egyéni választókerületi eredmények jogerőssé válását követően kell megállapítani. A kompenzációs listáról a jelöltek a listán elfoglalt helyük sorrendjében kapnak mandátumot. A nemzetiségi kompenzációs listáról az szerzi meg a mandátumot, aki az egyéni választókerületi szavazáson a legtöbb szavazatot kapta (szavazategyenlőség esetén sorsolást kell tartani).

Ha a jelöltet **polgármesternek** vagy egyéni választókerületben **képviselőnek** is megválasztották, úgy őt – a polgármester-választás és az egyéni választókerületi választások eredményének jogerős megállapítása után, még a kompenzációs listás eredmény megállapítása előtt – a kompenzációs listáról törölni kell. A kieső jelölt helyébe a sorrendben utána következő jelölt lép.

1.3.3. A fővárosi közgyűlés tagjainak választása

1.3.3.1. Választókerület

A fővárosi közgyűlés tagjai két módon szerezhhetnek mandátumot. A fővárosi közgyűlés tagja lesz minden megválasztott kerületi polgármester – akiket a választópolgárok közvetlenül választanak meg –, csakúgy, mint a szintén közvetlenül választott főpolgármester. Emellett további 9 képviselő szerez mandátumot a fővárosi kompenzációs listáról.

1.3.3.2. Jelölés

Fővárosi kompenzációs listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a fővárosi kerületek több mint felében állított polgármester-jelöltet. A fővárosi kompenzációs listán csak a polgármester- és főpolgármester-jelöltek szerepelhetnek, a jelölő szervezet(ek) által meghatározott sorrendben.

1.3.3.3. Szavazás

A fővárosi közgyűlés tagjaira külön nem kell szavazni, a kerületi polgármesterekre leadott szavazatok alapján jutnak mandátumhoz a fővárosi kompenzációs listáról.

1.3.3.4. A választási eredmény megállapítása

A fővárosi kompenzációs lista a polgármesterjelöltekre leadott összesített töredékszavazatok arányában kap mandátumot. Töredékszavazatnak minősül a fővárosi kerületben a jelölő szervezet polgármesterjelöltjére leadott minden olyan szavazat, amellyel nem szereztek polgármesteri mandátumot, a polgármesteri mandátumot szerző jelöltnek nem keletkezik töredékszavazata.

A listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot. Ha a jelöltet főpolgármesternek vagy fővárosi kerület polgármesterének választották, a fővárosi kompenzációs listáról törölni kell, és helyébe a soron következő jelölt lép.

Ha egy jelölt a fővárosi **kerületi** kompenzációs listáról és a **fővárosi kompenzációs listáról egyaránt mandátumot szerezne**, a szavazást követő 3 napon belül nyilatkoznia kell, hogy melyiket fogadja el. Amelyik listáról nem fogadta el a mandátumot, arról a listáról törölni kell.

A nyilatkozatot az FVI rögzíti az NVR-ben.

1.3.4. A megyei közgyűlés tagjainak választása

1.3.4.1. Választókerület

A megyei önkormányzati képviselőket a választópolgárok megyei listán választják. A választás tekintetében minden megye egy választókerületet alkot, melynek nem része a megyei jogú város.

A megyei közgyűlés tagjainak számát a megye lakosságszáma (ebbe viszont beleértve a megyei jogú várost is) alapján kell meghatározni úgy, hogy

- a) 400 000 lakosig minden 20 000 lakos után 1 képviselő, de legkevesebb 15 képviselő,
- b) 700 000 lakosig 20 képviselő, és a 400 000-t meghaladó minden további 30 000 lakos után 1 képviselő,
- c) 700 000 lakos fölött 30 képviselő, és a 700 000-t meghaladó minden további 40 000 lakos után 1 képviselő

választható.

A megyei közgyűlés tagjainak száma a 2019. január 1-jei lakosságszám alapján került meghatározásra.

1.3.4.2. Jelölés

A megyei választókerületben listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a választókerület választópolgárai 0,5%-ának ajánlását összegyűjtötte. Azok a jelölő szervezetek, amelyek a megyei választókerületben lévő települések választópolgárai 1%-ának, de legalább 2000 választópolgár közös ajánlását összegyűjtötték, közös megyei listát állíthatnak. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **TVI vezetője** állapítja meg **augusztus 8-án**, az augusztus 7-i névjegyzéki adatok alapján. Az elvárt ajánlásszámokat a TVI vezetője hirdetmény/közlemény/stb. formában hozza az érintettek tudomására, az ajánlásszámok **nem** határozati formában kerülnek megállapításra, mivel a Ve. nem tartalmaz ilyen rendelkezést. [Amikor a Ve. elvárja a határozati formát (pl. szavazókörök kialakítása), ott nevesítésre is kerül a követelmény.] Az ajánlásszámokat a helyben szokásos módon (internetes oldal, hirdetőtábla, helyi újság) közzé is kell tenni, illetve az ismert jelöltek és jelölőszervezetek közvetlenül is értesíthetők.

A szükséges ajánlások számát az NVR-ben is rögzíteni kell. Az alkalmazás megmutatja a számított ajánlásszámot, ellenőrzést követően ezt kell rögzíteni az NVR-ben. Ha a TVI vezetője el kíván térni az NVR által számított ajánlásszámtól, előzetesen egyeztetnie kell az NVI-vel.

1.3.4.3. Szavazás

A megyei listákra külön szavazólapon lehet szavazni úgy, hogy a választópolgár a szavazólapon szereplő listák közül egyet választ.

1.3.4.4. A választási eredmény megállapítása

A megyei listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Nem szerezhet mandátumot:

- a) a jelölő szervezet megyei listája, ha a megyei listákra leadott érvényes szavazatok öt százalékát nem érte el, vagy
- b) a közös megyei lista, ha a megyei listákra leadott érvényes szavazatok tíz százalékát, kettőnél több jelölő szervezet által állított közös megyei lista esetében tizenöt százalékát nem érte el.

Ha a lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.

1.3.5. A polgármester, főpolgármester választása

1.3.5.1. Választókerület

A polgármester-választás tekintetében a település, illetve a fővárosi kerület, a főpolgármester-választás esetében pedig a főváros számít egy választókerületnek.

1.3.5.2. Jelölés

Polgármesterjelölt az, akit

- a) a **10 000 vagy annál kevesebb** lakosú település választópolgárainak legalább **3%-a**,
- b) a **10 000 lakost meghaladó**, de 100 000 vagy annál kevesebb lakosú település esetén **legalább 300** választópolgár,
- c) a 100 000-nél több lakosú település esetén legalább 500 választópolgár

jelöltnek ajánlott.

Főpolgármester-jelölt az, akit **legalább 5000** fővárosi választópolgár ajánlott jelöltnek.

A 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen a jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője** állapítja meg **augusztus 8-án**, az augusztus 7-i névjegyzéki adatok alapján. Az elvárt ajánlásszámokat a HVI vezetője hirdetmény/közlemény/stb. formában hozza az érintettek tudomására, az ajánlásszámok **nem** határozati formában kerülnek megállapításra, mivel a Ve. nem tartalmaz ilyen rendelkezést. [Amikor a Ve. elvárja a határozati formát (pl. szavazókörök kialakítása), ott nevesítésre is kerül a követelmény.] Az ajánlásszámokat a helyben szokásos módon (internetes oldal, hirdetőtábla, helyi újság) közzé is kell tenni, illetve az ismert jelöltek és jelölőszervezetek közvetlenül is értesíthetők.

A szükséges ajánlások számát az NVR-ben is rögzíteni kell. Az alkalmazás megmutatja a számított ajánlásszámot, ellenőrzést követően ezt kell rögzíteni az NVR-ben. Ha a HVI vezetője el kíván térni az NVR által számított ajánlásszámtól, előzetesen egyeztetnie kell az NVI-vel.

A 10 000 lakost meghaladó településen a polgármester-jelölés, illetve a főpolgármester-jelölés kapcsán az ajánlásszám megállapítására nincs szükség, mivel a Ve. tételesen rögzíti a minimálisan szükséges ajánlásszámot.

1.3.5.3. Szavazás

A polgármestert, a főpolgármestert a települések választópolgárai közvetlenül választják. A választópolgár érvényesen csak egy jelöltre szavazhat.

1.3.5.4. A választási eredmény megállapítása

Polgármester, főpolgármester az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

1.4. A nemzetiségi önkormányzatok választására vonatkozó további, illetve eltérő szabályok

1.4.1. A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának szabályait tartalmazó jogszabályok és jogi normák

1. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Nektv.), amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer felépítését, elemeit, a mandátumkiosztás módját és az eredmény megállapításának szabályait, valamint rendelkezést tartalmaz az időközi választás megtartására vonatkozóan.
2. Nemzhir.
3. Az NVB-nek a választás kitűzéséről szóló 183/2019. NVB határozata

1.4.2. Választójog

A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán csak **magyarországi lakcímmel** rendelkező, a **nemzetiségi névjegyzékben** szereplő **magyar** választópolgár szavazhat és lehet jelölt.

1.4.3. A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának rendszere

1.4.3.1. Települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

A települési nemzetiségi önkormányzat választására csak azokon a településeken és nemzetiségekre vonatkozóan kerül sor, ahol a 2011. évi népszámlálás adatai alapján legalább 25 személy vallotta magát az adott nemzetiséghez tartozónak. E települések felsorolását a 183/2019. NVB határozat melléklete tartalmazza.

A települési nemzetiségi önkormányzat tagjainak száma 3 vagy 5 fő. A képviselők száma három, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a nemzetiségi választás kitűzésének napján a településen kevesebb mint száz fő, illetve öt, ha a választópolgárok száma legalább száz fő.

A választás az „egyéni listás” választás szabályai (1.3.1. pont) szerint történik azzal, hogy a képviselők számát, valamint a jelöltséghez szükséges ajánlások számát az NVB állapította meg 183/2019. számú határozatának mellékletében.

Az egyéni listán képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a megválasztható képviselők száma szerint a **legtöbb** érvényes szavazatot kapták. **Szavazategyenlőség esetén sorsolással** (a szavazólapon szereplő

sorrend sorsolásához képest új sorsolást kell tartani) kell megállapítani, hogy az egyenlő számú szavazatot elért jelöltek közül melyik szerez mandátumot.

1.4.3.2. Területi nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

Az NVB 183/2019. NVB határozatának melléklete tartalmazza, hogy mely nemzetiség vonatkozásában mely megyében kerül sor területi nemzetiségi önkormányzati választásra.

A területi nemzetiségi önkormányzat tagjainak száma 7.

A listaállításhoz szükséges ajánlások számát az NVB a választás kitűzéséről szóló 183/2019. számú határozatának mellékletében állapította meg. A listaállítás további feltétele, hogy a nemzetiségi szervezet a megyében, illetve a fővárosban kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább 10%-án állítson legalább 1-1 jelöltet.

A területi listákra külön szavazólapon lehet szavazni úgy, hogy a nemzetiségi választópolgár a szavazólapon szereplő listák közül egyet választ.

A listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Nem szerezhet mandátumot:

- a) a nemzetiségi jelölő szervezet területi listája, ha a területi listákra leadott érvényes szavazatok **öt százalékát** nem érte el, vagy
- b) a közös területi lista, ha a területi listákra leadott érvényes szavazatok **tíz százalékát**, kettőnél több nemzetiségi jelölő szervezet által állított közös területi lista esetében **tizenöt százalékát** nem érte el.

Ha a lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.

1.4.3.3. Országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

Az országos nemzetiségi önkormányzat választásokat is az NVB tűzi ki.

A megválasztható képviselők száma a nemzetiségi választópolgárok száma alapján különböző, mégpedig

- tizenöt fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján nem több mint ötezer,
- huszonhárom fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján több mint ötezer,
- harmincegy fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján több mint tízezer,
- harminckilenc fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján több mint huszonötezer,
- negyvenhét fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján több mint ötvenezer.

A listaállításhoz szükséges ajánlások számát az NVB a választás kitűzéséről szóló az NVB 183/2019. számú határozatának mellékletében állapította meg. A listaállítás további feltétele, hogy a nemzetiségi szervezet az országban kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább 10%-án állítson legalább 1-1 jelöltet.

Az országos listákra külön szavazólapon lehet szavazni úgy, hogy a nemzetiségi választópolgár a szavazólapon szereplő listák közül egyet választ.

A listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Nem szerezhet mandátumot:

- a) a nemzetiségi jelölő szervezet országos listája, ha az országos listákra leadott érvényes szavazatok **öt százalékát** nem érte el, vagy
- b) a közös országos lista, ha az országos listákra leadott érvényes szavazatok **tíz százalékát**, kettőnél több nemzetiségi jelölő szervezet által állított közös országos lista esetében **tizenöt százalékát** nem érte el.

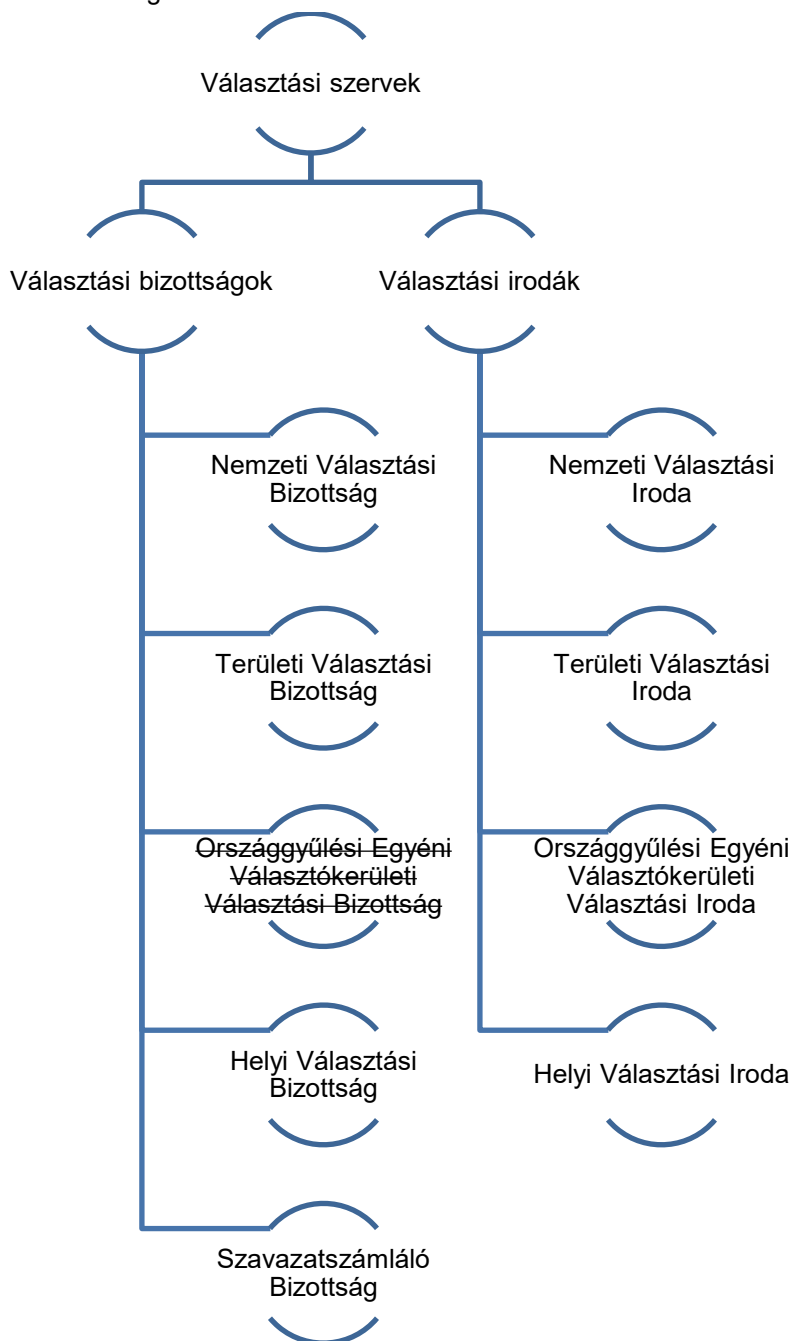
Ha a lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.

2. VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választási eljárás során a jogszabályok megfelelő alkalmazása elsődlegesen a választási szervek feladata. A választási eljárási törvény II. és III. fejezetében leírtak szerint választási szervek a választási bizottságok és a választási irodák.

A választási bizottságok, mint a választások törvényességének elsődleges garanciális szereplői, olyan testületek, melyek garantálják a választási eljárási törvényben megfogalmazott alapelvek érvényesülését, kiemelt figyelmet fordítva a függetlenség és a pártatlanság követelményeinek érvényre juttatására.

A választási irodák a választási bizottságok mellett a választási eljárás legfontosabb szereplői. Az SZSZB-t kivéve minden választási bizottság mellett működik választási iroda.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők általános választásán működő választási szervek

2.1. Választási bizottságok

A választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei. Elsődleges feladatuk a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választások törvényes rendjének a helyreállítása.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a következő választási bizottságok működnek:

- minden szavazókörben SZSZB (egy szavazókörös települések esetén a feladatait a HVB látja el)
- minden településen HVB
- minden megyében TVB, a fővárosban FVB
- országos hatáskörrel és illetékességgel az NVB.

A választási bizottság választott és megbízott (delegált) tagokból áll. A választási bizottsági tagok jogai és kötelezettségei azonosak. A választott tagokat tiszteletdíj illeti meg.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

Valamennyi választási bizottsághoz a mellette működő választási iroda – az SZSZB esetében a HVI – címén lehet beadványokkal fordulni.

2.1.1. A szavazatszámiláló bizottság

Az SZSZB legalább 5 tagból áll: 3 választott tagja van, a többi tag megbízással válik a bizottság tagjává.

Az SZSZB elsődleges feladatai:

- ellenőrzi a szavazóhelyiséget, levezeti a szavazást, gondoskodik a szavazás törvényes lebonyolításáról,
- dönt a szavazás folyamán felmerült vitás kérdésekben,
- megszámlálja az önkormányzati választáson leadott szavazatokat, és megállapítja a szavazókörben a szavazás eredményét, amiről jegyzőkönyvet állít ki, illetve a nemzetiségi választás szavazólapjait tartalmazó borítékokat szállítóborítékba helyezi és továbbítja a HVI részére.

Egy szavazókörös településen az SZSZB feladatait a HVB látja el.

Az SZSZB, valamint az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér és járulékai megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

2.1.1.1. Választott tagok

A települési önkormányzat képviselő-testülete választotta meg a bizottság három választott és a szükséges számú póttagját az országgyűlési képviselők általános választásán.

Amennyiben a választási bizottság választott tagjainak tagsága megüresedik, a megüresedett tag helyébe – a póttagok megválasztására irányuló indítványban elfogadott póttagok közül – a HVI vezetője által kijelölt póttag lép. Az SZSZB esetében nincs sorrendhez kötöttség.

Póttag hiányában a települési önkormányzat képviselő-testülete új tagot választ. Ha nem kerül sor a választási bizottság új tagjának megválasztására, akkor a HVI vezetőjének indítványára a HVB jegyzőkönyvi döntéssel bízza meg az új tagot.

Ha a szavazás napján az SZSZB – az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB – **munkájában részt vevő** tagok száma kevesebb, mint öt, a HVI vezetője a póttagok közül a bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség az SZSZB kiegészítésére, akkor arról a TVI vezetője gondoskodik más település SZSZB póttagjának megbízásával. Fontos, hogy az SZSZB létszámának figyelembe vételénél a ténylegesen a bizottság munkájában részt vevők számát kell alapul venni!

Az SZSZB választott tagja csak a településen, közös önkormányzati hivatalhoz tartozó település választási bizottsága esetében a közös hivatalhoz tartozó bármely településen lakcímmel rendelkező, a központi névjegyzékben szereplő választópolgár lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán jelöltként indulhat.

Választási bizottságnak **választott tagja** nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja
- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló hivatásos és szerződéses katona, honvéd tisztjelölt, honvéd altiszt-jelölt, és a **tényleges szolgálatot ellátó önkéntes tartalékos katona**, valamint
- jelölt (ide értve a nemzetiségi jelöltet is)
- párt tagja
- a választókerületben jelöltet állító, így a
- a településen polgármesterjelöltet,
- a településen egyéni listás jelöltet,

- az egyéni választókerületben jelöltet (az adott egyéni választókerületben működő SZSZB tekintetében),
- a kompenzációs listát,
- a megyében megyei listát (a megyei jogú városban ez a tilalom nem érvényesül),
- a főpolgármester-jelöltet (a főváros minden SZSZB-je tekintetében),
- a fővárosi kompenzációs listát (a főváros minden SZSZB-je tekintetében) állító jelölő szervezet
- a választókerületben induló jelölt hozzátartozója
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény szerinti központi államigazgatási szervvel vagy a választási bizottság illetékességi területén hatáskörrel rendelkező egyéb közigazgatási szervvel kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami szolgálati jogviszonyban, szolgálati vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy a közalkalmazott kivételével, állami vezető.

A szavazatszámlláló bizottság választott tagjának, póttagjának javasolt választópolgárnak már a megválasztása előtt írásban nyilatkoznia kell arról, hogy vele szemben nem áll fenn összeférhetetlenség.

Egyes összeférhetlenségi okokról a választási irodák hivatalból értesülnek, az NVR és a VÁKIR olyan adatokat tartalmaznak, melyek alapján ellenőrizhető és a Vhr. 5. § (1) bekezdés e) pontja alapján ellenőrizendő is, hogy adott bizottsági taggal szemben áll-e fenn összeférhetlenség.

Fentiekre tekintettel a HVI ellenőrzi, hogy a tagnak jelölttel szemben nem áll-e fenn összeférhetlenség:

- a képviselők nyilvántartásában található-e aktív polgármesteri vagy képviselői mandátum (NVR Képviselő nyilvántartás rendszerrész),
- a jelöltek nyilvántartásában szerepel-e a tagnak jelölt (NVR Választás előkészítés rendszerrész),
- a választási szervek tagjainak nyilvántartásában szerepel-e választási bizottság vagy iroda tagjaként (VÁKIR Választási szervek menü),
- nem a köztársasági elnök vagy a háznagy a delegált.

Az összeférhetlenség egyéb eseteinek ellenőrzésére nincs lehetősége a HVI-nek.

Az SZSZB választott tagjainak megbízása a következő általános országgyűlési választásra létrehozott SZSZB alakuló üléséig tart.

2.1.1.2. Megbízott (delegált) tagok

A választókerületben jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek, valamint a független jelöltek legfeljebb két-két tagot bízhatnak meg (lehetséges egy fő megbízása is) bizottsági tagnak. Így az SZSZB-be tagot delegálhat:

- a településen polgármesterjelöltet állító jelölő szervezet és a független polgármesterjelölt minden szavazókörben,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet és a független egyéni listás jelölt minden szavazókörben,
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt az adott egyéni választókerületben lévő minden SZSZB-be,
- a kompenzációs listát állító jelölő szervezet a 10 000-nél több lakosú településen minden szavazókörben,
- a megyei listát állító jelölő szervezet – a megyei jogú várost kivéve – a megyében minden szavazókörben,
- a főpolgármester-jelöltet állító jelölő szervezet és a független főpolgármester-jelölt a fővárosban minden szavazókörben,
- a fővárosi kompenzációs listát állító jelölő szervezet a fővárosban minden szavazókörben.

A nemzetiségi önkormányzati választáson történő jelölt-, illetve listaállítást alapján nincs lehetőség delegálásra.

A közös jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek együtt jogosultak az SZSZB-be tagokat megbízni (összesen max. 2 tagot). A jelölő szervezet által megbízott tagnak kell tekinteni azt a megbízott tagot is, akit a jelölő szervezet, mint közös jelöltet vagy listát állító jelölő szervezet más szervezettel együttesen bíz meg.

Az SZSZB megbízott tagjait október 4-én 16.00 óráig lehet a HVI vezetőjénél a megbízó nevének, a megbízott nevének, magyarországi lakcímének és személyi azonosítójának megadásával bejelenteni. Az SZSZB megbízott tagja az lehet, aki az önkormányzati választáson jelöltként indulhat, viszont a választott tagokkal ellentétben nem kell a településen lakcímmel rendelkeznie!

Az SZSZB megbízott tagja nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja

- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló hivatásos és szerződéses katona, honvéd tisztjelölt, honvéd altiszt-jelölt, és a **tényleges szolgálatot ellátó önkéntes tartalékos katona**
- jelölt (ide értve a nemzetiségi jelöltet is).

A megbízáshoz csatolni kell a megbízott tag nyilatkozatát, miszerint vele szemben nem áll fenn összeférhetetlenség. A HVI ezzel kapcsolatos eljárására a továbbiakban a választott tagok fejezetben leírtakat kell alkalmazni.

A megbízásról szóló bejelentéseket a HVI ellenőrzi. Amennyiben a bejelentés nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVI vezetője határozattal visszautasítja a megbízást, mely ellen a Ve. 210. §-a szerinti kifogással lehet élni.

A megbízott tagok adatait a HVI a VÁKIR-ban rögzíti.

2.1.1.3. A tagok megbízatásának megszűnése

Az SZSZB tagjának megbízatása a Ve. rendelkezései alapján, külön jogi aktus nélkül megszűnik a választott tagok esetében a következő országgyűlési választásra megválasztott SZSZB alakuló ülésével, a megbízott tagok esetében az adott választás végleges eredményének jogerőssé válásával.

Előzőeken túl a tag megbízatása megszűnik

- ha a megbízatás törvényes feltételei megszűntek,
- ha a választási bizottság megállapította tagjának összeférhetetlenségét,
- lemondással,
- a megbízatás megbízó részéről történő visszavonása esetén,
- ha a megbízott tagot megbízó független jelölt vagy jelölő szervezet által állított, a megbízásra jogosító jelölt vagy lista kiesik,
- a választási bizottság tagjának halálával.

A tag megbízatásának megszűnését az a), b), d) és e) pontok esetében a HVB határozattal állapítja meg, azt bárki indítványozhatja. Az indítványról 3 napon belül kell döntenet, a döntésben az érintett tag nem vehet részt és a határozatképesség szempontjából sem kell figyelembe venni.

A c) és f) pontok esetében határozatot nem kell hozni, hanem a bizottság a lemondás és a halál tényét jegyzőkönyvi döntéssel tudomásul veszi.

A megbízott tag megbízatásának megszűnése esetén – a jelölt, illetve a lista kiesését kivéve – helyébe a jelölő szervezet, illetve a független jelölt határidő nélkül új tagot bízhat meg.

2.1.1.4. Eskü-/fogadalomtétel

Az SZSZB tagjai és póttagjai legkésőbb a szavazást megelőző második napon esküt vagy fogadalmat tesznek a polgármester, annak akadályoztatása esetén az alpolgármester előtt. Bár még nem a bizottság tagja, a póttagnak is esküt kell tennie annak érdekében, hogy szükség esetén haladéktalanul bevonható legyen a bizottság munkájába.

Amennyiben az eskü vagy fogadalom letételére határidőig nem kerül sor, a polgármester/alpolgármester helyett a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke előtt kell az esküt vagy fogadalmat letenni.

Az SZSZB tagja az eskü- vagy fogadalomtételt követően gyakorolhatja jogait.

2.1.1.5. Az SZSZB működése

Az SZSZB-t az elnök képviseli. Ha az SZSZB-nek nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnök hatáskörét a helyettese gyakorolja. Ha a **szavazás napján** a szavazatszámiláló bizottságnak sem az elnöke, sem az elnökhelyettese nincs jelen a szavazóhelyiségben, az elnök hatáskörét a választási bizottság tagjai közül a legidősebb választott tag mint **korelnök** gyakorolja.

A választási bizottság a működése tartalma alatt hatóságnak, tagjai pedig hivatalos személynek számítanak.

Az SZSZB testületként működik. Speciális szabályként az SZSZB, illetve az egy szavazókörös településen működő HVB határozatképességéhez elegendő, ha legalább három tag jelen van.

Az SZSZB döntéseihez a jelenlévő tagok több mint felének egybehangzó szavazata kell. Szavazni csak igennel vagy nemmel lehet, szavazategyenlőség esetén az elnök (vagy elnökhelyettes vagy korelnök) szavazata dönt. Az SZSZB döntését nem határozatba, hanem jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó) az SZSZB tevékenységénél – ideértve a szavazatok számlálását is – jelen lehetnek, a bizottság munkáját azonban nem zavarhatják.

2.1.1.6. A nemzetiségi megfigyelő

Ha a településen települési nemzetiségi önkormányzatot is választanak, az adott nemzetiséget képviselő, jogerősen nyilvántartásba vett jelölő szervezet (függetlenül attól, hogy állított-e jelöltet a településen) megfigyelőt bízhat meg a település bármely szavazókörébe. Megfigyelő csak az adott nemzetiség regisztrált választópolgára lehet, ezt a HVI ellenőrzi. A HVI vezetője határozattal visszautasítja a megfigyelő megbízását, ha az nem felel meg a törvényes követelményeknek.

A megfigyelő

- figyelemmel kísérheti az SZSZB munkáját,
- a szavazást, illetőleg a SZSZB munkáját tevőlegesen vagy ráutaló magatartással nem befolyásolhatja, és nem zavarhatja,
- a szavazóköri jegyzőkönyvben rögzítheti észrevételeit,
- kifogást nyújthat be,
- a szavazás lezárását követően a lezárt urnát aláírhatja,
- a szavazóhelyiségben köteles regisztrációs kártyát viselni.

A megfigyelő megbízásával és tevékenységével kapcsolatos költségek a megbízó jelölő szervezetet terhelik.

2.1.2. A helyi választási bizottság

A HVB

- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltek és a polgármester-jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- dönt a települési nemzeti önkormányzati jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- dönt a kompenzációs lista nyilvántartásba vételéről,
- jóváhagyja az egyéni listás szavazás vagy az egyéni választókerületi szavazás, valamint a polgármester-választás szavazólapjának adattartalmát,
- jóváhagyja a települési nemzeti önkormányzati választás szavazólapjának adattartalmát,
- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi választással, valamint a polgármester-választással kapcsolatos kifogásról,
- dönt a települési nemzeti önkormányzati választással kapcsolatos kifogásról,
- dönt az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- megállapítja és közzéteszi az egyéni listás vagy egyéni választókerületi választás, valamint a polgármester-választás eredményét,
- megállapítja és közzéteszi a települési nemzeti önkormányzati választás eredményét, valamint
- megállapítja a területi és országos nemzeti választás települési részeredményét azon nemzeti tekintetben, melynek települési nemzeti önkormányzati választására is sor került,
- kiadja a településen megválasztott képviselőknek és a polgármesternek a megbízólevelet,
- tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

2.1.2.1. Választott tagok

A HVB-nek három (az egy szavazókörral rendelkező településeken öt) választott tagja van. Tagjait, valamint legalább két póttagot a települési önkormányzat képviselő-testülete választja meg legkésőbb szeptember 1-jén. A HVB választott tagja csak a településen, közös önkormányzati hivatalhoz tartozó település választási bizottsága esetében a közös hivatalhoz tartozó bármely településen lakcímmel rendelkező, a központi névjegyzékben szereplő választópolgár lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán jelöltként indulhat.

A 2014-ben létrejött bizottság mandátuma fennáll az új bizottság alakuló üléséig, és szükség esetén meg is hozza a hatáskörébe tartozó döntéseket (pl. kifogás elbírálása stb.). A tagok választásával nem célszerű az utolsó pillanatig várni. Amennyiben lehetséges, akkor indokolt a szavazást megelőző ötvenedik napig (augusztus 24.) döntenie a képviselő testületeknek, mert ez a határidő biztosítja azt, hogy az aktuális választáson már az újonnan választott bizottság hozza meg a legfontosabb döntéseket. Így vegye nyilvántartásba a jelölteket, listákat, fogadja el a szavazólapok mintáit, illetve bírálja el a kampányhoz kapcsolódó és egyéb jogorvoslati kérelmeket.

A bizottságok megválasztásának szabályai:

- a HVB három, egy szavazóköros településen öt tagjára és legalább két póttagjára a HVI vezetője tesz indítványt; a póttagok indítványbeli sorrendje az esetleges taggá válás sorrendjére is irányadó lesz;
- az indítványhoz a képviselő-testület kötve van, ahhoz módosító indítvány a testület és annak tagjai részéről nem nyújtható be; az indítványozó irodavezető akkor módosíthatja saját indítványát, ha a tagnak javasolt személy:
 - nem felel meg a törvényi előírásoknak,
 - meghal, vagy
 - nem vállalja a jelölést;
- az indítványról a képviselő-testület/közgyűlés egy szavazással, minősített többséggel dönt.

Amennyiben a HVB tagjainak megválasztása időben nem történik meg, a HVI vezetőjének indítványára a TVB – jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel – haladéktalanul megbízza a HVB tagjait.

A HVB tagok megbízatása a soron következő általános önkormányzati választás kitűzését követően létrehozott új HVB alakuló üléséig tart. Egyebekben a HVB tagjának megbízatása a SZSZB tagjaira irányadó szabályok szerint szűnik meg.

A tagok összeférhetlenségére az SZSZB tagoknál leírtak irányadóak azzal, hogy a HVB-nek nem lehet választott tagja a településen polgármesterjelöltként, illetve egyéni listás, egyéni választókerületi vagy kompenzációs listás képviselőjelöltként, továbbá a települési nemzetiségi önkormányzati képviselőjelöltként nyilvántartásba vett személy hozzátartozója, valamint olyan jelölő szervezet tagja, amely a fentiek szerinti jelöltet állította.

Kedvező változás a korábbi szabályozáshoz képest, hogy az OEVB tagja – az egy szavazókörral rendelkező településen működő helyi választási bizottság kivételével – HVB tagjává választható.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

2.1.2.2. A megbízott (delegált) tagok

A HVB-nek – a választott tagokon felüli – további egy-egy tagját (egy szavazókörrös település esetén két-két tagját) az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltet, illetve polgármester-jelöltet állító jelölő szervezet, illetve ilyen jelöltként induló független jelölt bízza meg. Így a HVB-be tagot delegálhat:

- a településen polgármesterjelöltet állító jelölő szervezet és a független polgármesterjelölt,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet és a független egyéni listás jelölt (a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen),
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban),
- a kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban).

A közösen jelöltet állító szervezetek közösen bízhatnak meg egy, az egy szavazókörrös településen két tagot.

A HVB megbízott tagja az lehet, aki az adott választáson jelölt lehet, viszont a választott tagokkal ellentétben nem kell a településen lakcímmel rendelkeznie!

A bizottság megbízott tagjait október 4-én 16.00 óráig kell a HVB elnökénél bejelenteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell a megbízó nevét, a megbízott tag nevét, magyarországi lakcímét és személyi azonosítóját, valamint az összeférhetlenségi nyilatkozatot.

A bejelentés alapján a megbízott tag választójogát a HVI ellenőrzi. Ha a megbízás nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVB elnöke a HVB elé terjeszti az ügyet. A HVB a bejelentéstől számított három napon belül határozattal dönt a megbízás elfogadásáról vagy visszautasításáról.

A megbízott tag összeférhetlenségére és új tag delegálására az SZSZB-knél leírtak irányadóak.

Az egy szavazókörrös településen a megbízott tagok adatait a HVI a VÁKIR-ban rögzíti.

2.1.2.3. A bizottság működése

Az eskü-, illetve fogadalomtételre az SZSZB-nél írtak az irányadók.

A választási bizottság – tagjai megválasztását és eskü-, vagy fogadalomtételét követően – alakuló ülést tart. Az alakuló ülést a HVI vezetője hívja össze. Az alakuló ülés fontos feladata, hogy a választott tagok közül megválasztásra kerül a bizottság elnöke és annak helyettese. Az elnök és az elnökhelyettes személyére a bizottság tagjai tehetnek javaslatot. A választási bizottságot az elnök képviseli. Ha a választási bizottságnak nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnök hatáskörét a helyettese gyakorolja. **Egy szavazókörrös település HVB-je** esetében, ha a **szavazás napján** a bizottságnak sem az elnöke, sem az elnökhelyettese nincs jelen a szavazóhelyiségben, az elnök hatáskörét a választási bizottság tagjai közül a legidősebb választott tag mint **korelnök** gyakorolja.

A választási bizottság testületként működik, döntéséhez az esküt vagy fogadalmat tett tagok többségének jelenléte és a jelen levő tagok többségének azonos tartalmú szavazata szükséges. Csak igennel vagy nemmel lehet szavazni, tartózkodásra nincs mód. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az egy szavazókörral rendelkező településen azon hatáskörök gyakorlása során, amelyeket SZSZB-ként eljárva gyakorol a HVB, a határozatképességhez elég, ha legalább három tag jelen van. Ez akkor fontos, ha a delegálás megtörténik, de bármely okból a delegált tagok nem vesznek részt a bizottság munkájában, illetve a mozgóurnás szavazás biztosítása érdekében. Az egyéb hatáskörök gyakorlása során (pl. jelölt nyilvántartásba vétele, szavazólap imprimálása, eredmény megállapítása) a tagok többségének jelenléte szükséges a határozatképességhez.

A választási bizottság üléséről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyv tartalmazza a bizottság döntéseit, valamint a kisebbségi véleményt is, amelyet – indokaival együtt – rögzíteni kell. A jegyzőkönyv tartalmazza továbbá az ülés időpontjának és helyszínének megjelölését és a jelen lévő tagok nevét.

A HVB működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésére álló adatok – törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága azonban nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat. A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó), továbbá bármely érdeklődő jelen lehet a HVB ülésén.

Az egy szavazókörral rendelkező településen a HVB tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a

munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér és járulékai megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

2.2. A bizottság döntése és jogereje

2.2.1. A bizottság döntése

A választási bizottság döntéshozatala a tényállás megállapításával kezdődik, melyhez minden bizonyíték felhasználható, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére. Bizonyíték különösen a nyilatkozat, az irat, az írásbeli tanúvallomás és a tárgyi bizonyíték. A hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani. A választási bizottság a rendelkezésre álló bizonyítékokat használja fel, – a média kampányban való részvétellel kapcsolatos jogorvoslatokat kivéve – nem szerez be bizonyítékot. A kérelmező kérelmére szóbeli nyilatkozattételt engedélyezhet, ez esetben az ellenérdekű fél számára is fel kell ajánlani ugyanezt a lehetőséget.

A bizonyítékokat egyenként és összességükben értékeli a választási bizottság, ezen alapuló meggyőződése szerint állapítja meg a tényállást.

Az ügy érdeméhez tartozó kérdésekben határozatot hoz a választási bizottság, egyéb esetben jegyzőkönyvben rögzíti a döntését.

A határozatot – meghozatala napján – írásba kell foglalni. A választási bizottság a határozatát – a személyes adatok kivételével – nyilvánosságra hozza.

A határozatnak tartalmaznia kell:

- a választási bizottság megnevezését, a határozat számát,
- a kérelmező nevét és lakcímét vagy székhelyét,
- a rendelkező részben a választási bizottság döntését, a fellebbezés (bíróági felülvizsgálat iránti kérelem) lehetőségéről, benyújtásának helyéről és határidejéről, valamint a benyújtásának feltételeiről való tájékoztatást,
- az indokolásban a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, a felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait, a mérlegelési jogkörben hozott határozat esetén a mérlegelésben szerepet játszó szempontokat és tényeket, valamint azokat a jogszabályhelyeket, amelyek alapján a választási bizottság a határozatot hozta,
- a döntéshozatal idejét, a választási bizottság elnökének aláírását és a választási bizottság bélyegzőlenyomatát.

Ha a határozatban név-, szám- vagy más elírás van, a választási bizottság, illetve felhatalmazása alapján a választási bizottság elnöke a hibát kijavítja, ha az nem hat ki az ügy érdemére. A kijavítást közölni kell azzal, akivel a határozatot közölték, továbbá nyilvánosságra kell hozni.

A határozat rövid úton való közlése történhet:

- jelenlévők részére – az átvétel írásbeli elismerése mellett – a határozat átadásával,
- telefaxon,
- elektronikus dokumentum formájában (e-mail)
- kézbesítési megbízott útján.

A határozat rövid úton történő közlésének módját (módjait) a kérelmező jelöli meg.

A határozat rövid úton való közlésének és kézbesítésének tényét és módját az iratra fel kell jegyezni, az azt igazoló dokumentumot pedig az ügyiratban el kell helyezni.

A határozatot – ha személyes átadásra nem került sor – a meghozatalát követő munkanapon postai szolgáltató útján meg kell küldeni vagy más módon kézbesíteni kell az érintettnek.

Belföldre a határozatot hivatalos iratként kell kézbesíteni. A határozatot – az ügyfél eltérő rendelkezése hiányában – az érintett központi névjegyzékben szereplő értesítési címére, ennek hiányában lakcímére kell megküldeni.

Az elsődleges postázási cím a választópolgár által a beadványban ekként megjelölt cím, s ha a beadvány nem tartalmaz külön értesítési címet (a lakcím kötelező eleme a beadványnak), csak abban az esetben, a központi névjegyzékben szereplő cím.

A határozatot kérésére, ingyenesen át kell adni a választási bizottság megbízott tagja részére.

2.2.2. A választási bizottságok határozatainak jogereje

A választási bizottság elsőfokú határozata jogerőssé válik, ha ellene nem fellebbeztek, és a fellebbezési határidő, a határozat meghozatalát követő harmadik nap 16 óra eltelt (a szavazólapot imprimáló határozat esetében a bíróági jogorvoslati kérelem benyújtásának határideje a határozat meghozatalát követő nap 16 óra). A másodfokú, valamint a Nemzeti Választási Bizottság elsőfokú határozata jogerőssé válik, ha ellene nem nyújtottak be bíróági felülvizsgálat iránti kérelmet, és a bíróági felülvizsgálat iránti kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő letelt.

2.3. A választási bizottságok a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán

2.3.1. Az SZSZB

A 2014-es választásokkal ellentétben a nemzetiségi szavazás a „rendes” szavazókörökben kerül lebonyolításra, külön szavazókör nem kerül kialakításra.

Azok az SZSZB-k, amelyek szavazókörében nemzetiségi választópolgár is szerepel a választópolgárok között, több névjegyzéket kapnak. Egyrészt megkapják az önkormányzati választás névjegyzékét, amelyen az érintett nemzetiségi választópolgár neve mellett feltüntetésre kerül, hogy mely nemzetiség önkormányzatainak megválasztásában jogosult részt venni. Másrészt megkapnak annyi (max. 13) nemzetiségi névjegyzéket, ahány nemzetiség választópolgára szerepel az önkormányzati névjegyzékben.

A nemzetiségi szavazást lebonyolító SZSZB-be (HVB-be) nem lehet delegálni, de azon településen, ahol települési nemzetiségi önkormányzati választásra is sor kerül, az adott nemzetiséget képviselő jelölő szervezetek (akár állítottak jelöltet a településen, akár nem) egy-egy megfigyelőt bízhatnak meg. A megfigyelő a szavazatok megszámlálását is figyelemmel kísérheti.

2.3.2. A HVB

A helyi választási bizottság további feladatai a nemzetiségi választással kapcsolatban:

- dönt a települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- jóváhagyja a települési nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapjának adattartalmát,
- dönt a települési nemzetiségi önkormányzati választással kapcsolatos kifogásról,
- megállapítja és közzéteszi a települési nemzetiségi önkormányzati választás eredményét, valamint
- megállapítja a területi és országos nemzetiségi választás részeredményét, mely nemzetiség esetében települési nemzetiségi önkormányzati választásra is sor került.

A nemzetiségi jelölő szervezetek a HVB-be nem bízhatnak meg megfigyelőt (kivéve az egy szavazókörös településen a szavazás napjára a szavazóhelyiségbe).

2.4. Választási irodák

2.4.1. Választási irodák feladatai

A választási irodák a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával, a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek tájékoztatásával, a választási adatok kezelésével és a választás technikai feltételeinek biztosításával összefüggő feladatokat ellátó választási szervek.

A választási irodák

- ellátják a választás előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos szervezési feladatokat,
- gondoskodnak a választópolgárok, jelöltek és jelölő szervezetek tájékoztatásáról, választási információs szolgálatot működtetnek,
- a választás kitűzése és a választás eredményének jogerőre emelkedése közötti időszakban a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerése iránti igénynek az általános 15 napos határidővel szemben haladéktalanul, legfeljebb 5 napon belül tesznek eleget,
- ellátják a választási bizottságok titkársági feladatait, döntésre előkészítik a választási bizottságok hatáskörébe tartozó ügyeket,
- biztosítják a választási bizottságok működésének és a szavazás lebonyolításának tárgyi és technikai feltételeit,
- megszervezik a választási szervek tagjainak oktatását,
- gondoskodnak a választási iratok kezeléséről, biztonságos őrzéséről, illetőleg megsemmisítéséről,
- ellátják az igazgatási és informatikai próbákkal kapcsolatos feladatokat,
- az adatvédelem és az informatikai biztonság követelményeinek biztosításával, feladatkörükben eljárva működtetik a választás előkészítéséhez és lebonyolításához szükséges választási információs rendszereket,
- technikai háttér biztosításával segítséget nyújtanak a szavazatok összesítéséhez, a választás eredményének megállapításához.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a következő választási irodák működnek:

- HVI,
- OEVI,
- TVI/FVI,
- NVI.

2.4.2. A helyi választási iroda

Minden településen önálló HVI működik. Közös önkormányzati hivatalhoz tartozó településeken a HVI feladatait közös HVI látja el. A közös HVI vezetője a közös önkormányzati hivatal jegyzője.

A HVI vezetője:

- a választási iroda tagjai közül kinevezi a helyettesét,
- megbízza a választási iroda további tagjait,
- kiveszi az esküt/fogadalmat a választási iroda tagjaitól,
- kizáró ok felmerülése esetén felmenti a választási iroda tagját.

2.4.3. Az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda

Az OEVK székhelytelepüléseken országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda működik.

Az OEVI vezetője a település jegyzője.

Az OEVI vezetője:

- közreműködik az illetékességi területén működő választási irodák szakmai tevékenységének irányításában,
- szervezési-logisztikai feladatokat lát el az illetékességi területén.

2.4.4. A területi választási iroda

Minden megyében és a fővárosban területi választási iroda működik.

A TVI vezetője a megyei önkormányzat jegyzője, illetve a fővárosi önkormányzat főjegyzője.

A TVI vezetője:

- a TVI vonatkozásában ellátja a HVI vezetőjének fenti feladatait,
- kinevezi a HVI vezetőjét, amennyiben a települési jegyzői tisztség betöltetlen,
- kiveszi az esküt a HVI vezetőjétől,
- a HVI és az OEVI vezetője részére a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban közvetlen utasítást adhat,
- közreműködik a megyében működő választási irodák szakmai tevékenységének irányításában,
- szervezési-logisztikai feladatokat lát el az illetékességi területén,
- a jogszabályból fakadó hivatali kötelezettségének eleget nem tevő, és ezzel a választások törvényes lebonyolítását veszélyeztető HVI vezetője helyett – az NVI elnökével egyetértésben – más választási irodát bíz meg a választási feladatok vagy azok egy részének ellátásával.

2.4.5. A Nemzeti Választási Iroda

Az NVI autonóm államigazgatási szerv, független, csak a törvénynek van alárendelve, feladatkörében nem utasítható, a feladatát más szervektől elkülönülten, befolyásolástól mentesen látja el.

Költségvetése az Országgyűlés költségvetési fejezetén belül önálló címet képez.

Az NVI elnökét a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki.

Az NVI elnöke:

- felmenti a választási iroda vezetőjét kizárási ok felmerülése esetén, egyben kinevezi az iroda új vezetőjét,
- irányítja választási irodák szakmai tevékenységét, ennek keretében közvetlen utasítást adhat a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban valamennyi választási iroda vezetője részére,
- a választási feladatok végrehajtása körében utasítást adhat a választások lebonyolításában részt vevő egyéb szervek vezetői részére is,
- a feladatai nem vagy nem megfelelő módon történő végrehajtása esetén a választási iroda vezetőjét megillető díj mértékét csökkentheti, végső esetben annak kifizetésétől eltekinthet,
- tájékoztatja a kormányhivatalt, ha a helyi választási iroda illetékességi területén található bármely, a Ve. 78. § szerint kijelölt szavazóköri szavazás lezárására legkésőbb a szavazás befejezésének időpontját követő harminc percen belül nem került sor,
- az általános választásokat követően beszámol Országgyűlésnek a választással kapcsolatos állami feladatok megszervezéséről és lebonyolításáról.

Az NVI további feladatai:

- az NVI a választási irodák fenti feladatain túl gondoskodik a központi névjegyzék vezetéséről, valamint az informatikai rendszer kialakításáról és biztonságos működtetéséről; gondoskodik a választáshoz kapcsolódó adatok biztonságos tárolásáról;
- ellátja a választás logisztikai és pénzügyi lebonyolításával összefüggő központi feladatokat; lefolytatja a választás lebonyolításához szükséges közbeszerzési eljárásokat; gondoskodik a választás lebonyolításához szükséges központi nyomtatványok előállításáról és szállításáról;
- működteti a választások hivatalos honlapját, melyen folyamatosan, legalább napi frissítéssel közzéteszi a névjegyzékekkel, a szavazással és a választás eredményével összefüggő közérdekű adatokat;
- megszervezi az igazgatási és informatikai próbákat;
- nyilvántartásba veszi a nemzetközi megfigyelőket.

2.4.6. A választási irodákra vonatkozó általános szabályok

Valamennyi választási bizottság munkáját választási iroda segíti, az SZSZB mellett egy vagy több jegyzőkönyvvezető működik, aki a helyi választási iroda tagja.

A választási iroda tagjait a választási iroda vezetője a választási iroda feladatainak végrehajtásához szükséges számban, határozatlan időre bízta meg, mely megbízás indokolás nélkül visszavonható. A választási iroda tagjairól nyilvántartást szükséges vezetni. A választási irodák és tagjainak adatait a **VÁKIR Választási szervek** menüjében kell rögzíteni, az iroda feladata gondoskodni a nyilvántartás naprakészen tartásáról.

A választási iroda tagjának közszolgálati tisztviselő, állami tisztviselő és közalkalmazott bízható meg.

A választási irodának nem lehet tagja a képviselő, az alpolgármester, a választási bizottság tagja, a jelölt, a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja, valamint a választókerületben induló jelölt hozzátartozója.

A választási iroda vezetője a vele szemben felmerülő összeférhetlenségi okot haladéktalanul köteles bejelenteni az NVI elnökének, aki őt felmenti, és kinevezi az iroda új vezetőjét.

A választási iroda tagja a vele szemben felmerült összeférhetlenségi okot a választási iroda vezetőjével köteles haladéktalanul közölni, aki őt felmenti.

A választási iroda vezetője a felettes választási iroda vezetője, a választási iroda tagja a megbízó választási iroda vezetője előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel esküt vagy fogadalmat tesz.

A felettes választási iroda vezetőjén kívül más személy vagy testület a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására a választási iroda vezetőjének nem adhat utasítást.

A választási iroda tagja számára a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására csak a választási iroda vezetője adhat utasítást.

A választási bizottság elnöke a bizottság mellett működő választási iroda vezetőjének a bizottság titkársági feladatainak ellátása körében utasítást adhat.

A választási iroda tagjait a Pvr.-ben megállapított mértékű díjazás illeti meg.

3.1. A központi névjegyzék

3.1.1. A központi névjegyzék továbbvezetése

A központi névjegyzékbe felvett, magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár **bármikor, folyamatosan** kérheti a HVI-től, hogy a központi névjegyzékben kerüljön rögzítésre, hogy

- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény szerinti valamely nemzetiséghez tartozik,
- fogyatékoságára tekintettel segítséget igényel annak érdekében, hogy önállóan adhassa le szavazatát,
- a központi névjegyzékben szereplő személyes adatainak kiadását megtiltja,
- az Európai Unió más tagállamának állampolgára a fentiekén kívül azt is kérheti, hogy az EP-választásokra is kiterjedjen a névjegyzékbe vétele.

A fenti névjegyzéki bejegyzés **törlését** a választópolgár ugyancsak bármikor kérheti a HVI-től.

A kérelmek formanyomtatványát a 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet 2. és 5. melléklete állapítja meg.

3.1.2. A nemzetiségi regisztráció

Ha a magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 1. mellékletében felsorolt valamely nemzetiséghez (bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, roma, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, ukrán) tartozik, kérheti, hogy a központi névjegyzéken kerüljön feltüntetésre

- a nemzetiségének a megnevezése, továbbá az, hogy
- az országgyűlési választáson is nemzetiségi választópolgárként kíván-e szavazni.

A választópolgár **csak egy nemzetiség** tagjaként szerepelhet a központi névjegyzékben, a többes kötődés feltüntetésére nincs lehetőség. Ha a már nemzetiségi választópolgárként nyilvántartott polgár más nemzetiség tagjaként is kéri regisztrálását (vagy ha ugyanazon nemzetiség tagjaként ismételt bejegyzését kéri), a kérelmét el kell utasítani.

A választópolgár abban az esetben szavazhat a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán, ha legkésőbb szeptember 27-ig kérte nemzetiségi névjegyzékbe vételét.

Lehetősége van a polgárnak arra, hogy bármikor töröltesse a nemzetiségi hovatartozását a központi névjegyzékből, és az országgyűlési választásra kiterjedő hatály ügyében tett nyilatkozatát is bármikor módosíthatja. Azt a választópolgárt, aki október 11-ig kéri nemzetiségi hovatartozásának törlését a központi névjegyzékből, a nemzetiségi szavazóköri névjegyzékből is törölni kell.

A választópolgár azt követően, hogy kérelmére a nemzetiségi hovatartozását törlik a központi névjegyzékből, korlátozás nélkül kérheti másik (vagy ugyanazon) nemzetiség tagjaként való nyilvántartásba vételét.

3.1.3. A fogyatékossgal élő választópolgár által igényelt segítség

A fogyatékossgal élő választópolgárok joggyakorlásának elősegítése alapelveinek érvényesítése érdekében a Ve. a fogyatékossgal élő választópolgár részére lehetővé teszi, hogy a választójogának gyakorlásához szükséges speciális segítséget igényeljen.

A vak és gyengénlátó választópolgárok hatékony tájékoztatását szolgálja, hogy a szavazás helyét és idejét is tartalmazó **értesítőt** számukra – augusztus 6-án 16 óráig benyújtott kérésükre – **Braille-írással** kell elkészíteni. A Braille-írással ellátott **szavazósablon** alkalmazása lehetővé teszi, hogy önállóan, mások segítségével nélkül töltsék ki a szavazólapot a vak és gyengénlátó választópolgárok. Szavazósablont azokban a szavazóhelyiségekben kell biztosítani, ahol legalább egy olyan választópolgár szerepel a névjegyzékben, aki legkésőbb október 4-ig kérte annak használatát.

A választójog gyakorlásával kapcsolatos tudnivalókat egyszerű, **könnyen értelmezhető** megfogalmazásban tartalmazó **tájékoztató** szórólap az írott szöveget nehezen értelmező választópolgárok eligazodását segíti. Ilyen tájékoztatót az a választópolgár kap, aki legkésőbb augusztus 6-ig kérte.

Addig, ameddig nem sikerül megvalósítani, hogy valamennyi szavazóhelyiség akadálymentesen elérhető legyen, a választópolgárnak szükséges előre jeleznie, ha **akadálymentes szavazóhelyiségben** kíván szavazni.

3.1.4. A központi névjegyzéki adatok kiadásának megtiltása

A választási iroda a Ve. 153. §-a alapján a jelölő szervezet, jelölt kérésére köteles átadni a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok név- és lakcímadatait, életkorát és nemét annak érdekében, hogy a választási kampány keretében a választópolgárokat közvetlenül, névre szólóan megcímzett küldemények útján vagy személyesen felkereshessék. A választópolgár jogosult megtiltani, hogy a választási szervek a róla nyilvántartott adatokat kiadják.

3.1.5. A személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban kezelt adatok kiadásának megtiltása

A Ve. lehetővé teszi, hogy a névjegyzéki adatok kiadásának megtiltása mellett – a választási eljáráson belül – a polgár az SZL-ben nyilvántartott adatainak szolgáltatását tiltó nyilatkozatot is tegyen. Az SZL-ben kezelt adatokra vonatkozó önrendelkezési jog gyakorlásának módját a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény állapítja meg.

Ez a nyilatkozat csak annyiban függ össze a választási eljárással, hogy ugyanazon formanyomtatványon is benyújtható, mint a névjegyzékekkel kapcsolatos kérelem. Az ilyen kérelem elbírálásának eredménye az NVR alapján automatikusan átvezetésre kerül az SZL-ben.

3.1.6. Az Európai Unió más tagállama állampolgárának névjegyzékbe vétele az EP választásra

A szabályok ismertetését mellőzzük, azok a Választási füzetek 206. számának 6.1.4. fejezetében megtalálhatók.

3.2. A választójoggal nem rendelkező polgárok jegyzéke (NESZA)

3.2.1. A NESZA adattartalma

A NESZA azoknak a polgároknak az adatait tartalmazza, akiknek egyedi bírói döntés értelmében nincs, vagy korlátozott a választójoga.

Sem aktív, sem passzív választójoggal nem rendelkezik az, akit a bíróság gondnoksági perben a választójogból kizárt vagy büntető ügyben hozott ítéletében a közügyektől eltiltott.

Szavazhat, de nem lehet jelölt az, aki szabadságvesztés büntetését tölti (feltéve, hogy nincs eltiltva a közügyektől) vagy intézeti kényszergyógykezelés alatt áll.

3.2.2. A NESZA adatainak felhasználása

A választójoggal nem rendelkező polgárok nyilvántartásának adatait kizárólag a választási eljárásban, a választási szervek vagy – jogorvoslati eljárásban – a bíróságok kezelhetik. Az adatkezelés kizárólagos célja annak megállapítása lehet, hogy valaki rendelkezik-e választójoggal.

3.2.3. A NESZA nyilvánossága

A választójoggal nem rendelkező polgárok nyilvántartása az abban szereplő polgárok különleges adatait tartalmazza. Ezért a nyilvántartás nem nyilvános, abba csak az érintett személy a saját adatai tekintetében, továbbá a választási szervek és a bíróság tekinthetnek be. A betekintésről az NVI nyilvántartást vezet.

Bármely nagykorú polgár kérheti az NVI-től annak igazolását, hogy nem szerepel a választójoggal nem rendelkező polgárok nyilvántartásában, azaz vele szemben nem áll fenn a választójogból való kizáró ok.

A NESZA állomány a HVI-k számára nem elérhető.

3.3. A szavazóköri névjegyzék

3.3.1. A szavazóköri névjegyzék létrehozása

Az állandó, folyamatosan aktualizált központi névjegyzékben minden választópolgár szerepel, aki bármelyik választástípusban választójoggal rendelkezik. Emellett még 18 év alatti, a választójogra csak várománnyal rendelkező polgárok is vannak a központi névjegyzékben. A választás kitűzését követően azonban már olyan névjegyzékre van szükség, amely csak a kitűzött választáson aktív választójoggal rendelkező választópolgárok adatait tartalmazza.

Egy-egy **választás kitűzését követően** ezért a központi névjegyzék alapján az NVI elkészíti a szavazóköri névjegyzéket, amelyben már csak az **adott választáson szavazati joggal rendelkező** választópolgárok szerepelnek. Az NVR-ben közös névjegyzékként kell vezetni a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választására szóló szavazóköri névjegyzéket. A kinyomtatáskor azonban már külön névjegyzék készül a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására, és nemzetiségenként külön névjegyzékek a nemzetiségi önkormányzati képviselők választására.

Már a szavazóköri névjegyzék összeállításától kezdve, azaz a választás kitűzését követő naptól szerepelnie kell a szavazóköri névjegyzékben azoknak a kiskorú polgároknak is, akik legkésőbb a szavazás napján a 18. életévük betöltésével választójogosulttá válnak. Ők is megkapják az értesítőt, de csak azok ajánlhatnak, akik az ajánlásgyűjtés befejezéséig nagykorúvá válnak.

A szavazóköri névjegyzék elektronikus változatát az NVI – azt követő 15 nap elteltével, hogy a választás eredménye valamennyi választókerületben jogerőre emelkedett – megszünteti, a szavazókörben használt kinyomtatott példányokat pedig a HVI a szavazást követő 90. nap utáni munkanapon **megsemmisíti**.

3.3.2. Az értesítő

3.3.2.1. Az értesítő tartalma

A választás kitűzéséről, arról, hogy a választópolgár melyik választókerületben/településen gyakorolhatja választójogát, a szavazás napjáról és helyéről értesítővel kell tájékoztatni a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárokat.

Az értesítő a választópolgár személyes adatai közül a nevét, születési nevét, születési idejét és a lakcímét tartalmazza, továbbá a nemzetiségiként névjegyzékbe vett választópolgár esetén a nemzetiség megjelölését is.

Az értesítő a választópolgár szavazati jogának gyakorlásával kapcsolatos alapvető információkat is tartalmazza.

3.3.2.2. Az értesítő megküldése

Azoknak a választópolgároknak, akik augusztus 7-én a szavazóköri névjegyzékben szerepelnek, az NVI küldi meg az értesítőt, úgy, hogy augusztus 23-ig megérkezzen a választópolgárhoz.

Azt, aki **augusztus 7-ét követően** kerül felvételre a település valamely szavazókörének névjegyzékébe, a felvételekor – ha jelen van, az értesítő átadásával, egyébként megküldésével – a **HVI** tájékoztatja a névjegyzékbe vételéről. Az értesítőt fő szabály szerint az a HVI küldi meg (vagy adja át) a választópolgárnak, amelynek szavazóköri névjegyzékébe a választópolgár felvételre kerül. Ez alól két kivétel van. Ha a HVI az átjelentkező választópolgárt egy másik szavazókör névjegyzékébe teszi át: ebben az esetben az átjelentkezési kérelmet elbíráló HVI küldi meg vagy adja át az értesítőt. A másik kivétel, ha a választópolgár a központi névjegyzék adatai szerint Braille-írással készült értesítő megküldését kérte; ebben az esetben az NVI küldi meg számára a speciális értesítőt.

Az a választópolgár, aki – annak ellenére, hogy szerepel a szavazóköri névjegyzékben – nem kapja meg az értesítőt, vagy azt elveszíti, a HVI-től új értesítőt igényelhet.

3.3.3. A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése

A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése mind a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására, mind a nemzetiségi önkormányzati képviselők választására kiterjedő hatállyal történik. A HVI döntését elegendő egy alkalommal rögzíteni az NVR-ben, az mindkét névjegyzéken átvezeti a változást.

3.3.3.1. A szavazóköri névjegyzék automatikus továbbvezetése

Annak érdekében, hogy a szavazóköri névjegyzék mindig naprakész legyen, az **NVR** a központi névjegyzékben bekövetkezett minden változást (pl. lakcímváltozás, névváltozás, választójog elvesztése vagy megszerzése, nemzetiségi névjegyzékbe vétel vagy törlés) átvezet a szavazóköri névjegyzéken.

3.3.3.2. A szavazóköri névjegyzék módosítása hivatalból

Azt a választópolgárt, aki a központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelemben kérte, hogy **akadálymentes szavazóhelyiségben** szavazhasson, és akinek a lakcíme szerint kijelölt szavazóhelyiség nem akadálymentes, a HVI a lakcíme szerinti szavazóhelyiséggel azonos egyéni választókerületben lévő, akadálymentes szavazóhelyiséggel rendelkező szavazókör névjegyzékébe teszi át. A Ve. 166. § szerint „minden településen minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiséget akadálymentesíteni kell”, továbbá a települési szintű lakóhellyel rendelkezők számára kijelölt szavazóhelyiségnek is akadálymentesnek kell lennie.

3.3.3.3. A szavazóköri névjegyzék módosítása kérelemre

A nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgár szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos kérelme mindkét választásra kiterjed!

a) SZSZB-tag, jegyzőkönyvvezető áttétele

Az SZSZB tagja, valamint a jegyzőkönyvvezető **október 11-ig** kérheti, hogy a HVI tegye át annak a szavazókörnek a névjegyzékébe, amely SZSZB-jének munkájában a szavazás napján részt vesz. Az áttétel csak **településen belül** lehetséges, és a 10 000-nél több lakosú településen további feltétel, hogy a két szavazókör (a lakcím szerinti és a munkavégzés szerinti) **ugyanazon egyéni választókerületbe** tartozzon. Ez az áttétel nem minősül átjelentkezésnek.

b) Átjelentkezés

A lakóhellyel és tartózkodási hellyel is rendelkező választópolgár az önkormányzati választásokon eldöntheti, hogy a **lakóhelye vagy a bejelentett tartózkodási helye** szerinti önkormányzat megválasztásában kíván részt venni. Aki a tartózkodási helye szerinti polgármesterre, képviselőkre akar szavazni, az átjelentkezhet.

Átjelentkezéssel az a választópolgár szavazhat, aki magyarországi lakóhelye mellett bejelentett magyarországi tartózkodási hellyel is rendelkezik, feltéve, hogy

- tartózkodási helyét legkésőbb 2019. június 26-án létesítette,
- az elbíráláskor is érvényes, és
- érvényessége legalább 2019. október 13-ig tart.

Mivel az átjelentkezés csak a bejelentett tartózkodási hely szerinti szavazókörbe lehetséges, a kórházban tartózkodók, a fogvatartottak stb. most nem tudják gyakorolni szavazati jogukat *(kivéve azt a különleges esetet, ha a választópolgár lakóhelye vagy tartózkodási helye ugyanabban a szavazókörben van, ahova a kórház vagy bv-intézet is tartozik).*

A HVI az átjelentkezési kérelem alapján a választópolgárt **törli a lakóhelye szerinti szavazókör névjegyzékéből**, egyidejűleg **felveszi a tartózkodási helye szerinti szavazókör névjegyzékébe**. Az önkormányzati választásokon tehát az átjelentkezéssel szavazók nem a kijelölt szavazókörben szavaznak. Kijelölt szavazókörök azonban továbbra is működnek minden településen, a településszintű lakóhelyel rendelkezők ott adhatják le szavazatukat.

A választópolgár október 9-én 16 óráig kérhet átjelentkezést, illetve október 11-én 16 óráig kérheti visszavételét a lakóhelye szerinti szavazókör névjegyzékbe. *(A kérelem benyújtásának szabályai a későbbiekben részletesen ismertetésre kerülnek.)*

c) Mozgórna igénylése

Az a választópolgár, aki a szavazókör névjegyzékben szerepel, de **egészségi állapota** vagy **fogyatékosága**, illetve **fogva tartása** miatt nem tud elmenni a szavazóhelyiségbe, hogy ott adja le a szavazatát, mozgórnat kérhet. Egyéb indokok (például munkavégzési kötelezettség teljesítése) alapján nincs lehetőség mozgórna igénylésére.

A HVI a mozgórnat igénylő választópolgárokról az informatikai rendszerben **külön jegyzéket** (a „mozgórnat igénylő választópolgárok jegyzéke”) készít. Ebbe a nyilvántartásba – a nevtől eltérően – természetesen nem azokat kell felvenni, akik kérték a mozgórnat, hanem csak azokat, akik kérelmét a HVI pozitívan bírálja el.

A mozgórnat a választópolgár kérheti

- a lakcíme vagy a lakóhelye szerinti szavazókör területén található egyéb címre,
- a tartózkodási helyére vagy a tartózkodási helye szerinti szavazókör területén található egyéb címre (október 9-ig átjelentkezés nélkül is, október 9-ét követően csak akkor, ha korábban átjelentkezett).

3.3.4. A szavazókör névjegyzék lezárása és kinyomtatása

3.3.4.1. A szavazókör névjegyzék és a mozgórnat igénylő választópolgárok jegyzékének lezárása

Az október 11-én 16 óráig benyújtott kérelmeket a HVI haladéktalanul elbírálja, a változások átvezetése megtörténik a névjegyzékeken.

Fontos! A beérkezett kérelmeket a HVI folyamatosan bírálja el, ne hagyja az utolsó pillanatra, mert a névjegyzék központi zárása csak akkor történhet meg, ha valamennyi HVI végzett a kérelmek feldolgozásával! **Akár egyetlen HVI késedelme is azt eredményezi, hogy az ország összes HVI-jének rá kell várnia.**

A névjegyzék zárását megelőzően a HVI-nek (ha eddig nem tette meg) a VER modulban be kell állítania az elmaradó nemzetiségi választásokat (ha van ilyen). Amíg ellentmondást tartalmaz a rendszer (pl.: nincs beállítva elmaradási ok, de nincs adott nemzetiségű szavazópolgár a névjegyzéken) addig a rendszer nem engedi a névjegyzék zárását.

Ezután az SZL-ben és a NESZA-ban bekövetkezett változásokat az NVI átvezeti a központi névjegyzéken és a szavazókör névjegyzéken is. Az ezt követő változások már nem jelennek meg a szavazókör névjegyzékben. Aki tehát a szavazást megelőző második napon 16 órát megelőzően jelenti be az új lakcímét (úgy, hogy a változás 16 óráig rögzítésre kerül az SZL-ben), az már az új lakóhelyén szavazhat.

E változások átvezetését követően a **HVI** a szavazókör névjegyzéket és a mozgórnat igénylő választópolgárok jegyzékét **lezárja**, ezt követően azokba választópolgárt felvenni és azokból törölni már nem lehet. Ez alól két kivétel van:

- Az SZSZB a szavazókör névjegyzékéből a mozgórnat igénylő választópolgárok jegyzékébe átteszi a nála mozgórnat igénylő választópolgárokat.
- Előfordulhat, hogy a bíróság jogorvoslati eljárás keretében a szavazókör névjegyzék lezárását, illetve kinyomtatását követően vesz fel valakit a névjegyzékbe. Ebben az esetben a bíróság ítéletét az elektronikusan vezetett névjegyzék megnyitásával, módosításával, ismételt lezárásával és ismételt kinyomtatásával lehet érvényesíteni.

3.3.4.2. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének kinyomtatása

A zárást követően az addig kizárólag elektronikus úton vezetett, lezárt **névjegyzéket, nemzetiségi névjegyzékeket** (nemzetiségenként külön névjegyzék) és **mozgóurnát** igénylő választópolgárok jegyzékét a **HVI – legkésőbb október 12-én – kinyomtatja**.

A HVI vezetője a kinyomtatott névjegyzékeket és a mozgóurnát igénylő választópolgárok kinyomtatott jegyzékét az utolsó oldalakon elhelyezett aláírásával és bélyegzőlenyomattal **hitelesíti**. A hitelesítés megtörténtét ugyancsak az NVR-ben kell jelteni az NVI számára.

A kinyomtatott névjegyzékeken már nem szerepelnek azok, akiket a HVI felvett a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe.

Azt, aki a szavazás napján, az SZSZB-től kér mozgóurnát, az SZSZB törli a névjegyzékből (áthúzza az adatait), és felveszi a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke gyakorlatilag együtt alkotják a szavazókörben (a szavazóhelyiségben vagy mozgóurnával) szavazásra jogosult választópolgárok nyilvántartását.

Ezekkel az intézkedésekkel biztosítható, hogy egy választópolgár csak egyszer szavazhasson.

3.4. A névjegyzékekkel kapcsolatos kérelmek

3.4.1. A névjegyzékkel kapcsolatos kérelem benyújtása

3.4.1.1. A kérelem benyújtásának módja és helye

A névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet a választópolgár benyújthatja

- személyesen,
- levélben,
- elektronikus azonosítást követően elektronikusan (azaz az ügyfélkapun), vagy
- elektronikusan, a választások hivatalos honlapján.

A kérelmet maga a választópolgár **személyesen** akár a **lakóhelye**, akár a **bejelentett tartózkodási helye** szerint illetékes HVI-hez benyújthatja (így a bejelentett lakóhelyétől távol élő választópolgárnak nem kell hazautaznia a kérelem benyújtása céljából).

Levélben a kérelem **csak** a választópolgár **lakóhelye** szerint illetékes HVI-hez nyújtható be (akinek nincs lakóhelye, az a bejelentett tartózkodási helye szerint illetékes HVI-hez nyújthatja be a kérelmet). A levél kézbesítése történhet **postai úton**, de a választópolgár bármilyen más módon is eljuttathatja a kérelmet az illetékes HVI-hez: **futárral, rokona, ismerőse útján** stb. Ez utóbbi esetben csak akkor tekinthető szabályosan benyújtottnak a kérelem, ha az **borítékba** van zárva (azaz levélnek minősíthető). Ha egy személy több választópolgár kérelmét kívánja leadni a HVI-ben, indokolt személyazonosságát ellenőrizni és adatait feltüntetni a kérelmeken, egyrészt azért, hogy ha más módon nem elérhetők a választópolgárok, a megbízottjukon keresztül fel lehessen venni velük a kapcsolatot, másrészt mert a választópolgárok adataival való visszaélés esetén (egy esetleges büntetőeljárás során) így biztosítható a körülmények feltárása.

A választások hivatalos **honlapján**, illetve az **ügyfélkapun** benyújtott kérelmet az informatikai rendszer továbbítja az illetékes választási irodához.

A **mozgóurna** iránti igény benyújtása tekintetében 2 eltérés van a fenti szabálytól:

- meghatalmazott útján is be lehet nyújtani (ebben az esetben a kérelmet a meghatalmazott írja alá, és ahhoz a közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazást is csatolni kell), illetve meghatalmazással nem rendelkező személy általi kézbesítéssel is eljuttatható az SZSZB-hez,
- ha a választópolgár a tartózkodási helye szerinti szavazókör területére kér mozgóurnát, akkor
 - október 9-én 16.00 óráig akár a lakóhelye, akár a tartózkodási helye szerinti HVI-hez benyújthatja a kérelmét,
 - ha már átjelentkezett, akkor a tartózkodási helye szerinti település helyi választási irodájához nyújthatja be a kérelmet.

3.4.1.2. A kérelem benyújtásának ideje

A **központi** névjegyzékkel kapcsolatos kérelmeket (nemzetiségi regisztráció, fogyatékos segítése, adatletiltás, uniós regisztráció) **bármikor** be lehet nyújtani. A nemzetiségi regisztráció azonban csak akkor kerül átvezetésre a szavazóköri névjegyzéken, ha legkésőbb szeptember 27-én 16 óráig beérkezik a kérelem az illetékes HVI-hez.

A **szavazóköri** névjegyzékkel kapcsolatos kérelmeket (átjelentkezés, mozgóurna igénylése) a választás kitűzését követően, **augusztus 8-tól** lehet benyújtani.

Az **átjelentkezés** iránti kérelmet **október 9-én 16 óráig** lehet benyújtani.

Az **átjelentkezés** visszavonása iránti kérelmet **október 9-én 16 óráig** lehet benyújtani **levélben vagy ügyfélkapus azonosítás nélkül a honlapon, október 11-én 16 óráig** pedig személyesen vagy a honlapon ügyfélkapus azonosítással.

A **mozgórna** iránti kérelem:

- a választas.hu honlapon
- ügyfélkapus azonosítás nélkül: október 9-én 16.00 óráig nyújtható be.
- ügyfélkapus azonosítással: október 13-án 12.00 óráig nyújtható be.
- személyesen
- október 11-én 16.00 óráig nyújtható be.
- postán vagy írásbeli meghatalmazással nem rendelkező KÉZBESÍTŐVEL (futár, hozzátartozó vagy egyéb személy)
- október 9-én 16.00 óráig kell megérkeznie.
- írásbeli meghatalmazással rendelkező MEGHATALMAZOTT útján történő igénylés
- október 13-án, 12.00 óráig a szavazatszámoló bizottsághoz nyújtható be.
- írásbeli meghatalmazással nem rendelkező KÉZBESÍTŐVEL (futár, hozzátartozó vagy egyéb személy)
- október 13-án, 12.00 óráig a szavazatszámoló bizottsághoz nyújtható be.

3.4.1.3. A kérelem áttétele

Abban az esetben, ha a kérelmező a **levélben** benyújtott kérelmet nem a fentiek szerint meghatározott, hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához juttatja el, a választási iroda a kérelmet haladéktalanul **átteszi** a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához. Ha a választópolgár személyesen kívánja rossz helyre benyújtani a kérelmét, annak átvételét meg kell tagadni, és tájékoztatni kell a választópolgárt, hogy hova nyújthatja be a kérelmet.

(Az elektronikus úton benyújtott kérelmet az informatikai rendszer – helyes adatok megadása esetén – biztosan jó helyre továbbítja.)

3.4.2. A kérelem adattartalma

3.4.2.1. Kötelező adattartalom

A névjegyzékkel kapcsolatos kérelemnek tartalmaznia kell azokat a személyes adatokat, amelyek alapján a választási iroda meggyőződhet arról, hogy a kérelem valóban a kérelmezőtől származik. E személyes adatok a következők:

- a választópolgár **neve**,
- a választópolgár **születési neve**,
- a választópolgár **születési helye**,
- a választópolgár személyi azonosítója.

Elektronikus azonosítást követően elektronikusan benyújtott kérelmek esetében elégséges a választópolgár nevének illetve személyi azonosítójának feltüntetése.

A fentiekén kívül

- a **nemzetiségi** névjegyzékbe vételi kérelemnek **tartalmaznia kell a nemzetiség megnevezését**, valamint a választópolgár nyilatkozatát, amelyben nemzetiséghez tartozását **megvallja**. A választópolgár kérheti még, hogy az **országgyűlési választásra is** kiterjedjen a nemzetiségi regisztrációjának a hatálya,
- a **fogyatékossgal** élő választópolgár a segítség iránti igényben megjelöli, hogy milyen **segítséget** kér,
- az **uniós** választópolgár EP választásra szóló regisztrációjának tartalmaznia kell
 - a) a választópolgár **nyilatkozatát**, hogy szavazati jogát csak Magyarországon gyakorolja,
 - b) annak a **településnek vagy választókerületnek** a megjelölését, amelynek névjegyzékébe az állampolgársága szerinti tagállamban legutóbb felvették – ha az európai uniós választópolgár az állampolgársága szerinti tagállamban még sohasem szerepelt a névjegyzékben (például még választójogosultságának megszerzése előtt elhagyta az országot), ilyen adatot nem kell megadnia a kérelemben. Tekintettel arra, hogy a kérelmet elbíráló HVI nem tudja ellenőrizni, hogy az európai uniós választópolgár szerepelt-e valaha hazája névjegyzékében, ezen adat hiánya miatt nem lehet a kérelmet elutasítani,
- az **átjelentkezés** iránti kérelemnek tartalmaznia kell a választópolgár bejelentett **tartózkodási helyének címét**,
- a **mozgórna** igénylésének tartalmaznia kell az igénylés **okát**, valamint azt a **címet**, ahova a mozgórna kivételét kéri a választópolgár, ha nem a lakcímén tartózkodik.

3.4.2.2. Fakultatív adattartalom

A kérelem elbírálására illetékes választási iroda a kérelem tárgyában hozott döntéséről értesítést küld a kérelmező számára. Az értesítési cím megadása esetén a HVI nemcsak a kérelmező lakcímére, hanem az

által megadott telefax számra vagy postai címre is értesítést küld a kérelem elbírálásának eredményéről. Ha a választópolgár értesítési címként e-mail címet adott meg, arra az NVR automatikusan küldi meg a döntést.

3.4.3. A központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelem elbírálása

3.4.3.1. A kérelmező azonosítása

A kérelem **személyes** benyújtása esetén a HVI ügyintézője a kérelmező iratai alapján ellenőrzi a kérelmező személyazonosságát, és a kérelemben feltüntetett adatokat összeveti a központi névjegyzék adataival. Ha eltérést tapasztal, lehetőség van a kérelem adatainak javítására, kiegészítésére.

A **nem személyesen** benyújtott kérelem esetén alapvető fontosságú, hogy a választási iroda meggyőződjön arról, hogy a kérelmet valóban az nyújtotta be, akire vonatkozóan a központi névjegyzékben adatváltozást kezdeményeznek.

A Ve. – a korábbi szabályozást megváltoztatva – **egységes szabályokat** állapít meg a különböző kérelmekre: ugyanazon szempontok szerint kell elbírálni a központi névjegyzéki, valamint a szavazóköri névjegyzéki kérelmeket.

Főszabályként érvényesül, hogy a névjegyzékkel kapcsolatos kérelemnek csak abban az esetben lehet helyt adni, ha a választópolgárnak a kérelemben szereplő adatai megegyeznek a központi névjegyzék, vagy a névjegyzékbe vétel iránti kérelem esetében a polgárok személyi és lakcím adatait tartalmazó nyilvántartás adataival.

Új elem viszont, hogy bizonyos esetekben, akkor is helyt kell adni a kérelemnek, ha az abban szereplő adatok eltérnek a nyilvántartásban szereplő adatoktól, de a választópolgár személyazonossága kétséget kizáróan megállapítható. Ezek az eltérések a következők lehetnek:

- ékezethiba, (pl. Sándor helyett Sandor)
- írásmódbeli eltérés, (pl. Betti helyett Betty)
- földrajzi név idegen nyelvű megjelölése, (pl. Bécs helyett Wien)
- több utónév egyikének elhagyása, (pl. András Pál helyett András)
- „dr.” megjelölés elhagyása vagy feltüntetése,
- az ifjabb, idősebb, özvegy vagy más előtag, illetve ezen előtagok rövidítésének feltüntetése
- adat más nyelven történő megadása (pl. Erzsébet helyett Elisabeth).

Szintén nem tekinthető elutasítási oknak, ha a kérelem nem tartalmazza a kérelmező születési nevét, feltéve, hogy az megegyezik a viselt névvel.

3.4.3.2. A kérelem elbírálásának határideje

A **névjegyzékkel kapcsolatos**, 16 óráig beérkező **kérelmet a beérkezése napján** kell elbírálni. Pénteken is!

A **16 órát követően**, illetőleg a **nem munkanapon** beérkező kérelmet a **következő munkanapon** kell elbírálni.

Ha a kérelmező a központi névjegyzékkel kapcsolatos, levélben benyújtott kérelmet nem a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához juttatja el, és emiatt a választási iroda a kérelmet átteszi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához, a kérelem beérkezése napjának azt a napot kell tekinteni, **amikor az áttett kérelem az elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához beérkezik.**

3.4.3.3. A választási iroda döntése

A HVI a névjegyzékkel kapcsolatos kérelem **elutasításáról az NVR-ből kinyomtatott határozatot** hoz.

Ha a HVI a **kérelemnek helyt ad, az NVR-ből** nem határozatot, hanem egyéb **döntést nyomtat**. A központi névjegyzék, valamint egyéb választási nyilvántartások vezetéséről szóló 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet szerint a központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelemnek helyt adó döntés aláírás és bélyegzőlenyomat nélkül érvényes.

Az **átjelentkezési** kérelemnek vagy az átjelentkezés visszavonásának helyt adó döntés esetén a HVI **értesítőt** küld a választópolgárnak.

Ha a lakóhelye szerinti szavazóköri névjegyzékben lévő választópolgár október 9-én 16 órát megelőzően a bejelentett tartózkodási helye szerinti szavazókör területére kér mozgóurnát, a kérelmet egyben átjelentkezési kérelemnek is kell tekinteni.

Az **SZSZB** a mozgóurna iránti kérelem elutasításáról **jegyzőkönyvi döntést** hoz.

3.4.3.4. A döntés kijavítása

Ha a HVI azt észleli, hogy a névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően bírálta el, lehetőség van a döntés kijavítására. Ezt a következő lépésekben lehet megtenni:

1. a döntés visszavonása: a HVI – a döntést megelőző állapot visszaállítása érdekében – **ellenkező tartalommal** hivatalból rögzít egy kérelmet az NVR-ben, megjelölve a kérelemben, hogy hivatalbóli javításról van szó [ha a visszavonandó döntésen már egy újabb döntés is alapul (pl. az átjelentkezési kérelemnek tévesen adott helyt a HVI, és ezt követően még mozgóurnát is igényelt a választópolgár), akkor **fordított sorrendben** kell az ellenkező tartalmú kérelmeket rögzíteni],
2. a választópolgár eredeti kérelmének ismételt rögzítése,
3. új döntés meghozatala, és az új döntés megküldése a választópolgárnak.

A döntés kijavításához a HVI vegye igénybe az informatikai módszertani támogatást nyújtó kollégák segítségét a *VÁKIR HelpDesk menüpontjában* megadott, NVR Módszertani támogatást nyújtó elérhetőségeken.

3.4.3.5. A kérelmező értesítése

A HVI döntéséről (legyen az elutasító vagy a kérelemnek helyt adó) értesíteni kell a kérelmezőt.

Ha a kérelmező jelen van, a HVI a határozatot vagy az írásba foglalt egyéb döntést/értesítőt **átadja** részére.

A kérelmező számára – ha nincs jelen – a döntést/értesítőt az alábbi módon kell megküldeni:

- a **lalcímére** minden esetben meg kell küldeni,
- ha a kérelmező a kérelemben megadja email címét vagy telefax számát, a döntést/értesítőt a megadott **email** címre vagy **telefax** számra az NVR automatikusan megküldi,
- ha a kérelmező a kérelemben egy **postacím**et adott meg értesítési címként, a döntést/értesítőt a megadott postacímre is meg kell küldeni.

A döntést/értesítőt legkésőbb a meghozatalát követő napon, magyarországi címre **tértivevényes** küldeményként kell postázni.

3.5. A névjegyzék nyilvánossága

3.5.1. A központi névjegyzék nyilvánossága

Az információs önrendelkezési jog keretében bárki jogosult információt kérni arról, hogy szerepel-e a központi névjegyzékben, a nyilvántartott adataiba betekinhet, továbbá azokról másolatot kérhet. A betekintés jogát a magyarországi lalcímmel rendelkező polgár a **lalcíme szerinti HVI-ben**, a magyarországi lalcímmel nem rendelkező választópolgár az NVI-ben gyakorolhatja. A többi választópolgár központi névjegyzéki adataiba történő betekintésre nincs lehetőség.

3.5.2. A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága

A választások törvényességének egyik alapvető garanciája, hogy bárki meggyőződhet arról, hogy kik azok, akik a szavazáson részvételre jogosultak. Ennek módja, hogy a választás kitűzésétől a névjegyzék lezárásáig a **HVI-ben bárki** megtekintheti a település szavazóköri névjegyzékeinek adatait. A választópolgárok személyes adatainak védelme érdekében a megtekintés lehetősége csak a választópolgárok nevére és lalcímére terjed ki, a többi személyes adat megismerésére nincs mód.

A betekintés lehetősége nem terjed ki a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékére, hiszen a nyilvánossághoz fűződő érdek már nem foglalja magában annak megismerését, hogy ki korlátozott a mozgásában.

A szavazóköri névjegyzékeket a HVI csak a szavazást közvetlenül megelőzően (pénteken a zárás után vagy szombaton) nyomtatja ki, így a megtekintés nem az ügyfélszolgálaton kifüggesztett lista segítségével, hanem az informatikai rendszerben, monitoron történik.

A szavazóköri névjegyzék adatainak megtekintése nem terjed ki arra, hogy a személyes adatokról (a választópolgárok neve és lalcíme) a betekintő másolatot vagy feljegyzést készítsen.

Az információs önrendelkezési jog keretében természetesen minden választópolgár jogosult arra, hogy **teljes körűen** megismerje a szavazóköri névjegyzékben **róla nyilvántartott** adatokat, és azokról **másolatot** kérjen.

3.6. A nemzetiségi névjegyzékre vonatkozó speciális szabályok

Minden nemzetiség tekintetében külön szavazóköri névjegyzék készül.

A nemzetiségi szavazóköri névjegyzékre azokat kell felvenni, akik – legkésőbb szeptember 27-én benyújtott kérelmük alapján – a központi névjegyzékben nemzetiségi választópolgárként szerepelnek.

A nemzetiségi választópolgár a lalcíme szerinti szavazókör névjegyzékeiben szerepel, mégpedig egyrészt az önkormányzati választás névjegyzékében, másrészt pedig az adott nemzetiség névjegyzékében. Főszabály szerint tehát a lakóhelye szerinti településen, de aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán átjelentkezik a tartózkodási helye szerinti településre, azt a nemzetiségi választáson is át kell tenni a tartózkodási helye szerinti szavazókör nemzetiségi névjegyzékébe: **AZ ÁTJELENTKEZÉS ÉS A MOZGÓURNA IGÉNYLÉS MINDKÉT VÁLASZTÁSRA KITERJED!**

Előfordulhat, hogy a választópolgár azt megelőzően kér átjelentkezést, mielőtt regisztrálna nemzetiségi választópolgárként. Ebben az esetben a regisztrációs kérelmének elbírálását követően egyből a tartózkodási helye szerinti szavazókör nemzetiségi névjegyzékébe kerül.

4. A JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK

Az önkormányzati választáson a (fő)polgármester-, illetve az egyéni választókerületi és egyéni listás jelöltek függetlenként vagy jelölő szervezet jelöltjeként indulhatnak. Kompenzációs listát csak jelölő szervezetek állíthatnak.

4.1. A jelölő szervezet nyilvántartásba vétele

A jelölő szervezet akkor állíthat a választáson jelöltet és listát, ha az NVB vagy a TVB jogerősen nyilvántartásba veszi mint jelölő szervezetet. A közös jelöltet, listát állító jelölő szervezeteknek külön-külön kell nyilvántartásba vetetni magukat.

Jelölő szervezetként történő nyilvántartásba vételüket az alábbi szervezetek kérhetik:

- párt,
- társadalmi szervezet, valamint
- nemzetiségi szervezet.

A jelölő szervezetet a TVB vagy az NVB – amelynél a jelölő szervezet képviselőjére jogosult személy bejelentette – veszi nyilvántartásba. A nyilvántartásba vétel nemcsak az NVB, hanem a TVB-k esetében is országos hatáskörrel történik, sőt már az eljárás kezdeményezésének sem feltétele a TVB bármilyen címen való illetékessége.

Adott szervezet a nyilvántartásba vételről szóló határozat jogerőre emelkedését követően jogosult a választási eljárásban *mint jelölő szervezet* részt venni, ettől kezdve jogosult ajánlóívet igényelni, és egyéb cselekményeket, jognyilatkozatokat megtenni.

4.2. Az ajánlás

Jelöltet ajánlani ajánlóíven lehet.

A jelölt- és listaajánlás feltételeit az Övjt. III. fejezete és a Ve. határozza meg. A választáson a (fő)polgármester-, az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelöltek, valamint megyei lista állításához az Övjt-ben meghatározott számú ajánlás szükséges. Ennek részletes szabályai az 1. fejezetben kerültek ismertetésre.

4.2.1. Az ajánlóív igénylése

4.2.1.1. Az igénylés fogadása

Az ajánlóívet a független jelöltként indulni szándékozó választópolgár (a választás kitűzésétől), illetve a jelölő szervezet (nyilvántartásba vételének jogerőre emelkedésétől) az **A4** jelű formanyomtatványon a HVI-től igényelheti (a megyei lista és a főpolgármester ajánlóíve kivételével). Az igénylést az NVR-ben kell rögzíteni, és onnan kell átvételi elismervényt (illetve ha az igény nem teljesíthető, az erről szóló tájékoztatót) nyomtatni.

A nemzetiségi jelölő szervezet által állított, nemzetiségi névjegyzékben szereplő jelölt vállalhatja a nemzetiség képviselőjét, ebben az esetben nemzetiségi jelöltként indulhat a választáson. A nemzetiségi jelöltként indulni szándékozó választópolgár ajánlóív-igénylésekor az NVR ellenőrzi, hogy 2014-ben és azt követően nem volt-e más nemzetiség jelöltje: ha igen, részére az ajánlóív nem adható ki, és erről az NVR-ből kinyomtatott tájékoztató átadásával kell tájékoztatást adni.

4.2.1.2. Az elfogadható jelölések

Az egy választópolgár által elfogadható jelölések számát és fajtáját az Övjt. 8. §-a tartalmazza.

**A fővárosi kompenzációs listás jelöltség feltétele valamely fővárosi kerületben elfogadott polgármesterjelöltség, vagy a főpolgármester-jelölés.*

Ha az ajánlóív iránti igény (A4) rögzítésekor az NVR jelzi, hogy olyan jelölt számára igénylik az ajánlóívet, aki azt megelőzően már azzal összeférhetetlen jelölést elfogadott, a HVI az ajánlóív kiadását megtagadja, és erről az NVR-ből kinyomtatott dokumentummal tájékoztatja az igénylőt. Fentiekkel kapcsolatos jogértelmezését az NVB az eltérő településen, fővárosi kerületben vagy megyében történő jelölés, illetve az ugyanazon jelölési fajtán belül többes jelölés elfogadása esetén követendő eljárásrendről szóló 15/2014. NVB iránymutatásában fejtette ki.

Egy jelölő szervezet egy egyéni választókerületben csak egy jelöltet állíthat. Ugyanakkor az egyéni listás választáson és a polgármester-választáson egy jelölő szervezet több jelöltet is állíthat.

Egy személy a különböző jelölési fajtákban különböző szervezetek jelöltje is lehet.

Jelölés		A jelölt által elfogadható más jelölés:						
		polgármester	egyéni listás	egyéni választókerületi	kompenzációs listás	megyei listás	fővárosi kompenzációs listás	főpolgármester
polgármester	10 000, vagy az alatti településen		ugyanazon településen	-	-	ugyanazon megyében	-	-
	10 000 feletti településen		-	ugyanazon településen	ugyanazon településen	ugyanazon megyében	-	-
	megyei jogú városban		-	ugyanazon településen	ugyanazon településen	-	-	-
	fővárosi kerületben		-	ugyanazon kerületben	ugyanazon kerületben	-	igen	-
egyéni listás		ugyanazon településen		-	-	ugyanazon megyében	-	-
egyéni választókerületi	10 000 feletti településen	ugyanazon településen	-		ugyanazon településen	ugyanazon megyében	-	-
	megyei jogú városban	ugyanazon településen	-		ugyanazon településen	-	-	-
	fővárosi kerületben	ugyanazon kerületben	-		ugyanazon kerületben	-	igen	-
kompenzációs listás	10 000 feletti településen	ugyanazon településen	-	ugyanazon településen		ugyanazon megyében	-	-
	megyei jogú városban	ugyanazon településen	-	ugyanazon településen		-	-	-
	fővárosi kerületben	ugyanazon kerületben	-	ugyanazon kerületben		-	igen (ha polgármesterjelölt is egyben)	-
megyei listás		a megyében, megyei jogú város kivételével	a megyében	a megyében, megyei jogú város kivételével	a megyében, megyei jogú város kivételével		-	-
fővárosi kompenzációs listás*		fővárosi kerületben	-	fővárosi kerületben	fővárosi kerületben	-		igen
főpolgármester		-	-	-	-	-	igen	

4.2.1.3. A jelölt névhasználata

Az A4 nyomtatványon a jelöltként indulni szándékozó személy nyilatkozhat arról, hogy nevét milyen formában (dr. megjelölés, két utónév) kívánja szerepeltetni az ajánlóíven, a szavazólapon és a valasztas.hu honlapon.

Ha egy választópolgár több választástípusban is igényel ajánlóívet, és a különböző A4-es nyomtatványokon különbözőképpen kéri neve feltüntetését, a HVI az ajánlóívek kiadása előtt tisztázza a választópolgárral, hogy melyik formában kéri neve feltüntetését.

Ha azonban a HVI már kiadott ajánlóívet az igénylő számára, csak ugyanazon néven szerepelhet bármely más választástípusban is, és csak ugyanezen néven igényelhet újabb ajánlóívet.

Ha a jelölt neve az ajánlóív átvételét követően megváltozik (házasságkötés vagy más ok miatti névváltozás), a változást figyelmen kívül kell hagyni, és az elsőként átvett ajánlóíven szereplő nevét kell feltüntetni az összes többi ajánlóíven, a szavazólapon, a jegyzőkönyveken, valamint a valasztas.hu oldalon, minden más választástípusban is. A jelöltbejelentő és egyéb nyomtatványokon, egyéb hivatalos nyilatkozataiban azonban természetesen a hivatalos nevét kell használnia, és a megbízólevélen is a hivatalos nevét kell feltüntetni.

Az ajánlóív iránti igény (A4) rögzítésekor az NVR jelzi, ha a jelölt számára korábban kiadott ajánlóíven más formában szerepel a neve. Ilyen esetben az újonnan kiadott íven is az eredeti név kerül feltüntetésre, és erről az HVI az NVR-ből kinyomtatott dokumentummal tájékoztatja az igénylőt.

4.2.2. Az ajánlóív kiadása

Az ajánlóívet – amely egyedi azonosítóval, sorszámmal (és az azt tartalmazó vonalkóddal) kerül előállításra – a HVI az NVR-ből nyomtatja ki.

Az ajánlóíven szerepel a választás típusa, a jelöltként indulni szándékozó választópolgár neve, a jelölő szervezet neve vagy a független jelölés ténye, a választókerület megjelölése. Közös jelölt esetén az ajánlóíven a közös jelöltet állító valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.

A HVI az igénylését követően haladéktalanul, de legkorábban augusztus 24-én, szombaton az NVR-ből előállított átadás-átvételi bizonylattal átadja az igénylő részére az általa igényelt mennyiségű ajánlóívet. Korábban is le lehet adni az A4-es formanyomtatványt, ilyen esetben az ajánlóívek már kinyomtathatók az átadásukat megelőzően is (sőt ez ajánlott is), az átadás-átvételi bizonylat azonban csak a tényleges

átadáskor kerülhet kinyomtatásra, mert a rajta szereplő időpont (átadás napja) jogkövetkezéssel jár. (Az ajánlás ellenőrzésekor vizsgálni kell, hogy a választópolgár – az ajánlói kiadása és az ajánlói leadása közötti időszak bármely napján – választójogosult volt-e a választókerületben.)

Augusztus 24-én 8-16 óra között az ajánlói iránti igények fogadása és az ajánlói kiadása céljából a HVI-nek ügyeletet kell tartania. Ezt követően a HVI munkaidőben intézi az ajánlói kiadásával és átvételével kapcsolatos feladatokat (augusztus 25-én vasárnap nem).

Hivatalos ajánlói csak a HVI által – a jogszabályok által előírt eljárási rendben – biztosított ajánlói minősül. Az ajánlói nem lehet – még kitöltetlen állapotban sem – másolatot készíteni.

4.2.3. Az ajánlás

Az a választópolgár ajánlhat jelöltet, aki a választáson a választókerületben választójoggal rendelkezik. A választójog az ajánlói kiadása és a jelölt bejelentése (az ajánlói leadása) közötti bármely napon kell fennállnia.

Az ajánlói rá kell vezetni az ajánlást adó választópolgár

- nevét,
- személyi azonosítóját,
- magyarországi lakcímét (csak település, közterület, házszám).

Az ajánlás érvényességének és hitelességének elengedhetetlen feltétele a saját kezű aláírás. A többi adat az ajánló választópolgár jelenlétében másképp is rávezethető az ajánlói, sőt az ajánlói ceruzával is kitölthető. A nevének saját kezű aláírására képtelen (pl. testi fogyatékos, vak, illetve gyengélátó, írástudatlan) választópolgár az ajánlói a választási iroda vezetője, tagja, vagy bíróság, közjegyző előtt láthatja el kézzel. A választópolgár kézzel a választási iroda hivatalos személyként eljáró vezetője vagy tagja, a bíróság, illetőleg a közjegyző hitelesíti.

Az ajánlói az ajánlást gyűjtő személy feltüntetett nevét, személyi azonosítóját – ha nem rendelkezik személyi azonosítóval, a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának számát – és aláírását.

Ajánlani csak a lakóhely szerinti választókerületben induló egyéni választókerületi jelöltet, illetve a lakóhely szerinti településen induló egyéni listás jelöltet, polgármester-jelöltet lehet. Az átjelentkezett választópolgár a tartózkodási helye szerinti jelöltet ajánlhat.

A választópolgár jelölési fajtánként több jelöltet is ajánlhat. Egy választópolgár egy jelöltet csak egy ajánlással támogathat, a további ajánlásai érvénytelenek.

Az ajánlás nem vonható vissza.

Ajánlást a polgárok zaklatása nélkül a jelölt szervezet képviselője vagy a jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve annak képviselője – az alábbi kivételeken túl – bárhol gyűjthet.

Nem gyűjthető ajánlás:

- az ajánlást gyűjtő és az ajánló munkahelyén munkaidejében vagy munkaviszonyból, illetve munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben, (kizárólag az ajánlást gyűjtő, illetve az ajánló választópolgár munkahelyén való aláírásgyűjtésre vonatkozó tilalmat tartalmaz, így az vonatkozik a jelölt szervezetek által fenntartott vagy működtetett munkahelyekre is, amennyiben az ajánló vagy az ajánlást gyűjtő ott dolgozik, nem zárja ki azonban azt, hogy a jelölt szervezet székházában az ajánlásgyűjtést megszervezze)
- a Magyar Honvédségnél és a központi államigazgatási szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyén vagy szolgálati feladatának teljesítése közben,
- tömegközlekedési eszközön,
- állami, helyi és nemzetiségi önkormányzati szervek hivatali helyiségében,
- felsőoktatási és köznevelési intézményben,
- egészségügyi szolgáltató helyiségében, valamint
- a tulajdonos előzetes, írásbeli hozzájárulásának hiányában közforgalom számára nyitva álló magánterületen.

Az ajánlásért az ajánlást adó választópolgár részére előnyt adni vagy ígérni tilos. Az ajánlást adó választópolgár az ajánlásért nem kérhet előnyt, illetve nem fogadhat el előnyt vagy annak ígérését. Érvénytelen az az ajánlás, amelyet az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek.

4.2.4. A jelölt bejelentése

Az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelöltet, valamint a polgármester-jelöltet legkésőbb szeptember 9-én 16 órakor kell bejelenteni a HVB-nél az E2 nyomtatvány és az ajánlói átadásával.

A jelölt bejelentését a HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben. Ezt követően a jelölt állapotában („bejelentve”) bekövetkező **változást**, valamint annak **dátumát haladéktalanul** rögzíteni kell az NVR-ben:

- a **HVB** nyilvántartásba vétellel kapcsolatos **döntését** [„nyilvántartásba véve (nem jogerős)” vagy „nyilvántartásba vétel elutasítva (nem jogerős)”] és annak dátumát, a HVB ülésének napján,

- ha nem érkezik jogorvoslat, akkor a HVB döntésének **jogerőre emelkedését** [„nyilvántartásba véve” vagy „nyilvántartásba vétel elutasítva”] és annak dátumát, a jogerőre emelkedés napján (a döntést követő 3. nap) 16.00 óra után (hétfévégén is!),
- ha a jelölt nyilvántartásba vételének elutasítását követően **újabb E2 nyomtatványt ad le** [„További ajánlások kerültek leadásra (ismételten bejelentve)”] és annak dátumát,
- ha **a jelölt kiesett** (lemondott, nem választható, elhunyt, jelölő szervezete jogerősen törölve) és a kiesés dátumát.

A bejelentés feltétele, hogy legalább annyi ajánlóívet adjon le a jelölő szervezet/jelölt, hogy az azokon szereplő ajánlások száma elvileg elérhesse a jelöléshez szükséges számot. Ezt követően bármikor benyújthatók további ajánlóívek

- a HVB döntésének meghozataláig új E2-es nyomtatvány nélkül,
- a HVB döntésének meghozatalát követően új E2-es nyomtatvány benyújtásával.

A pótlólag benyújtott íveken lévő érvényes ajánlásokat hozzá kell számítani a megelőzően benyújtott ajánlásokhoz.

A független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve a jelöltet állítani szándékozó jelölő szervezet a rendelkezésére bocsátott összes ajánlóívet köteles átadni a HVI-nek legkésőbb szeptember 9-én 16.00 óráig. E kötelezettség elmulasztása esetén a HVB hivatalból eljárva bírságot szab ki. A bírság összege minden be nem nyújtott ajánlóív után ezer forint.

Nem szabható ki bírság a fenti határidő elteltét követően, de legkésőbb szeptember 10-én 16 óráig benyújtott, ajánlást nem tartalmazó ajánlóív után.

4.2.5. Az ajánlások ellenőrzése

Az ajánlásokat a HVI ellenőrzi. A **HVB tagja csak a bizottság döntése alapján** végezhet önállóan ellenőrzési feladatot, illetve tekinthet be a technikai nyilvántartásba.

Az ajánlások ellenőrzése során

1. az ajánlóív és a gyűjtő vizsgálata:

- meg kell vizsgálni, hogy az ajánlóív eredeti-e, (a másolt ajánlóíven szereplő ajánlás érvénytelen, függetlenül a másolás módjától),
- meg kell vizsgálni, hogy
 - az ajánlóív gyűjtőre vonatkozó adatai teljes körűen kitöltésre kerültek-e,
 - az ajánlóívet a gyűjtő személy aláírta-e, illetve
 - a gyűjtőként feltüntetett személy és aláírása nem tér-e el egyértelműen egymástól
- el kell végezni a gyűjtő állampolgár azonosítását

2. az ajánló választópolgár vizsgálata

- meg kell vizsgálni, hogy
 - az ajánlóíven a választópolgár valamennyi szükséges adata fel van-e tüntetve,
 - létezik-e választópolgár az adott személyi azonosítóval,
 - egyeznek-e a választópolgár névjegyzékbeli adatai az ajánlóíven feltüntetett adataival,
 - a választópolgár – az ajánlóív kiadása és az ajánlóív leadása közötti időszak bármely napján – választójogosult volt-e a választókerületben,
 - a választópolgár nem ajánlott-e egy jelöltet többször,
- meg kell állapítani, hogy az érvényes ajánlások száma eléri-e a jelöltséghez szükséges számot.

Az ajánlás érvényes, ha

- az ajánló választópolgár az ajánlóív kiadása és az ajánlóív benyújtásának napja közötti bármely időpontban jogosult volt jelöltet ajánlani a választókerületben
- az ajánló választópolgár ajánlóíven feltüntetett adatai a névjegyzék adataival megegyeznek,
- az ajánlás megfelel az előzőekben felsorolt követelményeknek.

A Ve. rendelkezései szerint érvényesnek kell elfogadni azokat az ajánlásokat, amelyeket az ajánlási szabályokat betartva gyűjtöttek, a választópolgár az ajánlóíven valamennyi adatát feltüntette, és az alapján a választópolgár egyértelműen beazonosítható, de ajánlása adásakor egyes adataiban csekély mértékű eltérés tapasztalható. Az alábbi eltéréseket el kell fogadni:

- ékezethiba,
- írásmódbeli eltérés,
- földrajzi név idegen nyelvű megjelölése,
- adat más nyelven történő megadása,
- több utóneve egyikének elhagyása,
- „dr.” megjelölés elhagyása vagy feltüntetése,
- az ifjabb, idősebb, özvegy vagy más előtag, illetve ezen előtagok rövidítésének feltüntetése,
- lakcímében a település nevét, a közterület elnevezését vagy jellegét a szavazóköri névjegyzékben szereplő formától eltérően adta meg, de a lakcím az ellenőrzés során egyértelműen beazonosítható, (pl. Budapest helyett Bp., Székesfehérvár helyett Szfvár. stb.)

- lakcímében az irányítószámot, a lépcsőház, emelet, ajtó megjelölését nem tüntette fel, vagy az eltér a szavazókori névjegyzékben szereplő adattól.

Az ellenőrzés eredményét tartalmazó kimutatást a jelöltként indulni szándékozó választópolgár és a jelöltet indítani kívánó jelölt szervezet képviselője akár a HVB döntését megelőzően is jogosult megtekinteni, továbbá tájékoztatást kérhet az érvénytelennek tekintett ajánlásokat érintő érvénytelenségi okokról, azokkal összefüggésben észrevételekkel élhet. Másolat az ajánlóívekről ebben az esetben sem kérhető. (5/2014. NVB iránymutatás)

Az ajánlások ellenőrzését a HVI a jelölt bejelentésétől számított **három napon belül** végzi el, a jelölt nyilvántartásba vételére azonban a HVB-nek a bejelentéstől számított négy nap áll rendelkezésére.

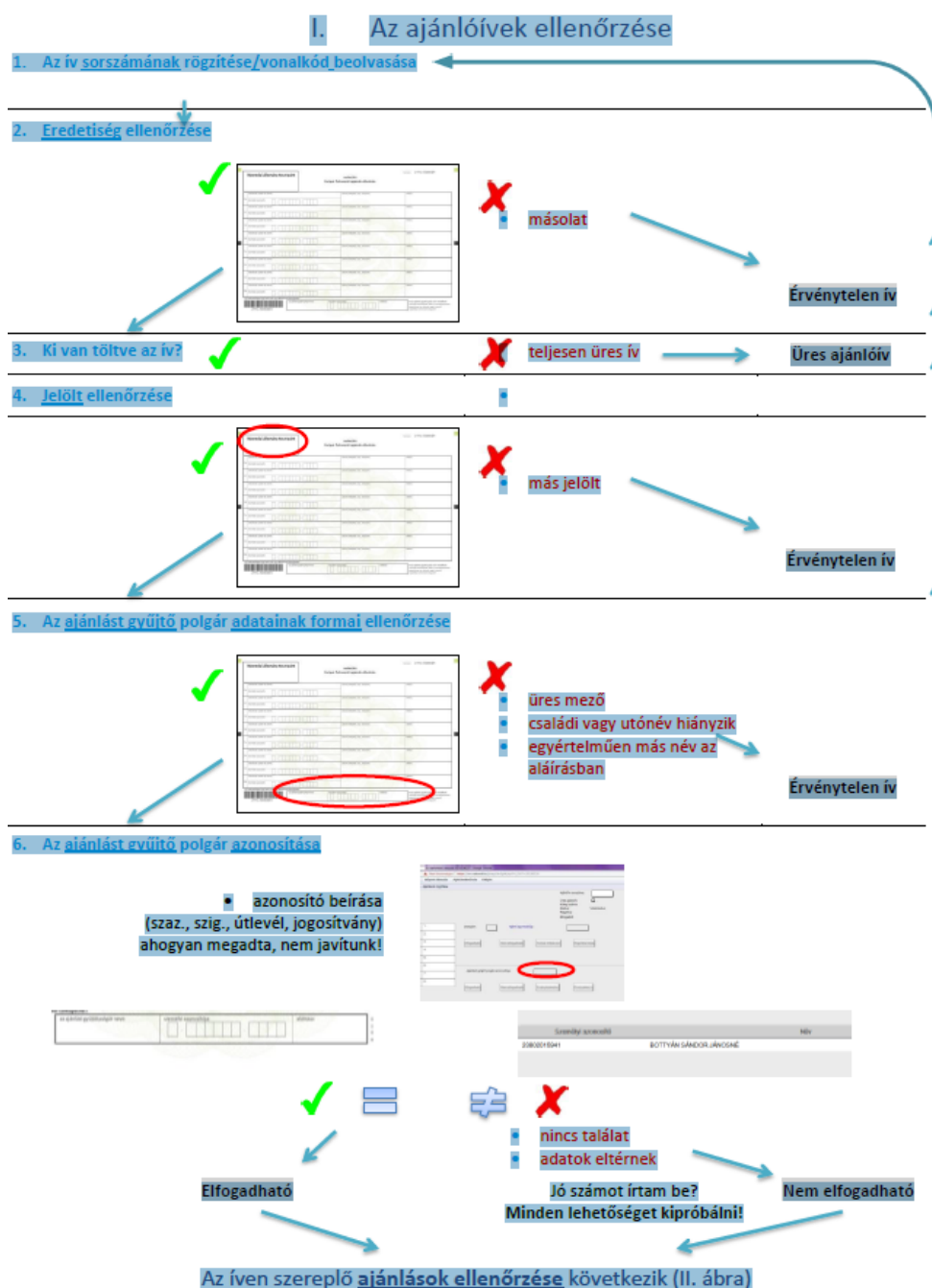
Az ajánlások tételes ellenőrzését nem kell tovább folytatni, ha bizonyossá válik, hogy az érvényes ajánlások száma eléri a jelöltséghez szükséges számot.

Az ajánlások ellenőrzésének eredményéről a HVI tájékoztatja a HVB-t.

Ha a HVB a megfelelő számú érvényes ajánlás hiánya miatt visszautasítja a jelölt nyilvántartásba vételét, ugyanazon jelölt új E2-es nyomtatványon történő ismételt bejelentése esetén további ajánlóívek leadása lehetséges, mely esetben az érvényes ajánlások számába a korábban leadott összes érvényes ajánlást is bele kell számolni.

Az ajánlóíveket a HVI 2020. január 13-án megsemmisíti.

Az ajánlóívek és ajánlások ellenőrzését az alábbi képeken ábrázoltuk:

II. Az ajánlóíven szereplő ajánlások ellenőrzése

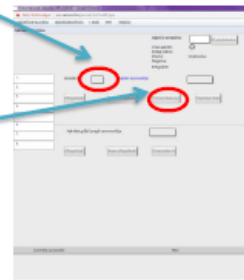
Az íven szereplő ajánlásokat felülről lefelé sorrendben kell ellenőrizni

1. Kitöltött sor számának rögzítése
(a teljesen üres sort nem kell rögzíteni! az áthúzottat viszont igen)
2. Ajánló adatainak formái ellenőrzése:

✓ Ha a sor kitöltése OK

Valamelyik adatmező üres vagy hiányos:

- van üres mező
- családi vagy utónév hiányzik
- szaz. helyett okmányszám
- egyértelműen más név az aláírásban

3. Ajánló polgár azonosítása
 - szaz. beírása
ahogyan megadta, nem javítunk!

✓ név + település, utca, hsz.

• nincs választójoga

• nincs találat
• adatok eltérnek

Jó számot írtam be?
Minden lehetőséget kipróbálni!

Elfogadható

Nem elfogadható

Nem elfogadható

4. Ha minden kitöltött sorral végzett: az ív jobb felső sarkába **pipa**

Elfogadható eltérések:	
•	ékezethiba,
•	írasmódbeli eltérés (pl. cz helyett c, y helyett i, eő helyett ö és fordítva stb.),
•	adat más nyelven történő megadása (Elizabeta – Erzsébet),
•	névben: <ul style="list-style-type: none"> - több utónév egyikének elhagyása, - dr. megjelölés elhagyása vagy feltüntetése, - az ifjabb, idősebb, özvegy vagy más előtag, illetve ezen előtagok rövidítésének feltüntetése,
•	lakcímében: <ul style="list-style-type: none"> - a település nevének, a község elnevezésének vagy jellegének a névjegyzékben szereplő formától eltérő megadása, ha a lakcím az ellenőrzés során egyértelműen beazonosítható pl. Budapest helyett Bp., Debrecen helyett Dc., - a lépcsőház, emelet, ajtó elhagyása, vagy annak eltérése a névjegyzékben szereplő adattól

4.2.6. Kompenzációs lista bejelentése

A 10 000-nél több lakosú településen a kompenzációs listát legkésőbb szeptember 10-én 16 óráig kell bejelenteni a HVB-nél az L5 nyomtatvány, valamint az azon állított jelöltek által kitöltött SZ4 nyomtatványok átadásával.

Kompenzációs listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a település egyéni választókerületeinek több mint felében jelöltet állított.

A kompenzációs lista állításánál a jelölő szervezet – a lista nyilvántartásba vételéig bejelentett – egyéni választókerületi jelöltjeinek számát kell figyelembe venni, kivéve azt a jelöltet, akinek nyilvántartásba vételét a HVB elutasította.

A HVB törli a nyilvántartásból a kompenzációs listát, ha a jelölő szervezet jogerősen nyilvántartásba vett, valamint a bejelentett, de még jogerősen el nem bíralt egyéni választókerületi jelöltjeinek száma együttesen nem éri el a törvényben foglalt minimumot.

A listaindítás jogát nem érinti, ha a nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt visszalépett vagy egyéb okból kiesett.

Azok a jelölő szervezetek, amelyek az egyéni választókerületek több mint felében közös egyéni jelöltet állítottak, közös kompenzációs listát állíthatnak.

A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma. A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, melyet a lista bejelentése után nem lehet módosítani. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép. A bejelentett listára új jelölt nem jelölhető be.

A jelölő szervezet a listát, illetve a listán szereplő jelölt jelölését legkésőbb szeptember 10-én 16 óráig visszavonhatja. A visszavont lista helyett a jelölő szervezet új listát nem állíthat.

A közös listával kapcsolatos jognyilatkozatot a közös listát állító jelölő szervezetek közösen teszik meg.

A kompenzációs lista bejelentését a HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben. Ezt követően a lista állapotában („bejelentve”) bekövetkező **változást**, valamint annak **dátumát haladéktalanul** rögzíteni kell az NVR-ben:

- a **HVB** nyilvántartásba vétellel kapcsolatos **döntését** [„nyilvántartásba véve (nem jogerős)” vagy „nyilvántartásba vétel elutasítva (nem jogerős)”] és annak dátumát, a HVB ülésének napján,
- ha nem érkezik jogorvoslat, akkor a HVB döntésének **jogerőre emelkedését** [„nyilvántartásba véve” vagy „nyilvántartásba vétel elutasítva”] és annak dátumát, a jogerőre emelkedés napján (a döntést követő 3. nap) 16.00 óra után (hétfőig is!),
- ha a **listát a HVB a nyilvántartásból törölte** [„Lista a nyilvántartásból törölve (nem jogerős)”] és a döntés dátumát, majd a döntés jogerőre emelkedését **törölte** [„Lista a nyilvántartásból törölve”] és annak dátumát, a jogerőre emelkedés napján (a döntést követő 3. nap) 16.00 óra után (hétfőig is!).

A HVB az egyéni választókerületekben nemzeti jelöltként induló jelöltek –nemzetiségenként külön-külön – hivatalból **nemzeti kompenzációs listára** veszi.

4.3. A jelölt és a lista nyilvántartásba vétele

A HVB minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelöltet, illetve listát – legkésőbb a bejelentését követő negyedik napon – nyilvántartásba vesz.

A HVB visszautasítja a jelölt, illetve a lista nyilvántartásba vételét, ha bejelentése a törvényes feltételeknek nem felel meg.

Ha a listán állított jelöltek rögzítésekor az NVR jelzi, hogy olyan jelölt szerepel a listán, aki azt megelőzően már azzal összeférhetetlen jelölést elfogadott, a HVI erről tájékoztatja a HVB-t, amely a listát e jelölt nélkül veszi nyilvántartásba.

Ha a listán állított jelölt korábban eltérő néven ajánlóívet kapott, vagy megyei listán eltérő névvel vették nyilvántartásba, a HVB nyilvántartásba veszi a jelöltet, de az NVR-ben és a választas.hu honlapon a korábban használt neve fog szerepelni.

A 10 000-nél több lakosú településen a nemzeti jelölő szervezetek által az egyéni választókerületekben állított, nemzeti jelöltként nyilvántartásba vett jelöltek a HVB – nemzetiségenként külön-külön – nemzeti kompenzációs listára veszi fel (azon nemzeti jelöltek kivételével, akiket olyan nemzeti jelölő szervezet állított, amely kompenzációs listát állít a településen).

A HVB bejelentett jelölt, illetve lista és a listán bejelentett jelölt nyilvántartásba vétele ügyében hozott **döntését a HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben, a döntés dátumával** együtt. Mivel a nemzeti kompenzációs lista a törvény erejénél fogva képződik, annak az NVR-ben a listák közötti rögzítése nem lehetséges.

4.3.1. A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása

A bejelentett és a nyilvántartásba vett jelölő szervezetek, jelöltek és listák közhiteles, elektronikus nyilvántartását – a jogszabályban meghatározott adattartalommal – az NVI vezeti.

A nyilvántartott adatokban bekövetkező változásokat a nyilvántartásba vevő választási bizottság mellett működő választási iroda vezeti át a nyilvántartáson.

Ha a jelölt elveszíti a választhatóság jogát, ennek tényét – a nyilvántartásból való törlése érdekében – a HVI haladéktalanul jelzi a HVB-nek. Ha a jelölő szervezetet törlik a civil szervezetek bírósági nyilvántartásából, az NVB törli a jelölő szervezetek nyilvántartásából.

4.3.2. A jelölt kiesése

Az egyéni jelölt kiesik, ha a szavazás napját megelőző nap 16 óráig a jelölésről írásban lemond (ezt a HVI rögzíti az NVR-ben).

Az egyéni és listás jelölt is kiesik, ha

- a központi névjegyzékből törlésre kerül,
- a választhatóság jogát elveszíti,
- a választási bizottság a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A jelölt kiesését a **HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben, a kiesés dátumával** együtt.

A kiesett jelölt nevét a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, valamint az egyéni szavazólapokról törölni kell.

4.3.3. A lista kiesése

A lista kiesik, ha

- a jelölő szervezet a listát visszavonja (ezt a HVI rögzíti az NVR-ben),
- a szavazás megkezdése előtt a listán szereplő valamennyi jelölt kiesik,
- a választási bizottság a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A lista kiesését **a HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben, a kiesés dátumával együtt.**

A kiesett listát a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, valamint a szavazólapokról törölni kell.

4.4. Jelöltállítás a települési nemzetiségi önkormányzati választáson

Nemzetiségi önkormányzati választáson csak nemzetiségi szervezet lehet jelölő szervezet, és jelöltet csak nemzetiségi jelölő szervezet állíthat (nincs független jelölt).

Az NVB a települési nemzetiségi önkormányzati választást kitzűző határozatában (183/2019.) megállapította, hogy adott településen adott nemzetiség tekintetében mennyi ajánlásra van szükség a jelöltállításához.

Jelöltet ajánlani ajánlóíven lehet. Az ajánlóívet a nemzetiségi jelölő szervezet a HVI-től igényelheti. Az ajánlóív igénylésére az **A6** jelű formanyomtatvány áll rendelkezésre, melyen a nemzetiségi választópolgár – a jelölés elfogadásán és az összeférhetetlenség megszüntetésén túl – a következőkről is nyilatkozik:

- a nemzetiség képviselőjét vállalja,
- a nemzetiségi közösség nyelvét beszéli, kultúráját és hagyományait ismeri.

Az ajánlóív kiadásával egyidejűleg a HVI átadja a jelölő szervezetnek a településen a nemzetiség névjegyzékében szereplő választópolgárok NVR-ből kinyomtatott név- és lakcímadatait.

Jelöltet a nemzetiség névjegyzékébe felvett választópolgár ajánlhat, aki az adott településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik. Az átjelentkezett választópolgár a tartózkodási helye szerinti településen ajánlhat jelöltet.

A települési nemzetiségi önkormányzati jelöltet legkésőbb szeptember 9-én 16 órakor kell bejelenteni a HVB-nél az **E3** nyomtatvány és az ajánlóívek átadásával. Az E3 formanyomtatványon a nemzetiségi választópolgárnak ismételt nyilatkoznia kell arról, hogy

- a nemzetiség képviselőjét vállalja,
- a nemzetiségi közösség nyelvét beszéli, kultúráját és hagyományait ismeri.

5. VÁLASZTÁSI KAMPÁNY

A választási eljárásról szóló törvény „A választási kampány” című VIII. fejezete a választási kampányidőszak, a választási kampánytevékenység és a választási kampányeszköz fogalmát határozza meg, valamint ez utóbbi példálózó felsorolását tartalmazza az alábbiak szerint.

5.1. Választási kampányidőszak

A kampányidőszak **augusztus 24-től október 13-án 19.00 óráig** tart.

5.2. Választási kampánytevékenység

Kampánytevékenységnek minősül:

- kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása, és
- kampányidőszakban folytatott minden egyéb tevékenység, amelynek célja a választói akarat befolyásolása, vagy ennek megkísérlése.

A Ve. kampányeszköznek tekint minden olyan eszközt, amely alkalmas a választói akarat befolyásolására, vagy annak megkísérlésére. Ebben a vonatkozásában a Ve. egy példálózó felsorolást tartalmaz, amely a legjellemzőbb eszközöket emeli ki:

1. plakát,
2. jelölő szervezet vagy jelölt által történő közvetlen megkeresés,
3. politikai reklám,
4. politikai hirdetés és
5. választási gyűlés.

Nem minősül választási kampánynak a választási szervek tevékenysége, az állampolgárok - mint magánszemélyek - közötti személyes kommunikáció, függetlenül annak tartalmától és formájától, továbbá az Alkotmánybíróság, a bíróságok, a helyi önkormányzatok és más állami szervek jogszabályban meghatározott feladataik során végzett tevékenysége. E tevékenységek közé tartozik többek között az önkormányzatok, és a Kormány tájékoztató tevékenysége is. {Kvk.V.37.620/2019/2. számú végzés indoklás [18] bekezdés}

Ezen túl nem minősül a Ve. szerinti kampánytevékenységnek a 2019. augusztus 24-e előtt folytatott politikai tevékenység. Bár az ilyen magatartás alkalmas lehet a választói akarat befolyásolására, azonban annak vizsgálata és esetleges szankcionálása a kampányidőszakon kívüliségére tekintettel nem a választási bizottságok hatáskörébe tartozik, kampánytevékenységként a Ve. alkalmazásában nem értelmezhető. [Kvk.III.37.326/2019/4. számú végzés, Kvk.IV.37.364/2019/2. végzés, Knk.II.37.710/2016/2. számú végzés, Kvk.III.37.096/2010/2. számú végzés].

A kampányidőszakban kiemelten fontos a választási eljárás alapelveinek, elsősorban a **választás tisztasága**, a jelöltek és a jelölő szervezetek közötti **esélyegyenlőség**, valamint a **jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás** követelményének érvényesülése.

A választás tisztasága:

Sérti a választás tisztaságának alapelvét az, ha valaki úgy gyakorolja a jogait, vagy teljesíti kötelezettségét, hogy annak eredményeképp a választópolgári akarat szabad kifejezését korlátozza. Éppen ezért nem csak a választási eljárásban való önkéntes részvétel elvét, hanem a választás tisztaságát, továbbá a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét is sérti az, ha a választópolgárnak ajánlásáért vagy szavazatáért anyagi juttatást adnak vagy ígérek. [Kvk.V.37.522/2018/2. számú végzés]

Esélyegyenlőség a jelöltek és jelölő szervezetek között

Az egyenlő esély elve a választási kampány idején akkor érvényesül, ha a jelölőszervezetek és jelöltek számára azonosak azok az objektív, külső feltételek, amelyek mellett képesek választási üzeneteiket eljuttatni a választókhöz. [Kvk.IV.37.359/2014/2. számú végzés]

A kampányidőszak alatt a jelöltek és a jelölő szervezetek a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjába foglalt esélyegyenlőségének érvényesítése érdekében az állami, illetve az önkormányzati szervezetek tartózkodniuk kell attól, hogy a jelöltek és jelölő szervezetek szabad versengésébe beavatkozzanak (BH 2014/12/379., Kvk.IV.37.360/2014/2.). Ebből kifolyólag kampányidőszakban az állami és önkormányzati szervek véleménynyilvánítási szabadsága korlátozás alá eshet.

Sérti az esélyegyenlőség alapelvét az, ha a polgármester, aki pártpolitikai szereplőnek is tekinthető (amely minden olyan helyzetben fennáll, ha a polgármester egy – vagy több – párt támogatásával nyerte el megbízatását), megnyilvánulásában pártpolitikai – vagy ha a folyó választási eljárásban jelöltként vesz részt, jelölti – és polgármesteri szereplését nem választja el élesen egymástól. Ugyanez az elvárás a pártpolitikai szempontból függetlennek tekinthető polgármesterrel szemben is, itt azonban a magánjellegű és a polgármesteri szereplésének kell elkülönülnie egymástól. Ugyanis, ha ezen két élethelyzet (polgármester és pártpolitikus/jelölt, polgármester és magánember/jelölt) összemósodik, vagy legalábbis nehezen határolható el, akkor felmerülhet a pártpolitikai/jelölti véleménynyilvánítás önkormányzathoz kötődése. Az állami és önkormányzati szervek véleménynyilvánítási szabadsága azonban

a választási kampányidőszakban korlátozás alá eshet. A polgármesternek minden olyan szerepvállalása vagy véleménynyilvánítása során, amely nem polgármesteri tisztségéhez, hanem pártpolitikai/jelölti vagy épp magánéleti oldalához tartozik, tartózkodnia kell annak látszatától, hogy aktuális megnyilvánulása polgármesteri tisztségéhez kötődik. A megnyilvánulás polgármesteri tisztséggel való azonosítása áll fenn, ha például a választókat polgármesteri minőségben eljárva szólítja meg, a választói akarat befolyásolására alkalmas levélben, borítékban feltünteteti polgármesteri tisztségét, a település szimbólumait, jelképeit, jelmondatát. [3158/2018. (V. 11.) AB határozat, Kvk.I.37.700/2019/2. számú végzés]

A választás idején a helyi önkormányzati, közpénzből finanszírozott nyomtatott sajtón számon kérhető a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában védett esélyegyenlőség a jelöltek és jelölő szervezetek közötti alapelv megsértése. A joggyakorlat szerint a **helyi önkormányzat sajtóterméke** a Ve. 146.§ b) pontja szerinti politikai hirdetés Ve. 148.§-ában meghatározott szigorú – és egyenlő megjelenési esélyeket biztosító – feltételei közötti közzétételén túlmenő **választási kampánytevékenységet nem folytathat.** [Kvk.IV.37.423/2018/2. számú végzés, Kvk.I.37.435/2018/3. számú végzés, Kvk.III.37.236/2018/4. számú végzés, Kvk.III.37.482/2018/2. számú végzés]

A helyi önkormányzatok kiadványaiban a települések prominens személyeinek többszöri megjelenítése általános jelleggel nem kifogásolható. Mivel azonban az önkormányzat sajtóterméke a helyi közhatalmat jeleníti meg, választási időszakban megkérdőjelezi az egyenlő esélyek elvének érvényesülését az a tény-, vagy akárcsak látszat, ha választási kampányban semleges pozícióját feladva az egyik jelölő szervezet vagy jelölt mellett tűnik fel. Ilyen esetekben politikai hirdetés hiányában is alkalmas lehet az adott lapszám arra, hogy helyi szinten megbontsa a jelölő szervezetek és a jelöltek közötti esélyegyenlőségét. [Kvk.I.37.394/2014/2. számú végzés, Kvk.I.37.416/2018/3. számú végzés]

Nem sérül az esélyegyenlőség elve akkor, ha az önkormányzati lapban megjelent cikkek tartalmi vizsgálata alapján az állapítható meg, hogy azok az önkormányzat, illetve a település életében időbeli és helyi aktualitással bírnak, más helyen és időpontban való megjelenésük az aktualitás szempontjából értelmezhetetlen lenne. Amennyiben a cikkekben szereplő **(al)polgármester, aki egyben jelölt a választásokon, a helyi eseményeken saját tisztségéből eredő kötelezettségeinek tesz eleget és sem maguk az alkalmak, sem pedig azoknak írásbeli összefoglalója nem utal jelölti minőségére, nem hozza összefüggésbe az eseményt a közelgő választással, nem áll fenn alapvető sérelem.** Az önkormányzati munka és feladatok ellátása (al)polgármesterként ugyanis nem azonos a polgármesteri jelölti megjelenéssel. [Kvk.II.37.714/2018/2. számú végzés]

Jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás

A választási kampányidőszakban bármely jelölő szervezet, jelölt kampányanyagában foglaltak megisméltése az önkormányzat, mint helyi közhatalom által fenntartott sajtótermékben formálisan ugyan önálló cikket eredményez, mondanivalójával azonban sérti a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményt. [Kvk.I.37.394/2014/2.]

Sérti a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét az, ha a jelöltek kampánytevékenységük során egymást önkényuralmi jelképek használatával azonosítják a jelkép mögött húzódó ideológiával. [Kvk.I.37.443/2014/4.]

A jelöltek állatokként történő, megalázó módon megvalósított ábrázolása ezt sérti az emberi méltóságot és ezzel a jóhiszemű rendeltetésszerű joggyakorlást [Kvk.I.37.441/2014/2. és 3122/2014. (IV. 24.) AB határozat]

Véleménynyilvánítás szabadsága

Fontos figyelemmel lenni arra, hogy az **Alkotmánybíróság** – az 5/2015. (II. 25.) AB határozatában és a 9/2015. (IV. 23.) AB határozatában – **választási kampányidőszakban a jelöltek, közszereplők kritikálhatóságának a mércéjét megemelte.** Mindez azt jelenti, hogy a választási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait a választási szerveknek.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a „politikai vitának a választási kampány során különösen is felfokozott körében a tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznapi értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában részt vevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés a választási kampány speciális szituációjában milyen valódi jelentést hordoz a kampányüzenetek címzettjei, a választópolgárok számára”.

„Ha az egymásra tett kijelentések közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára, vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha kijelentő módban fogalmazták is meg – vélelmezhető, hogy a választópolgárok a közléseket véleményként értékelik. Szintén védelem alá tartozhat a kritika túlzó, meghökkenítő megfogalmazása akkor is, ha a túlzás esetleg ténybeli kérdést is érint. Kétség esetén ráadásul a mérlegelés arra is támaszkodhat, hogy egyes részletek tényszerű cáfolatára a kampányban széles körű lehetőség nyílik” IV/569/2018. számú AB határozat, Kvk.IV.37.367/2018/2. számú

végzés, a Kvk.II.37.419/2018/2., Kvk.VI.37.327/2018/2. számú végzések, Kvk.V.37.463/2018/2. számú végzés, Kvk.II.37.714/2018/2 számú végzés]

5.2.1. Plakát

A plakát az egyik legrégebben és leggyakrabban használt kampányeszköz. Megkülönböztethető szöveges, illetve képi/grafikai plakát. Mindkettő célja a polgárok tájékoztatása, meggyőzése, szavazásra történő buzdítása.

A Ve. 144. §-a alkalmazásában plakát:

- a választási falragasz,
- felirat,
- szórólap,
- vetített kép,
- embléma.

A Ve. indokolása megfogalmazza, hogy „a törvény plakátnak tekint minden olyan információhordozót, amely statikus információkat hordoz”.

A plakát választási plakátnak történő minősítés szempontjából nincs jelentősége a plakát méretének és hordozóanyagának.

A Ve. 144. § (2) bekezdése alapján kampányidőszakban a jelölő szervezeteknek és a jelölteknek nem kell engedélyt kérni, illetve bejelenteni, ha választási plakátot szeretnének készíteni. A plakáton a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét fel kell tüntetni.

Plakátot elhelyezni

- magántulajdonban álló dolgon kizárólag a tulajdonos vagy a bérlő,
- állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő dolgon a vagyonkezelői jog gyakorlójának

előzetes, írásbeli hozzájárulásával lehet.

Törvényi tilalom a plakátolásra:

- védett műemléki értéken, védett örökségi elemen, az építészeti örökség védett elemén, védett természeti területen és értéken, továbbá
- állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül

plakátot elhelyezni tilos.

A választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezés elhelyezésére, valamint az óriásplakátok vonatkozásában a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját, és károkozás nélkül eltávolítható legyen. A plakátot az, aki elhelyezte vagy akinek érdekében elhelyezték, november 12-ig köteles eltávolítani, vagy ennek elmaradása esetén az eltávolítás költségét viselni.

A határidő a Ve. 10. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésből követően jogvesztő. Abban az esetben, ha a kötelezett az eltávolítás kötelezettségének nem tesz eleget, a tulajdonos, a bérlő, a vagyonkezelő végzi el a plakát eltávolítását, ennek költségét azonban viselni köteles. A plakátok eltávolításával kapcsolatban a 13/2014. NVB iránymutatás további szempontokat határoz meg, mely szerint „... a választási plakátnak a szavazást követő harminc napon belül történő eltávolítására vonatkozó kötelezettség megszegése miatt előterjesztett kérelem elbírálására a választási bizottságnak nincs hatásköre és bírság kiszabására sem jogosult.”, illetve a plakátok eltávolításával kapcsolatos eljárás nem a választási bizottságok– hanem a települési önkormányzatok – hatáskörébe tartozó ügy.

A Kúria több végzésében is kifejtett és az NVB által következetesen alkalmazott joggyakorlata szerint a Ve. 144 §-ának helyes értelmezése az, hogy a választási plakát elhelyezésére kizárólag a Ve. 144.§-ának a rendelkezései az irányadók. A választási szervek csak az e rendelkezéseknek való megfelelést vizsgálhatják, míg a közúti közlekedési szabályok, továbbá a reklámtáblák elhelyezésére, közterület használatára vonatkozó rendeleti szabályok nem alkalmazhatók, mivel a Ve. 144.§-a egy zárt szabályrendszert alkot.

Ez a gyakorlat az új Ve. szabályok mellett is irányadó, lásd: Kúria Kvk.IV.37.555/2019/2. számú határozata. A Kúria jogértelmezése alapján a tulajdonosnak, vagyonkezelőnek csak a hozzájárulás megadására vagy megtagadására terjed ki a jogköre, további feltételrendszert, így pl. közterület-használati szabályoknak való megfelelést vagy további hozzájárulás, engedély beszerzését nem írhatja elő.

5.2.2. Választási gyűlés

Magyarország Alaptörvényének VIII. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez. A választási kampány alatt választási gyűléseket lehet tartani, amelynek szabályait azonban a közelmúltban hatályba lépett új gyülekezési törvény tartalmazza. A választási gyűlés megtartható magánterületen és közterületen egyaránt. E szerint a közterületre szervezett nyilvános gyűlést annak megtartását megelőzően legalább 48 órával az illetékes rendőrkapitányságnak – Budapesten a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak – be kell jelenteni. Közterületnek nem minősülő helyszínen csak az ingatlan tulajdonosának és használojának hozzájárulásával szervezhető gyűlés.

A Ve. 145. § (1) bekezdését, valamint a választás tisztaságát, az esélyegyenlőséget, továbbá a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét sérti az, ha egy választási gyűlést szerveznek a szavazás napjára. A rendezvény megtartása nélkül, tehát önmagában a szervezés is megvalósítja a tételes és az alapvető jogsértést, ha arról kétséget kizáróan megállapítható, hogy a szavazás napján azzal egyértelműen összefüggésbe hozható rendezvényt kívánnak tartani pl. a rendezvényen való részvételre szóló felhívásban meghatározott tartalmú szavazásra vagy választói magatartásra (szavazástól való távolmaradásra) hívnak fel a szervezők. [Kvk.III.37.931/2016/2. számú végzés]

A Ve. 145. § (1) bekezdése szerint **választási gyűlést augusztus 24. és október 12. között lehet tartani.**

Az állami és önkormányzati költségvetési szervek számára írja elő a törvény, hogy választási gyűlés megtartására a jelöltek, jelölő szervezetek részére azonos feltételekkel bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést (pl. emelvény, hangosítás, stb.).

Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampánytevékenységet folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre.

5.2.3. Politikai reklám

Az Alaptörvény IX. cikk (3) bekezdése szerint:

„A demokratikus közvélemény kialakulásához választási kampányidőszakban szükséges megfelelő tájékoztatás érdekében politikai reklám médiaszolgáltatásban kizárólag ellenérték nélkül, az esélyegyenlőséget biztosító, sarkalatos törvényben meghatározott feltételek mellett közzétehető.”

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 203. § 55. pontja szerint:

„55. Politikai reklám: valamely párt, politikai mozgalom vagy a kormány népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, a reklámhoz hasonló módon megjelenő, illetve közzétett műsorszám.”

A Ve. a politikai reklámot az Mttv. 203. § 55. pontja szerint definiálja azzal az eltéréssel, hogy a párt, politikai mozgalom és kormány alatt jelölő szervezetet és független jelöltet kell érteni. A Ve. a politikai reklám közzétételére általános jellegű szabályokat határoz meg. A törvény által nem szabályozott kérdésekben az Mttv. rendelkezéseit rendeli alkalmazni.

5.2.3.1. Politikai reklám közzétételének általános előírásai

A médiaszolgáltató egyenlő feltételek mellett – különös tekintettel a politikai reklámok számára, megjelenési sorrendjére, időtartamára és az adásba kerülés időpontjára – teheti közzé a jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek és a független jelöltek politikai reklámjait. Közös jelölt, illetve közös lista esetén a jelölő szervezetek együttesen jogosultak a politikai reklám megrendelésére. A politikai reklámhoz véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos. A politikai reklám közzétételéért a médiaszolgáltató ellenszolgáltatást nem kérhet, és nem fogadhat el.

Az audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétételre szánt politikai reklám megrendelője köteles a reklám feliratozásáról vagy jelnyelvi tolmácsolással való ellátásáról gondoskodni.

A politikai reklámhoz **véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.**

A szavazás napján, **október 13-án politikai reklámot nem lehet közzétenni.**

Az audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétételre szánt politikai reklám megrendelője köteles a reklám feliratozásáról vagy jelnyelvi tolmácsolással való ellátásáról gondoskodni.

5.2.3.2. Politikai reklám közzététele egyéb, helyi és körzeti médiaszolgáltatásban

A Nemzeti Választási Bizottság a politikai hirdetés és politikai reklám közzétételéről szóló 2/2014. NVB iránymutatásában kifejtette, hogy Ve. irányadó rendelkezéseiből az következik, hogy a **helyi és körzeti médiaszolgáltatókra a Ve. 147. §-ában lefektetett általános szabályok alkalmazandók**, mely alapján azok kizárólag egyenlő feltételek mellett, ellenszolgáltatás nélkül tehetnek közzé politikai reklámot.

Az általános szabályoktól eltérően a helyi és körzeti médiaszolgáltatókat a politikai reklám közzétételére vonatkozó bejelentési kötelezettség nem terheli, továbbá időtartambeli és időszaki korlátozás nélkül közvetíthetnek politikai reklámot. Ezzel együtt azonban a közzétételre vonatkozó további általános

követelményeket teljesíteniük kell (Lásd: a politikai hirdetés és politikai reklám közzétételéről szóló 2/2014. NVB iránymutatás)

5.2.4. Politikai hirdetés

A politikai hirdetés az ellenérték fejében közzétett, valamely jelölő szervezet vagy független jelölt népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, **sajtótermékben** közzétett médiatartalom vagy filmszínházban közzétett audiovizuális tartalom.

Az Mttv. 203. § 60. pontjában foglaltak alapján sajtótermék **a napilap és más időszaki lap** egyes számai, valamint **az internetes újság vagy hírportál**, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

A sajtótermékek nyilvántartását a Nemzeti Hírközlési és Médiahatóság vezeti, honlapjukon ez bárki számára elérhető. Magyarországon letelepedett kiadók sajtótermékei közül csak az közölhet politikai hirdetést, amely az Mttv. szerinti hatósági nyilvántartásban szerepel.

A sajtótermékben közzétett politikai hirdetésnek azonnal felismerhetőnek, és más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lennie. **A politikai hirdetésen fel kell tüntetni megrendelőjének nevét és lakóhelyét, illetve székhelyét, valamint fel kell tüntetni fizetett politikai hirdetés jellegét.**

Nem minősül politikai hirdetésnek, de a választási eljárásban a választási eljárás alapelveinek érvényesülése szempontjából vizsgálható és értékelhető a közhatalmat megtestesítő önkormányzati sajtótermékekben megjelenő minden olyan szerkesztett tartalom, amely a választási eljárást érinti.

A bírósági gyakorlatban folyamatosan érvényesülő követelmény ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság 3096/2014. (IV. 11.) AB határozatában megfogalmazott kitétel, amely szerint „közhatalmi szervek által fenntartott kiadványok (...) a választási kampányidőszakban a kiegyensúlyozott, elfogulatlan tájékoztatás kötelezettsége alapján kell eljárniuk, és egyik jelöltet vagy jelölő szervezetet sem támogathatják vagy diszkriminálhatnak”.

5.2.4.1. Bejelentési kötelezettség

Amennyiben sajtótermék politikai hirdetést kíván közzéadni, a választás kitűzését követő 5 munkanapon belül az Állami Számvevőszékhez (a továbbiakban: ÁSZ) el kellett juttatnia hirdetési szolgáltatásainak árjegyzékét. Az ÁSZ a politikai hirdetést közzéadni kívánó sajtótermék árjegyzékét nyilvántartásba veszi, és honlapján közzéteszi. A nyilvántartásba vett árjegyzéket a sajtótermék a honlapján közzéteszi.

Az a sajtótermék, amelynek árjegyzékét az ÁSZ nem vette nyilvántartásba, nem közölhet politikai hirdetést. Viszont fontos megjegyezni, hogy amennyiben a sajtótermék élt a bejelentéssel, akkor valamennyi hirdetőtől be kell fogadnia a közzétételre szánt politikai hirdetést, azok megjelentetését sem tartalmi, sem terjedelmi okok miatt nem tagadhatja meg.

A Nemzeti Választási Bizottság 2/2014. NVB iránymutatása szerint „... **a bejelentési kötelezettségre vonatkozó határidő elmulasztása esetén politikai hirdetés közzétételére nincs lehetőség abban az esetben sem, ha a sajtótermék ingyenesen, ellenérték nélkül kívánja biztosítani a politikai hirdetés közzétételét.**”

5.2.5. Közvetlen politikai kampány

A közvetlen politikai kampány a választási kampányanyagok a választópolgár részére közvetlen megkeresés módszerével történő eljuttatása.

A választópolgár azonban jogosult megtiltani, hogy a választási szervek a róla nyilvántartott adatokat a névjegyzékből való adatszolgáltatás szabályai szerint a jelölő szervezeteknek, jelölteknek kiadják. Azok a választópolgárok, akik éltek a tiltás lehetőségével, nem szerepelnek az informatikai rendszerből kiadott adatszolgáltatásban.

A választópolgár egyéb adatai felhasználásához – mint mobiltelefonszám, elektronikus levélcím – a kifejezett hozzájárulása szükséges.

5.2.6. Közvélemény-kutatás

A szavazás napján a közvélemény-kutatást végző személy abba az épületbe, amelyben a szavazóhelyiség van, nem léphet be, a választópolgárokat semmilyen módon nem zaklathatja, és csak az épületből kilépőket kérdezheti meg. Az ilyen módon készített közvélemény-kutatás eredményét (exit poll) is csak a szavazás befejezését követően, azaz október 13-án 19.00 óra után hozható nyilvánosságra.

A közvélemény-kutatások esetében biztosítani kell a megkérdezett személy teljes anonimitását, a véleményadás önkéntességét, valamint érvényre kell juttatni a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás

követelményét. Ennek megfelelően a közvélemény-kutatók semmilyen módon nem zaklathatják, és nem befolyásolhatják a választópolgárokat.

5.3. Tiltott kampánytevékenység

5.3.1. Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás

A választópolgár a mozgóurna igényléséhez és a szavazóhelyiséghez való eljutásához más személy segítségét jogosult igénybe venni, viszont a segítséget nyújtókra számos korlátozás vonatkozik, így:

- mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra nyilvános felhívás nem tehető közzé,
- szavazóhelyiséghez történő autóbuzsos személyszállítás nem végezhető

Szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás közzétételének minősül az olyan felhívás, nyilvános közlés vagy plakát, amely szavazóhelyiséghez történő szállítás megszervezésére hív fel, szavazóhelyiséghez történő szállítást elősegítő eszközt népszerűsít, vagy annak használatára hív fel. Szavazóhelyiséghez történő szállításra való felhívásnak minősül a szavazóhelyiséghez való szállítás megszervezése, illetve a szavazóhelyiséghez való szállítás szervezésére szolgáló számítógépes alkalmazás előállítása, közzététele. [932/2014. számú NVB határozat]

5.3.2. Relatív területi kampánytilalom

A Ve. 143. §-a szerint a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül – közterületen – választási kampánytevékenység a szavazás napján nem folytatható.

A relatív területi kampánytilalom az aktív kampánytevékenység folytatására vonatkozik, melynek alapján a közterületen a szavazás napját megelőző napokon jogszerűen elhelyezett plakátokat nem kell leszedni.

A Ve. 143. §-ában foglalt relatív területi kampánytilalom sérelmét valósítja meg, ha valamely jelölt vagy jelölt szervezet népszerűsítése érdekében bárki olyan tevékenységet folytat, mely miatt a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, illetve magában a szavazóhelyiségben a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalom hallható vagy látható. A jogsértés ténye akkor is megvalósul, ha a berendezés vagy jármű, melyből a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalmat sugározzák vagy vetítik, a szavazóhelyiséget magába foglaló épület bejáratától számított 150 méteren kívül helyezkedik el.

5.3.3. Szavazás napján választási gyűlés tartása

Választási gyűlést kampányidőszakban lehet tartani, ugyanakkor a szavazás napján, október 13-án választási gyűlés nem tartható.

5.3.4. Szavazás napján politikai reklám közzététele

A szavazás napján, október 13-án politikai reklámot médiaszolgáltatásban nem lehet közzétenni.

5.3.5. Közvélemény-kutatás eredményének közzététele

Az exit poll közvélemény-kutatás eredménye a szavazás befejezését követően, azaz október 13-án 19.00 óra után hozható nyilvánosságra.

(Lásd: a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB számú iránymutatás)

5.4. A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat

Az országos, lineáris médiaszolgáltatás és az országosan terjesztett sajtótermékek, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogást a Nemzeti Választási Bizottság bírálja el.

Közzététel és helyi illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes területi választási bizottság bírálja el.

Azokat a jogorvoslati kérelmeket, amelyeknek elbírálása nem tartozik a HVB hatáskörébe, a Ve. 213. §-ában foglaltakra figyelemmel át kell tenni az elbírálásra jogosult választási bizottsághoz.

Rendkívül fontos a beérkezett jogorvoslati kérelmek helyes értékelése, az ügyek megfelelő elhatárolása. Abban az esetben, ha a jogorvoslati kérelem a médiaszolgáltató tevékenysége ellen irányul (pl. politikai reklám közzétételére vonatkozó szabályok megsértése, lineáris médiaszolgáltatások esetén hírműsorok törvénysértő szerkesztési gyakorlata, stb. úgy az a Ve. 151. §-a szerinti jogorvoslati kérelemnek minősül).

Ezzel szemben a médiaszolgáltatás folyamában a jelölt, jelölt szervezet, egyéb személy által tett sérelmes megnyilatkozások (pl. a választások tisztaságát, a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét vagy egyéb alapvető sértő kijelentések, relatív kampánytilalom megsértése a médiumban való szerepléssel) olyan a Ve.

208. §-a szerinti általános jogorvoslati kérelmek, amelyek elbírálása az általános hatásköri, illetékességi szabályok szerint történik.

5.5. Adatszolgáltatás a névjegyzékből

A szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevét és lakcímét, a Ve. 89. § rendelkezéseire is figyelemmel

- a) a polgármester- és egyéni listás képviselőjelölt kérésére a település egészére kiterjedően, az egyéni választókerületi jelölt kérésére az egyéni választókerületre kiterjedően a HVI,
- b) a listát állító jelölő szervezet kérésére – a jelölő szervezet által megjelölt választókerületekre kiterjedően – a Nemzeti Választási Iroda

öt napon belül, de legkorábban a nyilvántartásba vételük jogerőre emelkedését követően átadja.

Az igénylő az adatszolgáltatást nem, életkor, vagy lakcím szerinti csoportosításban is kérheti.

A jelölt által kérelmezett adatszolgáltatás esetén a jelölt igazolja a kötelező legkisebb munkabér egy havi összegének megfelelő összegű adatszolgáltatási díjnak, azaz 149 000 Ft-nak a Nemzeti Választási Iroda számlájára történt befizetését.

A listát állító jelölő szervezet által kérelmezett adatszolgáltatás esetén a listát állító jelölő szervezet igazolja a kötelező legkisebb munkabér egy havi összegének megfelelő összegű adatszolgáltatási díjnak a listás választókerületben megválasztható képviselők száma szerinti befizetését a Nemzeti Választási Iroda számlájára.

A jogalkotó a választópolgár információs önrendelkezési jogának érvényesülése érdekében azonban lehetővé teszi, hogy a választópolgár megtilthassa a róla nyilvántartott adatok választási szervek általi kiadását, így azon választópolgárok adatai nem adhatóak ki a jelöltek, jelölő szervezetek kérésére, akik – erre irányuló névjegyzékkel kapcsolatos kérelmükben – az adatok kiadását megtiltották.

A díjat a Nemzeti Választási Iroda 10032000-00333616-00000000 számú számlájára kell befizetni. Az átutalás közlemény rovatában a jelölt személyi azonosítóját, a lista jogán történő adatkérés esetén lista nyilvántartásba vételéről szóló bizottsági határozat számát és a jelölő szervezet bírósági nyilvántartásba vételi számát kell feltüntetni.

Az adatszolgáltatás adatait kizárólag közvetlen politikai kampány céljára lehet felhasználni. Egyéb célú felhasználásuk, másolásuk, harmadik személynek történő átadásuk tilos.

Az adatszolgáltatás adatait a nyilvántartásba vett jelölt és listát állító jelölő szervezet legkésőbb a szavazás napján, október 13-án 16.00 óráig köteles megsemmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet három napon belül, legkésőbb október 16-án 16.00 óráig köteles átadni az adatszolgáltatást teljesítő választási irodának. A megsemmisítésre szolgáló jegyzőkönyv mintája elérhető a www.valasztas.hu oldalon Főoldal/Jelölteknek/Nyomtatványok a választási eljárásban/Helyi önkormányzati választások menüpont alatt.

Nem közvetlen politikai kampány céljára történő felhasználásra, másolásra, harmadik személynek történő átadásra, valamint a megsemmisítésre vonatkozó kötelezettség megszegésére hivatkozással kifogás terjeszhető elő. Ha az elbírálásra hatáskörrel rendelkező választási bizottság a kifogásnak helyt ad – az általánosan alkalmazandó jogkövetkezményeken túl (megállapítja a jogszabálysértés tényét, a jogsértőt eltiltja a további jogszabálysértéstől, a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisíti és megismételteti) – lehetőség van bírság kiszabására is.

A bírság legmagasabb összege természetes személy esetén a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötszöröse (745 000 Ft), egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizenötszöröse (2 235 000 Ft).

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság 2019. április 17-én ajánlást adott ki a választásokkal kapcsolatos adatkezelésekről, amely rendelkezéseit a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választása során is szem előtt kell tartani

(http://naih.hu/files/ajanlas_valasztas_NAIH_2019_3061.pdf)

5.5.1. További ingyenes adatszolgáltatás a települési nemzetiségi önkormányzati választáson

A nemzetiségi választópolgárok névjegyzéki adatait a nemzetiségi jelölő szervezetek részére a választási irodák három alkalommal adhatják át. Az adatok többszöri átadását indokolja, hogy a nemzetiségi jelölő szervezet – mivel a nemzetiségi névjegyzék adatai nem nyilvánosak – így juthat hozzá azon személyek adataihoz, akiket a nemzetiségi választás során célzottan megkereshet.

1. A települési nemzetiségi önkormányzati választáson **ajánlóívet igénylő** nemzetiségi jelölő szervezet részére a HVI az **ajánlóívekkel együtt hivatalból** átadja a településen a nemzetiség névjegyzékében lévő választópolgárok név- és lakcímadatait, azokét is, akik adataik kampánycélú kiadását megtiltották.

Ezeket az adatokat a nemzetiségi jelölő szervezet kizárólag az **ajánlások összegyűjtése** érdekében használhatja fel, kampányolásra nem. Az adatok átadása átadás-átvételi jegyzőkönyv ellenében történik, amelynek mintája megtalálható a VÁKIR/Tudástár/Egyéb menüpontban.

2. A települési nemzetiségi önkormányzati választáson **ajánlóívet igényelt** nemzetiségi jelölő szervezet **kérésére** a HVI **szeptember 8-án** (vasárnap!) átadja a településen a nemzetiség szavazóköri névjegyzékében lévő választópolgárok név- és lakcímadatait – azon választópolgárok kivételével, akik adataik kampánycélú kiadását megtiltották.

Ezeket az adatokat a nemzetiségi jelölő szervezet kizárólag **közvetlen politikai kampánytevékenység** folytatásához használhatja fel.

3. A települési nemzetiségi önkormányzati választáson **jelöltet állító** nemzetiségi jelölő szervezet **kérésére** a HVI **szeptember 30-án** (hétfőn) is átadja a településen a nemzetiség szavazóköri névjegyzékében lévő választópolgárok név- és lakcímadatait – azon választópolgárok kivételével, akik adataik kampánycélú kiadását megtiltották.

Ezeket az adatokat a nemzetiségi jelölő szervezet szintén csak közvetlen politikai **kampánytevékenység** folytatásához használhatja fel.

Az adatok átadása minden esetben átadás-átvételi jegyzőkönyv ellenében történik, amelyek mintái megtalálhatók a VÁKIR/Tudástár/Egyéb menüpontban.

6.1. A szavazólap

A szavazás előkészítése során a választási bizottságok hatáskörébe tartozik:

- a jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása,
- a szavazólap adattartalmának jóváhagyása.

6.1.1. A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása

A szavazólapon a **jelöltek** – polgármesterjelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, egyéni listás jelöltek, települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek – a HVB által **kisorsolt sorrendben** szerepelnek.

Fentieken túl – a mandátumkiosztás biztosítása érdekében – a kompenzációs listák sorrendjének sorsolását is el kell végezni, mert ezen listák esetében is előfordulhat, hogy adott mandátumra kettő vagy több lista lenne jogosult, s ilyenkor a kisorsolt sorrend befolyásolhatja a mandátum sorsát. A kompenzációs listák között a **nemzetiségi kompenzációs listát is** figyelembe kell venni a sorsoláskor.

A HVB – a HVI közreműködésével – 16.00 órát követően bonyolítja le a **sorsolást**

- a polgármesterjelöltek, egyéni listás jelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek tekintetében **szeptember 9-én**,
- a kompenzációs listák tekintetében **szeptember 10-én**.

A sorsolásra célszerű meghívni a jelölteket, a jelölő szervezetek képviselőit, a sajtó munkatársait. A sorsolás szabályairól a HVB dönt.

Nem kell sorsolást tartani, ha csak egy jelölt vagy lista van.

A sorsolásban nem vesznek részt azok a jelöltek, illetve listák, amelyeknek nyilvántartásba vétele jogerősen elutasításra került. Azokat a jelölteket (listákat) kell figyelembe venni a sorsoláskor,

- amelyek már jogerősen nyilvántartásba lettek véve,
- amelyek nyilvántartásba vételéről még nem hozott döntést a HVB,
- amelyek nyilvántartásba vétele elutasításra került, de a döntés még nem jogerős,
- amelyeket már nyilvántartásba vettek, de a döntés még nem jogerős.

Ha a sorsolást követően valamely jelöltet vagy listát nem vesznek jogerősen nyilvántartásba, vagy abból törölnek, a szavazólapon szereplő jelöltek, illetve listák egymáshoz viszonyított sorrendje nem változik.

6.1.2. A szavazólap adattartalma

A Ve. nem határozza meg választástípusonként a szavazólap mintáját, hanem „Az egyéni szavazólap adattartalma” című 5. melléklete rögzíti az egyéni szavazólap tartalmi elemeit. Az egyéni szavazólap fogalma sem került meghatározásra a törvényben, de értelemszerűen e fogalomkörbe tartozik a polgármester, valamint az egyéni választókerületben vagy egyéni listán induló jelöltek és a települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek megválasztására szolgáló szavazólap.

6.1.2.1. Az egyéni szavazólap tartalmazza

- a „szavazólap” megjelölést,
- a bélyegzőnyomat elhelyezésére szolgáló terület megjelölését a szavazólap bal felső sarkában,
- a választás megnevezését,
- a szavazás napját,
- a választókerület megjelölését,
- annak megjelölését, hogy hány jelöltre lehet érvényesen szavazni,
- a jelölt sorszámát,
- a jelölt nevét, nemzetiségi jelölt esetében kérelmére a nemzetiség nyelvén is,
- a szavazásra szolgáló kört,
- a jelölő szervezet nevét vagy a „független jelölt” megnevezést, a jelölő szervezet kérésére a rövid nevét is, a nemzetiségi jelölő szervezet kérésére nevét, rövid nevét a nemzetiség nyelvén is,
- nemzetiségi jelölt esetén a nemzetiség megjelölését,
- az érvényes szavazat formájára vonatkozó tájékoztatást.

6.1.2.1.1. Azonos nevű jelöltek megkülönböztetése

A Ve. részletes szabályozást nyújt az azonos nevű jelöltek szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozóan.

Abban az esetben, ha egy szavazólapon kettő vagy több jelölt neve megegyezik, a szavazólapon nevük után, zárójelben feltüntetésre kerül

- születési évük, ha az is azonos
- a lakcímük szerinti település, ha az is azonos
- foglalkozásuk.

Ez utóbbi esetben a HVI feladata írásban felhívni a jelöltet azon nyilatkozat megtételére, amely a foglalkozásának a szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozik.

Erről a jelöltnek legkésőbb a felhívástól számított harmadik napon nyilatkoznia kell.

A Ve. nem tartalmaz rendelkezést arra az esetre, ha az érintett – akár önhibájából, akár önhibáján kívül – nem nyilatkozik a törvény által meghatározott határidőn belül.

Fenti törvényi rendelkezések kógens szabályokat tartalmaznak, így nincs arra lehetőség, hogy a jelölt beceneve, gúnyneve vagy művészneve feltüntetésre kerüljön a szavazólapon.

6.1.2.1.2. Egyéb szabályok

A több utónévvel rendelkező jelöltnek lehetősége van arra, hogy az ajánlóív igénylésekor az A4/A6 kérje, hogy a szavazólapon csak az egyik utóneve kerüljön feltüntetésre, míg a doktori címmel rendelkező jelölt pedig arra vonatkozóan terjeszthet elő kérelmet, hogy a szavazólapon ne szerepeljen a „dr.” megjelölés.

A szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni közös jelölt esetén.

A jelölő szervezet rövidített nevét, illetve jelképének („logójának”) ún. szürke árnyaltos képét a szavazólap abban az esetben tartalmazza, ha azok a jelölő szervezet bejelentésekor meg lettek adva. A rövidített név és a logó későbbi megadása illetve módosítása a szavazólapon nem érvényesíthető, csak pl. az internetes tájékoztatás részét képezheti. A logó egy 20x40 mm-es fekvő téglalap alakú területen kerül elhelyezésre.

A szavazólapon a jelölteket folyamatos sorszámozással ellátva kell feltüntetni.

A jelöltek, jelölő szervezetek adatait nagybetűvel, azonos betűtípussal és betűméretben kell szerepeltetni, a jelölő szervezet jelképét („logóját”) húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen kell elhelyezni a szavazólapon.

Ha a közös jelölt, illetve lista állításában részt vevő jelölő szervezetek több jelkép feltüntetését kérik, azokat együttesen kell a húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen elhelyezni.

A szavazólapon a jelölt nevét abban a formában kell feltüntetni, ahogyan az elsőként kiadott ajánlóíven szerepelt.

6.1.3. A szavazólap adattartalmának jóváhagyása

A szavazólapok adattartalmát a HVB hagyja jóvá, s azokat az NVI készíti el.

A szavazólap adattartalmának jóváhagyását követően jogorvoslati döntés, vagy nyilvántartásból való törlés következtében módosulhat a szavazólap adattartalma. A változás miatt nem kell a módosított szavazólapot ismét a HVB elé terjeszteni jóváhagyás céljából, mert a változások átvezetéséről a választási irodának kell gondoskodnia.

A jelölő szervezeteket és a független jelölteket a szavazólap adattartalmának módosításáról haladéktalanul tájékoztatni kell. A tájékoztatás módjára vonatkozóan nincs törvényi előírás, célszerű azonban annak írásbeli formáját választani.

6.2. Szavazóhelyiség és annak felszereltsége

A szavazóhelyiséget jelölt vagy jelölő szervezet használatában lévő épületben nem lehet kialakítani akkor sem, ha a jelölt vagy a jelölő szervezet az épületnek csak egy (esetleg külön bejárattal rendelkező) részét használja. Amennyiben az épület az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint a jelölt vagy jelölő szervezet tulajdonában van, de azt részben sem használja, akkor – bár nem célszerű – kialakítható a szavazóhelyiség az épületben. Mindezekre már a szavazókör kialakítását megelőzően a HVI vezetőjének tekintettel kellett lennie, és a választási időszak egésze alatt figyelemmel kell kísérnie.

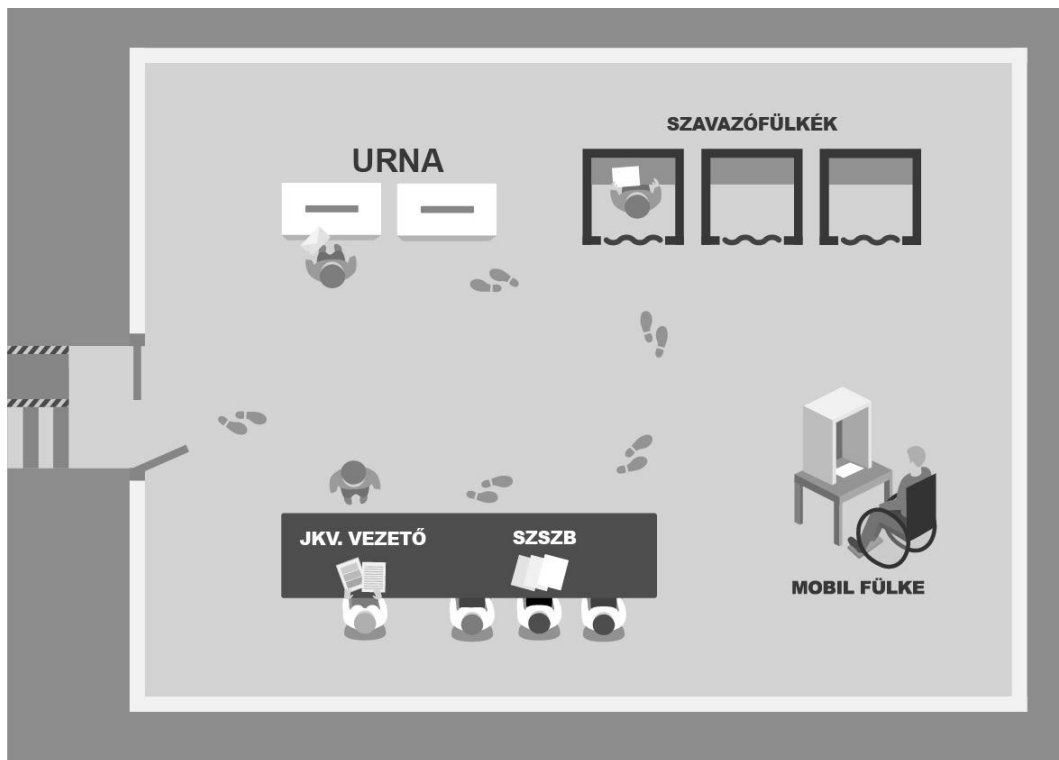
Tekintettel a Ve. 2. § (1) bekezdésében rögzített választási alapelvekre, azon belül is a fogyatékkal élő választópolgárok joggyakorlásának elősegítése érdekében minden településen, minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiségnek akadálymentesnek kell lennie.

Az előzőeket is figyelembe véve a szavazóhelyiséget úgy kell kialakítani, hogy az a választópolgárok számára jól megközelíthető legyen, biztosítsa a választópolgárok befolyástól mentes joggyakorlását, valamint garantálja az SZSZB zavartalan működését.

A szavazóhelyiségben a szavazás zökkenőmentes lebonyolítása érdekében szükséges számú, de legalább két szavazófülke kerül kialakításra. Ha a szavazókörben magas a választópolgárok száma, vagy a választópolgárok között nagyobb számú nemzetiségi választópolgár van, akkor indokolt több fülkét is elhelyezni, hiszen az akár 5-6 szavazólap kitöltése és megfelelő borítékba helyezése során egy-egy választópolgár a szokásosnál több időt tölt a fülkében.

A szavazófülke használata azonban „csak” jog és nem kötelezettség, a szavazófülke igénybevételére az SZSZB felhívja a választópolgárt, de arra nem kötelezheti. A „rendes” szavazófülkék mellett asztalra helyezhető, karton „mobilfülke” is használható a mozgáskorlátozottak szavazásának megkönnyítése érdekében.

A szavazás céljára a szavazóhelyiségben szükséges számú, de legalább két nagy méretű urna kerül felállításra, és legalább egy urnát kell biztosítani a mozgóurnázáshoz.

A szavazóhelyiségben és a szavazófülkében a választópolgárok részére – megfelelő módon rögzített – toll kerül elhelyezésre. A Ve. 172. § (1) bekezdése értelmében az SZSZB tagjai a szavazóhelyiségben csak a hivatalosan elhelyezett tollat használhatják. A választópolgárok nem kötelezhetőek kizárólag ezen tollak használatára, a hivatalosan kihelyezett tollak használata csak lehetőség, így ők saját – akár nem kék színű – tollat is igénybe vehetnek (pl. névjegyzék aláírásához, szavazólap kitöltéséhez stb.), ennek használata a szavazás érvényességét nem befolyásolja. Viszont a szavazat leadásához ceruza nem használható, a ceruzával leadott szavazat érvénytelen.

Az SZSZB tagjai a szavazás időtartama alatt – a hivatalos választási iratok és a hivatalos toll kivételével – nem használhatnak adatrögzítésre vagy adattovábbításra alkalmas eszközt a szavazóhelyiségben. Az Alaptörvényben és a Ve.-ben is rögzített jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvének súlyos sérelmét valósítja meg az, aki a névjegyzék alapján hozzáférhetővé tesz olyan adatokat, amelyek a szavazati jogukat gyakorolt, illetőleg a szavazni jogosult, de még meg nem jelent választópolgárok személyéről bármilyen módon az arra nem jogosult szervezetnek, szervezeteknek, személyeknek tájékoztatást ad.

Abban a szavazóhelyiségben, amelynek szavazóköri névjegyzékében olyan választópolgár szerepel, aki a Ve. 88. § c) pontja szerinti Braille-írással ellátott szavazósablon használatát kérte, biztosítani kell az ehhez szükséges eszközt, így a választópolgárnak lehetősége lesz ezen sablon használatára a szavazókörben, illetve – amennyiben igényelte – a mozgóurnás szavazás során.

6.3. A jegyzőkönyvvezető

A HVI vezetője a szavazóhelyiségbe legalább egy, de szükség esetén akár több jegyzőkönyvvezetőt (aki a HVI tagja) biztosít. Abban az esetben, ha a szavazókörben nagyobb számú nemzetiségi választópolgár szerepel a névjegyzékben, a megfelelő munkaszervezés érdekében (pl. a nemzetiségi szavazólapok átadásához külön munkaasztal biztosítása stb.) indokolt egynél több jegyzőkönyvvezető megbízása (a normatívák tekintetében lásd Pvr.).

6.4. A szavazásnapra kellékek átadása

A szavazás adminisztratív és technikai előkészítése körébe tartozó feladatok ellátása a választási iroda feladatkörébe tartozik, azok ellátásába az SZSZB elnöke kapcsolódik be, a bizottság, mint testület, nem.

A HVI feladata egyrészt a szavazás lebonyolításához szükséges iratok és kellékek SZSZB elnöke, akadályoztatása esetén elnökhelyettese részére történő átadása, amely átadás magában foglalja:

- szavazóköri névjegyzékeket (beleértve a nemzetiségi névjegyzékeket is),
- a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét,
- a szavazólapokat,
- a szavazóköri jegyzőkönyveket,
- az egyéb kellékeket.

A szavazóköri névjegyzékeket, jegyzőkönyveket a HVI az NVR-ből nyomtatja ki.

Az átadás-átvételt a szavazás napját megelőző napon kell elvégezni, amely rendszerint a választási iroda székhelyén, átvételi elismervényen történik.

Célszerű az átadás-átvételt tételesen elvégezni, megbeszélve a felmerülő kérdéseket, problémákat.

A HVI feladata másrészt a szavazás lebonyolításához szükséges iratok és kellékek átadását követően azok őrzéséről és szavazókörbe szállításáról való gondoskodás.

A HVI vezetője dönti el, hogy az őrzés az iroda székhelyén – az önkormányzati hivatalban – történjen, vagy az iratok és kellékek megfelelő őrzése a szavazókörben, szavazóhelyiségben is megfelelően biztosított.

A szavazás napján, de még a szavazás megkezdése előtt az SZSZB feladata a választási iratok és egyéb kellékek szavazóhelyiségbe történő elhelyezése, azok számbavétele, megfelelőségének ellenőrzése.

7. A VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

7.1. Önkormányzati választás

Polgármester

- Az a jelölt lesz polgármester, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta (szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani).

Képviselők egyéni listás rendszerben

- A megválasztott polgármestert törölni kell az egyéni listáról. (Ehhez nem kell megvárni a polgármester-választás eredményének jogerőre emelkedését. Ha jogorvoslat eredményeként más jelölt szerzi meg a polgármesteri mandátumot vagy a polgármester-választás eredménytelen lesz, akkor az egyéni listás választás eredményét is meg kell változtatni.)
- Azok a jelöltek lesznek képviselők, akik a megválasztható képviselők száma szerint a legtöbb érvényes szavazatot kapták.
- Szavazategyenlőség esetén sorsolással (új sorsolást kell tartani, a szavazólapi sorrendre vonatkozó sorsolás nem vehető figyelembe) kell megállapítani, hogy ki jut mandátumhoz.
- Az 1.3.1.4. pontban felsorolt településeken az ott megjelölt nemzetiség jelöltje kedvezményes mandátumot kap, ha a nemzetiség egyetlen jelöltje sem szerzett mandátumot sem képviselőként, sem polgármesterként, és az egyéni listás szavazáson a nemzetiségi jelölt több szavazatot kapott, mint a legkevesebb szavazattal mandátumhoz jutó képviselő szavazatszámának 2/3-a.

Képviselők vegyes választási rendszerben

- Az egyéni választókerületben az a jelölt lesz képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta (szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani).
- A kompenzációs listáról arányos mandátumkiosztás szerint, a töredékszavazatok alapján jutnak mandátumhoz a listák (beleértve a nemzetiségi kompenzációs listákat is).
- A megválasztott polgármestert törölni kell a kompenzációs listáról.
- A kompenzációs listáról a listán elfoglalt helyük sorrendjében szereznek mandátumot a jelöltek. A nemzetiségi kompenzációs listáról az egyéni választókerületekben megszerzett szavazataik sorrendjében szereznek mandátumot a nemzetiségi jelöltek.

A szavazatszámolás és a választási eredmény megállapítása

Az SZSZB a szavazóhelyiség bezárását követően összeszámolja a leadott szavazatokat.

A nemzetiségi szavazatokat nem számlálja meg az SZSZB, a zöld borítékokat nem nyithatja fel. Azokat nemzetiségenként külön szállítóborítékba kell zárni.

A szavazólapok számbavétele után az SZSZB megállapítja a szavazóköri eredményt, és azt jegyzőkönyvbe foglalja.

Az SZSZB jegyzőkönyvvezetője a szavazóköri jegyzőkönyv kitöltését követően **haladéktalanul** jelenti a HVI-nek a jegyzőkönyv adatait A jelentés történhet bediktálással vagy például a jegyzőkönyvről készített fénykép megküldésével.

A HVI a beérkezett adatokat haladéktalanul rögzíti az NVR-ben (*Szavazatósszesítés modul – Adatbevitel – Szavazóköri jegyzőkönyv*). Ha az NVR hibát jelez, arról értesíteni kell az SZSZB jegyzőkönyvvezetőjét, aki a hiba javítása érdekében tájékoztatja az SZSZB-t.

Az SZSZB a jegyzőkönyv egy-egy másolati példányát (a hozzá tartozó határozatokkal együtt) kérésre, ingyenesen átadja a jelöltek jelenlévő képviselőinek.

A szavazatszámolás befejezését követően az SZSZB a jegyzőkönyveket, választási iratokat, nyomtatványokat és szavazólapokat – az urnával együtt – haladéktalanul a HVI-hez szállítja. A HVI átadás-átvételi elismervénnyel veszi át az SZSZB-től

- a szavazóköri jegyzőkönyveket,
- a nemzetiségi szavazatokat tartalmazó szállítóborítékokat,
- a névjegyzékeket, valamint a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét,
- a kötegelte szavazólapokat,
- a visszautasítottak jegyzékét,
- a rendkívüli eseményekről kiállított jegyzőkönyveket,
- valamennyi egyéb iratot és kelléket.

A szavazóköri jegyzőkönyvek alapján a HVB megállapítja a polgármester-, és a képviselő-választás eredményét.

Az egyéni választókerületi jegyzőkönyvek jogerőssé válását követően a HVB megállapítja a kompenzációs listás választás eredményét.

Egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB gyakorolja az SZSZB feladat- és hatáskörét is, így a szavazatszámolást követően azonnal megállapítja a polgármester- és az egyéni listás választás eredményét is, amelyeket a szavazóköri jegyzőkönyvben rögzít.

7.2. Nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

7.2.1. Az SZSZB feladatai

Az SZSZB megállapítja az önkormányzati és nemzetiségi névjegyzékeken szereplő aláírások alapján a részvételi adatokat. Ezt követően külön kezeli az önkormányzati szavazás fehér borítékjait (és az esetlegesen boríték nélküli fehér szavazólapokat) a nemzetiségi választás zöld borítékjaitól (és az esetlegesen boríték nélküli zöld szavazólapokat).

A zöld borítékokat nemzetiségenként csoportosítja, s azokat számba veszi (nem a szavazatokat számlálja meg, csak a borítékokat, illetve a borítékon kívüli zöld szavazólapok számát állapítja meg).

Ezt követően lehetséges az „Általános szavazóköri jegyzőkönyv” kitöltése, amelyen nemzetiségenkénti bontásban feltünteti

- a megjelent nemzetiségi választópolgárok,
- az urnában talált zárt és nyitott zöld borítékok, valamint
- az urnában talált, borítékon kívüli zöld szavazólapok

számát.

A zöld borítékokat (akár zárt, akár nyitott), valamint a borítékon kívüli zöld szavazólapokat nemzetiségenként külön szállítóborítékba zárja az SZSZB.

Az SZSZB a nemzetiségi választás tekintetében szavazatszámllálást nem végez.

Az önkormányzati választás szavazatszámllálását és a szavazóköri jegyzőkönyv kiállítását követően a szállítóborítékokat a többi választási irattal együtt beszállítja a HVI-hez.

7.2.2. A HVI / HVB feladatai

7.2.2.1. Azon a településen és nemzetiség tekintetében, ahol tartottak települési nemzetiségi önkormányzati választást

A HVI azon nemzetiség szállítóborítékait, amely nemzetiség esetében a települési nemzetiségi önkormányzati választást megtartották, a HVB-nek adja át. (Ha a települési önkormányzati választást kitűzték, de az jelöltek hiányában elmaradt, akkor a 7.2.2.2. pont szerint kell eljárni.)

A HVB a lezárt zöld borítékokban található szavazólapokon – külön a települési, a területi (ha van) és az országos szavazólapokon – leadott szavazatokat megszámlálja, s megállapítja

- a **települési** nemzetiségi választás eredményét, erről **jegyzőkönyvet** állít ki és **határozatot** hoz,
- a **területi** nemzetiségi választás települési részeredményét, erről **jegyzőkönyvet** állít ki, de nem hoz határozatot,
- az **országos** nemzetiségi választás települési részeredményét, erről **jegyzőkönyvet** állít ki, de nem hoz határozatot.

A lezártatlan borítékban lévő, valamint a borítékon kívüli szavazólapok érvénytelenek.

A települési nemzetiségi önkormányzati választáson azok a jelöltek lesznek képviselők, akik a megválasztható képviselők száma szerint a legtöbb érvényes szavazatot kapták. Szavazategyenlőség esetén sorsolással kell megállapítani, hogy ki jut mandátumhoz.

7.2.2.2. Azon a településen és nemzetiség tekintetében, ahol nem tartottak települési nemzetiségi önkormányzati választást

A HVI azon nemzetiség szállítóborítékait, amely nemzetiség esetében a települési nemzetiségi önkormányzati választást nem tartottak, a TVI-hez továbbítja.

7.3. A jegyzőkönyvek továbbítása

A HVI október 14-én 16 óráig – a TVI vezetője által meghatározottak szerint – a TVI-hez továbbítja

- valamennyi szavazóköri jegyzőkönyvek 1. számú példányait,
- a 7.2.2.1. pont szerinti jegyzőkönyvek 1. számú példányait,
- a 7.2.2.2. pont szerinti szállítóborítékokat.

A HVB polgármester-választás és képviselő-választás eredményét megállapító határozatának mellékletét képező jegyzőkönyvek 1. számú példányait

- egy szavazókörös település esetében október 14-én 16 óráig,
- több szavazókörös településen az eredmény megállapítását követően

kell a TVI-hez szállítani.

7.4. Az eredmény-jegyzőkönyvek jogerejének követése

A HVI az NVR-ben haladéktalanul rögzíti

- az eredményt megállapító HVB-határozat meghozatalát, a határozat számát és meghozatalának dátumát,
- ha az eredményt megállapító HVB-határozat fellebbezés hiányában jogerőssé válik, a „Jogerős” állapotot és a jogerőre emelkedés napját,
- ha az eredményt megállapító HVB-határozatot fellebbezéssel támadják meg, a „Jogorvoslat alatt” állapotot.

8.1. Jogorvoslatok általában

8.1.1. Jogorvoslatok fajtái

A jogorvoslatok három formája a kifogás, a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem. Ezen felül rendkívüli jogorvoslati lehetőség, hogy az Alaptörvényben foglalt jogok megsértése esetén alkotmányjogi panaszt lehet benyújtani.

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, továbbá az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Fellebbezést a választási bizottság elsőfokú határozata ellen az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Bírósági felülvizsgálati kérelmet a választási bizottság másodfokú határozata, továbbá az NVB határozata ellen **az ügyben érintett** természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

8.1.2. Jogorvoslati határidők

A **határidőket naptári napokban** kell számítani. A Ve-ben meghatározott **határidő minden esetben jogvesztő**, késedelem kimentésére, illetve igazolás előterjesztésére nincs mód. A határidő annak **utolsó napján 16 órakor** jár le, a **választási bizottság** rendelkezésére nyitva álló határidő **24 órakor** jár le.

A **jogorvoslati kérelmek benyújtására, valamint azok elbírálására** – a speciális jogorvoslati eljárásokat kivéve - **3 napos határidő** áll az érintettek rendelkezésére a jogsértés elkövetésétől, illetve a megtámadott választási bizottság határozatának meghozatalától.

8.1.3. Általános hatásköri szabályok

A választási bizottságok számos hatáskörrel rendelkeznek (ld. 2. fejezet), ezek egyik típusát jelentik a jogorvoslati kérelmek elbírálása, mely körben az alábbi hatásköri szabályok érvényesülnek.

A HVB dönt

- az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten az egyéni listás, az egyéni választókerületi, a kompenzációs listás, a települési nemzetiségi vagy a polgármester-választáshoz kapcsolódik.

A TVB dönt

- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten a megyei vagy fővárosi önkormányzati választáshoz, a területi nemzetiségi önkormányzati választáshoz vagy a főpolgármester-választáshoz kapcsolódik,
- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a HVB hatáskörébe, és az elkövetés helye a TVB illetékességi területén található,
- a HVB döntése elleni fellebbezésről,
- körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogásról (az illetékességet a médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye határozza meg).

A Nemzeti Választási Bizottság dönt

- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a HVB vagy a TVB hatáskörébe, és az elkövetés helye nem határozható meg,
- a TVB döntése elleni fellebbezésről,
- az országos, lineáris médiaszolgáltatás és az országosan terjesztett sajtótermékek, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogásról.

A TVB székhelye szerinti illetékes **ítélőtábla bírálja el** a TVB másodfokú határozata elleni bírósági felülvizsgálati kérelmet.

A **Kúria bírálja el** az NVB határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelmet.

8.2. Az egyes jogorvoslatok

8.2.1. Kifogás

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással **benyújthatja**

- a központi névjegyzékben szereplő választópolgár,
- jelölt, jelölő szervezet, továbbá
- az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet.

Kifogást úgy kell benyújtani, hogy az **legkésőbb a sérelmezett jogszabálysértés elkövetésétől számított harmadik napon** megérkezzen az elbírálásra jogosult választási bizottsághoz. **Folyamatosan fennálló tevékenység esetén** a tevékenység fennállásának teljes ideje alatt be lehet nyújtani kifogást, de **legkésőbb a sérelmezett tevékenység megszűnésétől számított 3. napig**.

A **HVI tevékenységével kapcsolatban** is lehet kifogást benyújtani, ennek elbírálása a **HVB hatáskörébe tartozik**.

A Ve. értelmében kifogást **benyújtani kizárólag írásban** – személyesen, levélben, telefaxon vagy elektronikus levélben lehet.

A kifogásnak **tartalmaznia kell:**

- a jogszabálysértés megjelölését,
- a jogszabálysértés bizonyítékait,
- a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét) és – ha a lakcímétől (székhelyétől) eltér – postai értesítési címét,
- a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

A kifogás **tartalmazhatja** benyújtójának telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét, illetve kézbesítési megbízottjának nevét és telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét (rövid úton történő elérhetőségek), de **nem utasítható el érdemi vizsgálat nélkül** a kifogás, ha a benyújtó nem adta meg a rövid úton történő elérhetőségét.

Ha a **kifogás elbírálására nem az a választási bizottság illetékes**, amelyhez azt benyújtották, a választási bizottság az ügyet - legkésőbb a beérkezését követő napon - **jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel átteszi az annak elbírálására illetékes választási bizottsághoz**. A választási bizottság köteles eljárni a hozzá áttett ügyben.

A választási bizottság az áttétel hatáskörét - jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel - a bizottság elnökére átruházhatja.

Ha a választási bizottság, illetve a bizottság elnöke az ügyet **nem teszi át** az illetékes választási bizottsághoz, a **választási bizottság köteles az ügyben eljárni**.

A **választási bizottság** legkésőbb a kifogás **beérkezésétől számított 3 napon belül dönt, a határidő 24 órákor jár le**.

Áttétel esetén a kifogás határidőben történt benyújtásának vizsgálatakor azt az időpontot kell figyelembe venni, amikor az első választási bizottsághoz beérkezett, míg az elbírálási határidőnél az elbírálására jogosult választási bizottsághoz történő beérkezés az irányadó.

A kifogás a választási bizottság határozatának meghozataláig **visszavonható**, azonban a **bizottság hivatalból folytathatja** az eljárást.

A kifogást **érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani**, ha az

- nem jogosult által lett benyújtva,
- elkésett,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés megjelölését,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés bizonyítékait,
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét), és ha lakcímétől (székhelyétől) eltér postai értesítési címét,
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve a külföldön élő, Magyarországon lakcímmel nem rendelkező választópolgár személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bíróság nyilvántartásba-vételi számát,
- annak elbírálása nem tartozik egyik választási bizottság hatáskörébe sem.

A kifogás érdemi vizsgálat nélküli elutasítása nem választható lehetőség, hanem azt kötelező meghozni, ha annak feltételei fennállnak, még akkor is, ha esetleg a tartalmi rész megalapozott lenne.

Ha a HVB a **kifogásnak helyt ad** megállapítja a jogszabálysértés tényét, és ha indokolt

- a jogsértőt eltilthatja a további jogszabálysértéstől,
- a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisítheti és megismételtheti,
- bírságot szabhat ki
 - a választási kampány szabályainak megsértése,
 - a jelölt, jelölő szervezet rendelkezésére bocsátott ajánlóív visszaadási kötelezettség elmulasztása, valamint
 - a névjegyzékből szolgáltatott adatok megsemmisítési szabályainak megszegése esetén.

A **bírság kiszabásáról**, és annak mértékéről a bizottság **mérlegelési** jogkörében dönthet, figyelembe véve az eset valamennyi körülményét, így különösen a jogsértéssel érintettek körének nagyságát, a jogsértés súlyát és területi kiterjedtségét, a jogsértés ismétlődő jellegét, nyilvánvaló szándékosságát. Fontos, hogy bírság kiszabása esetén a HVB határozatában elégséges mértékben indokolja döntését. Ne általánosságban hivatkozzon az eset összes körülményeire, hanem határozza meg a mérlegelés konkrét szempontjait, amelyekből lehet a bírság alkalmazásának okszerűségére következtetni. A határozat tartalmaznia kell a kiszabás során figyelembe vett súlyosbító, vagy enyhítő körülményeket.

A **bírság legmagasabb összege** természetes személy esetén a **kötelező legkisebb munkabér** (a 324/2018. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján havi 149.000 forint) **havi összegének ötszöröse**, egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének **tizenötszöröse**.

Ha a kötelezett a bírság összegét a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül nem fizette be, akkor **a tartozás adók módjára behajtandó**, melyről az NVI gondoskodik.

Amennyiben a bizottság a **kifogásnak nem ad helyt**, azt elutasítja.

A választási bizottság együttes vizsgálat és elbírálás végett elrendelheti azoknak az előtte folyamatban levő **ügyeknek az egyesítését**, amelyeknek tárgya egymással összefügg.

Ha a választási bizottság által érdemben **elbírált ügyben újabb kifogást** nyújtanak be, és az nem tartalmaz a választási bizottság által még nem értékelt bizonyítékot, a választási bizottság elnöke megküldi a kifogás benyújtója részére a választási bizottság határozatának – személyes adatokat nem tartalmazó – másolatát, és erről a következő ülésen tájékoztatja a választási bizottságot.

A választási bizottság az elnök tájékoztatását jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel tudomásul veszi vagy – ha a határozat megküldésének feltételei nem állnak fenn – az ügy érdemében határozatot hoz.

8.2.2. Fellebbezés

A fellebbezés a **HVB határozata ellen** irányul.

Fellebbezést **lehet benyújtani**

- jogszabálysértésre hivatkozással,
- valamint a bizottság mérlegelési jogkörében hozott határozata ellen.

A fellebbezést benyújthatja az **ügyben érintett**

- természetes személy,
- jogi személy, valamint
- jogi személyiség nélküli szervezet.

Nem lehet fellebbezni

- a jegyzőkönyvbe foglalt döntés,
- a másodfokon eljáró bizottság határozata, valamint
- a Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen.

Nem nyújthat be fellebbezést a megtámadott határozatot hozó bizottság elnöke és annak tagja.

A fellebbezést a HVB-nél kell előterjeszteni, úgy, hogy **a megtámadott határozat meghozatalától számított 3 napon belül, legkésőbb a 3. nap 16 óráig megérkezzen**. A fellebbezést személyesen, levélben, telefaxon vagy elektronikus levélben lehet benyújtani.

A fellebbezésnek **tartalmaznia kell**

- a kérelem jogi alapját, azaz a jogszabálysértés megjelölését, vagy mérlegelésre hivatkozást,
- a kérelem benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét) és – ha a lakcímétől (székhelyétől) eltér – postai értesítési címét,
- a kérelem benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

A fellebbezés benyújtója választása szerint **megadhatja** telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét, illetve kézbesítési megbízottjának nevét, telefaxszámát, vagy elektronikus levélcímét.

A fellebbezést **a HVI az ügy összes iratával együtt – a TVI vezetője által meghatározott módon – a beérkezése napján felterjeszti TVB-hez**.

A fellebbezési eljárás során hozott határozatot a **TVB közli** a fellebbezővel, és mindazokkal, akikkel az elsőfokú határozatot is közölték. A TVB a fellebbezés elbírálása érdekében megküldött iratokat a határozat jogerőre emelkedését követően visszaküldi a HVB-nek.

8.3. Speciális jogorvoslatok

8.3.1. Névjegyzékekkel kapcsolatos jogorvoslat

A HVI

- **központi névjegyzékekkel kapcsolatos kérelmet** elbíráló döntése ellen legkésőbb az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus úton vagy telefaxon közölt értesítés esetén **az értesítés megküldését követő 15. napon lehet fellebbezést** benyújtani.
- **szavazóköri névjegyzékekkel kapcsolatos kérelmet** elbíráló döntése ellen legkésőbb az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus úton vagy telefaxon közölt értesítés esetén **az értesítés megküldését követő 3 napon belül lehet fellebbezést benyújtani, de legkésőbb a szavazást megelőző 2. napon.**

A fellebbezést a **HVI** vezetőjéhez kell benyújtani, aki legkésőbb a beérkezését követő napon **dönt**:

- ha a HVI vezetője a fellebbezésnek helyt ad, a névjegyzéket módosítja,
- ha fellebbezésnek nem ad helyt, felterjeszti a járásbírósághoz.

A **bíróság** a fellebbezésről három napon belül, de legkésőbb a szavazás napját megelőző napon dönt.

A bírósági eljárás során **ügyvédi képviselőt nem kötelező**. Ha a bíróság a fellebbezést alaposnak tartja, a névjegyzéket a döntésnek megfelelően módosítani kell, ellenkező esetben a fellebbezést elutasítja.

A választási iroda vezetőjének döntését az érintettel, valamint a fellebbezés benyújtójával, a bíróság határozatát a megtámadott határozatot hozó HVI vezetőjével is **közölni** kell.

8.3.2. Jelöltek, listák sorrendje elleni jogorvoslat

A jelöltek, listák sorrendjét megállapító HVB-döntés ellen **nincs helye önálló jogorvoslatnak**, az a szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni bírósági felülvizsgálati kérelembe foglalható.

8.3.3. Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat

A szavazólap adattartalmát megállapító HVB-döntés ellen fellebbezést nem, **csak bírósági felülvizsgálati kérelmet lehet benyújtani**.

A felülvizsgálati kérelmet a HVB-nél kell benyújtani úgy, hogy az **legkésőbb a határozat meghozatalát követő napon megérkezzen**.

A bírósági felülvizsgálati kérelmet a **HVB székhelye szerinti Ítéltábla bírálja el**, legkésőbb a kérelem felterjesztését követő napon.

8.3.4. A választás eredménye elleni jogorvoslat

Az SZSZB **szavazóköri eredményt megállapító döntése ellen önálló fellebbezésnek nincs helye**, csak a választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni fellebbezéssel együtt. Nincs helye önálló fellebbezésnek a HVB területi és országos nemzetiségi választás települési részeredményét rögzítő jegyzőkönyv tartalma ellen sem.

A HVB polgármester-, egyéni listás vagy egyéni választókerületi, valamint kompenzációs listás választás **eredményét megállapító határozata ellen**

- az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára,
- a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére hivatkozással lehet fellebbezést benyújtani.

Ugyancsak önálló jogorvoslatnak van helye a települési nemzetiségi önkormányzati választás eredményét megállapító határozat ellen.

8.3.5. Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt

Ha a **HVB** vagy a **HVI** **eljárási kötelességének határidőben nem tesz eleget**, a **TVB**, illetve a **TVI** az erre irányuló kifogás megérkezésétől vagy hivatalos tudomásszerzéstől számított **3 napon belül megállapítja a jogszabálysértést**, és

- a mulasztó választási szervet az eljárás során kívüli lefolytatására utasítja, vagy
- meghozza az elmulasztott döntést.

8.3.6. A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat

Az **NVB** bírálja el médiaszolgáltatók és a sajtó, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével – a Ve. rendelkezéseinek megsértésével – kapcsolatos kifogást.

A médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes **TVB** bírálja el a körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatóval vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást.